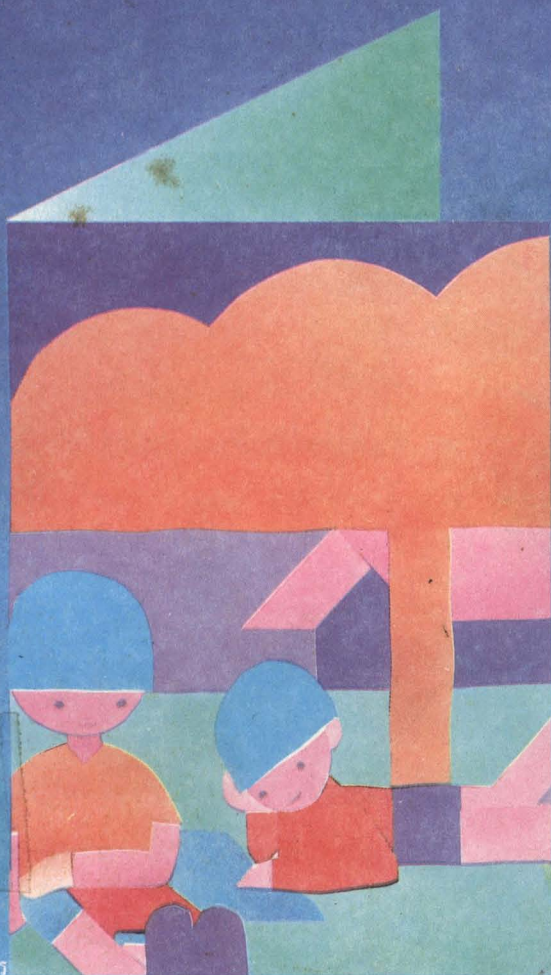

หนังสือเรียน ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

เล่ม ๑

พ ๕๓๕.๑
พ ๕.๓
๑๕๕๕๗
๑๕๕๕
(๒๕๕๕)

กระทรวงศึกษาธิการ

ตามหลักสูตรประถมศึกษา

พุทธศักราช ๒๕๒๑

18.-

หนังสือเรียนภาษาไทย เล่ม ๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

พิมพ์ครั้งที่สิบสี่ 200,000 เล่ม

พ.ศ. ๒๕๓๖

ปกกระดาษราคาเล่มละ ๑๘.๐๐ บาท

(ห้ามขายเกินกว่าราคาที่กำหนดไว้)

องค์การค้าของคุรุสภาจัดพิมพ์จำหน่าย

พิมพ์ที่โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว

๒๒๔๕ ถนนลาดพร้าว บางกะปิ กรุงเทพมหานคร

มีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ

ตัวอย่างสื่อการเรียนการสอน

ศูนย์พัฒนาหนังสือ

คำนำ

ตัวอย่าง

ด้วยกระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาเห็นควรให้มีการจัดทำสื่อการเรียนกลุ่มทักษะ ภาษาไทย ระดับประถมศึกษา ชั้น เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ อีกทั้งเพื่อให้เหมาะสมกับกาลสมัยและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ขึ้นดังคำสั่งแนบท้ายหนังสือนี้

คณะกรรมการได้จัดทำหนังสือเรียนภาษาไทย เล่ม ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โดยเรียบเรียงเนื้อหาให้นักเรียนอ่านด้วยความสนุกสนานเพลิดเพลิน พร้อมทั้งสอดแทรกความรู้ทางภาษาตามที่หลักสูตรกำหนดไว้อย่างครบครัน นอกจากนี้ยังมีแบบฝึกทำยบทเรียนแต่ละบท เพื่อให้ผู้เรียนฝึกทักษะทางภาษาให้บรรลุผลตามจุดประสงค์ของหลักสูตรด้วย

ในการทำแบบฝึกหรือกิจกรรมท้ายบทดังกล่าวนี้ ขอให้ครูและนักเรียนปฏิบัติตามคำสั่งในหนังสือโดยเคร่งครัด กล่าวคือ ห้ามทำแบบฝึกกิจกรรมหรือเขียนลงในหนังสือเรียน

กรมวิชาการหวังว่าหนังสือเรียนภาษาไทยเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี และขอขอบคุณทุกท่านที่ได้มีส่วนช่วยเหลือในการจัดทำไว้ ณ โอกาสนี้

(นายเอกวิทย์ ฐ.กลาง)

อธิบดีกรมวิชาการ

๑๗ มิถุนายน ๒๕๒๕

วันที่ 10 ธ.ค. ๕๕
เลขทะเบียน ๐๐๒๐๓๐๑๔๔

เลขเรียกหนังสือ ๒๕๔๕.๙๑ ๒๖.๓๐๕๔๖๖๓

สารบัญ

หน้า

บทที่ ๑	น้องของปิติ.....	๑
บทที่ ๒	คำอำลา.....	๑๔
บทที่ ๓	ประธานนักเรียน.....	๒๖
บทที่ ๔	แรกนาขวัญ.....	๓๕
บทที่ ๕	ฤาษีแปลงสาร.....	๕๑
บทที่ ๖	ขุนดาบผู้เกรียงไกร.....	๖๕
บทที่ ๗	พระมหากษัตริย์.....	๗๗
บทที่ ๘	เพื่อนของเพชร.....	๙๐
บทที่ ๙	สำคัญที่คำพูด.....	๑๐๖
บทที่ ๑๐	สังข์ศิลป์ชัย.....	๑๒๒

หนังสืออ่านนอกเวลา

พระร่วง.....	๑๓๖
ระบำนอกผืน.....	๑๖๕
ไฉ่ตุน.....	๑๗๕
ประมวลคำศัพท์.....	๑๘๗

บทที่ ๑

น้องของปิติ

ระยะเวลาปิดเรียนภาคปลายเป็นช่วงเวลาที่เนิ่นนานพอสมควร แต่สำหรับปิติ เขามีความรู้สึกว่าวันหนึ่งๆผ่านไปรวดเร็วเหลือเกิน เพราะเขาต้องทำงานหลายอย่าง เป็นต้นว่าเลี้ยงหมูแทนยาย เลี้ยงปลานิลซึ่งขยายออกไปอีกหลายบ่อ ดูแลเจ้านิล และอื่น ๆ อีกอีกิปาตะ บางครั้งพ่อหรือแม่ก็วานเขาทำธุระต่าง ๆ ให้ด้วย นอกจากนี้ในฐานะที่เขาเป็นผู้นำเยาวชน

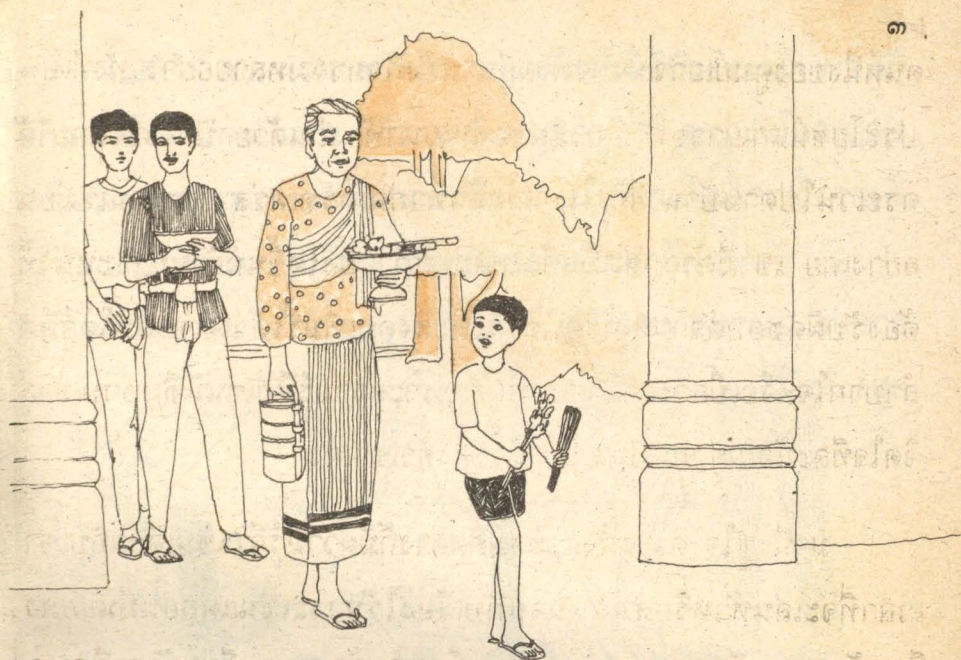

คนหนึ่งของคุณ์เยาวชน จึงต้องเข้าร่วมกิจกรรมหลายอย่าง ทั้งที่เป็นประโยชน์แก่เยาวชน และเป็นการพัฒนาท้องถิ่นด้วย ปิติจึงไม่ค่อยได้ตระเวนไปตามบ้านเพื่อนฝูง แล้วพากันเตร็ดเตร่สนุกสนานเหมือนอย่างเคย เขามีความสำนึกที่ละน้อย ๆ ว่า ยิ่งโตขึ้นก็ยังมีภาระหน้าที่ต้องรับผิดชอบตัวเอง ครอบครัวและสังคมเพิ่มขึ้น แต่เขาก็มิได้รู้สึกลำบากใจหรือเบื่อระอาแต่อย่างใด เพราะความรู้สึกเช่นนี้ซึมซาบเข้าสู่จิตใจที่ละน้อย ๆ จนเป็นส่วนหนึ่งของตัวเขาเอง

มานี ชูใจ ดวงแก้วและสมคิดต่างก็มีความรู้สึกเช่นเดียวกับเขา เวลาที่จะเล่นหัวหรือสนุกสนานกับเรื่องไร้สาระเช่นแต่ก่อนมีน้อยลง วีระกับมานะเรียนสำเร็จชั้นประถมศึกษาแล้ว ต่างเตรียมตัวจะศึกษาต่อในชั้นมัธยมศึกษา พวกเด็ก ๆ จึงห่างเหินกันไป นาน ๆ ก็นัดพบปะสังสรรค์สักครั้งหนึ่ง

ขณะนี้น้องชายของปิตีอายุห้าขวบแล้ว เป็นเด็กเฉลียวฉลาดและซุกซนมาก ปิตีรับภาระคอยดูแลเอาใจใส่น้องแทนยาย พ่อ แม่และพี่ ๆ เขาพยายามทำตัวให้เป็นตัวอย่างที่ดี ฝึกให้น้องรู้จักช่วยตัวเอง และช่วยทำงานง่าย ๆ ได้ น้องรักยายและปิตีมาก เวลายายหรือปิตีไปไหนก็มักจะอ้อนวอนขอตามไปด้วย

เช้าวันหนึ่งปิตีกับน้องกวาดลานบ้านเสร็จแล้วก็ช่วยกันหันผักตบชวาเป็นฝอย เพื่อต้มกับปลายข้าวและราสำหรับเลี้ยงหมู ยายถือปิ่นโตและพานดอกไม้รูปเทียนจะไปวัด เพราะเป็นวันธรรมสวนะ น้องของ

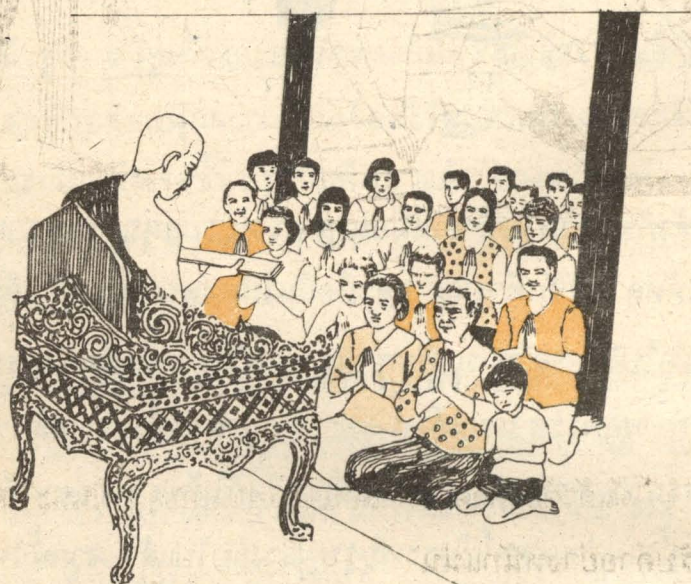
ปิตินั้นเข้าก็ขอตามไปด้วยเหมือนทุกครั้ง ยายอนุญาตเพราะต้องการ
ปลูกฝังให้หลานรู้จักทำบุญ และยึดมั่นในศาสนาตั้งแต่วัยเด็ก

เมื่อไปถึงศาลาการเปรียญ น้องของปิตินั่งพนมมือฟังพระสวดมนต์
อยู่ข้างยาย พอพระสวดมนต์จบ อุบาสกอุบาสิกาทั้งหลายต่างช่วยกันจัด
ภัตตาหารถวายพระและเณร พระฉันเสร็จก็ให้พร บรรดาผู้ที่มาทำบุญ
ต่างกรวดน้ำแผ่ส่วนกุศลให้บรรพบุรุษผู้ล่วงลับไปแล้ว จากนั้นทุกคนร่วม
รับประทานอาหารด้วยกัน ระหว่างรับประทานอาหารต่างก็สนทนา
วิสาสะ เล่าสารทุกข์สุกดิบสู่กันฟัง ทำให้ทุกคนมีความสนิทชิดชอบ
และสามัคคีปรองดองกันอย่างไม่เสื่อมคลาย

ตอนสายท่านปญฺญธรมุโณแสดงพระธรรมเทศนาหนึ่งกัณฑ์ เพื่อ
อบรมจิตใจพุทธศาสนิกชนให้ยึดมั่นอยู่ในศีลธรรม และประพฤตินิสัย

ที่ดั่งาม นื่องของบิิตนึ่งนึ่งฟงอยู๋นนานก็สัปหงกโงกเงก ได้ยินเสียงท่าน
บุญธรรมโมแ่ว ๆ ว่า “การนอนตื่นสายก็ดี การเป็นคนเกียจคร้านก็ดี”
ถึงตรงนี้เขาก็เคลิ้มหลับไป และตื่นขึ้นมาเมื่อยายปลุกจะพากลับบ้าน

“ฟังเทศน์ที่ไรละเป็นต้องหลับทุกที เลยไม่รู้ว่่าพระท่านสอนอะไร”
ยายป่น หลานชายตอบว่า “ผมได้ยิน และจำได้ว่่าพระท่านสอนว่่า
อย่างไร”

“จำได้แล้วต้องทำตามคำสอนของท่าน อย่าฝ่าฝืนนะ” ยายกำชับหลานก็รับคำอย่างหนักแน่น

ตั้งแต่วันนั้นมา ทุกคนในบ้านต่างพิศวงงงงวยที่น้องของปิตกลายเป็นเด็กเกียจคร้าน นอนตื่นสาย ไม่ช่วยยายและปิตทำงานอย่างเคย กลับมีท่าทางสบายอกสบายใจที่ไม่ต้องทำอะไร ใครจะว่ากล่าวตักเตือนอย่างไรก็ไม่ใส่ใจฟัง พ่อจึงเขียนตีสั่งสอน น้องของปิตกลับกล่าวหาว่าพ่อเป็นคนไม่ดีที่ลงโทษเขา

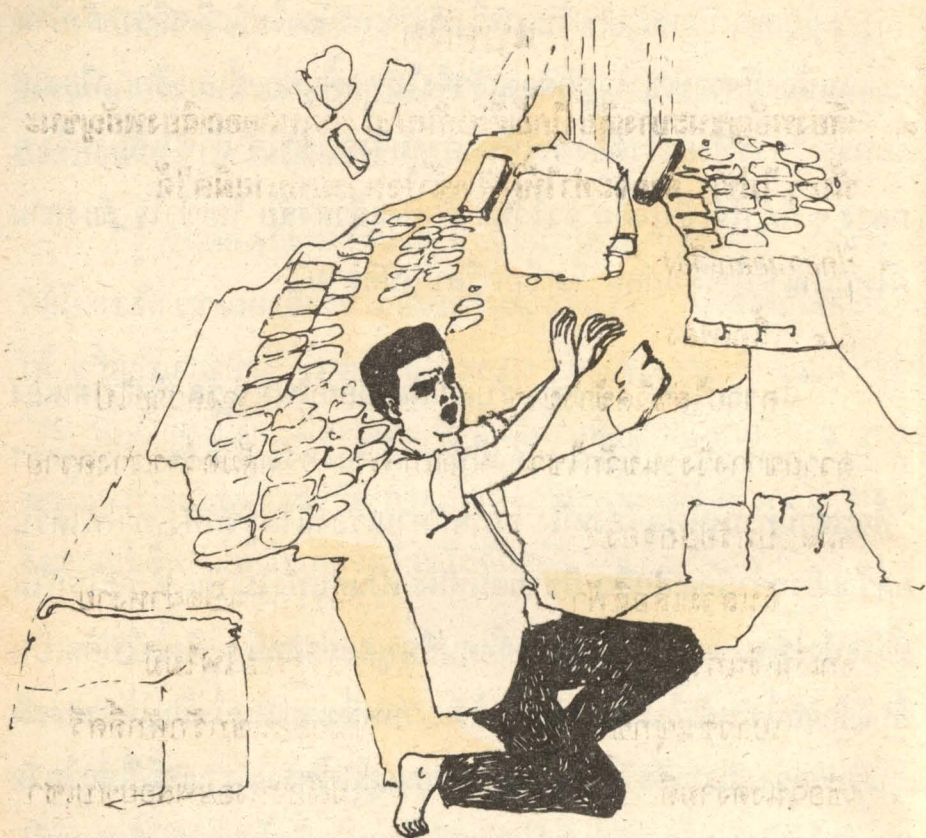
บิตีเฝ้าสังเกตพฤติกรรมของน้องชายอยู่เงียบ ๆ ในที่สุดเขาก็อดรันทดไม่ได้ จึงถามน้องว่า “น้องรู้ตัวไหมว่าเป็นคนเกียจคร้าน สันหลังยาว และนอนตื่นสาย ไม่ช่วยพี่ทำงานเลย”

“รู้ ฉันต้องเกียจคร้านและตื่นนอนให้สาย ๆ สบายดี” น้องตอบ บิตีโกรธจัด เขาแผดเสียงถามน้องอย่างฉุนเฉียวว่า “ใครสอนนิสัยเลว ๆ ให้ หรือว่าเอาอย่างใคร ฮะ” น้องของเขายิ้มแฉ่ง ตอบเสียงจะฉานว่า “ก็ท่านบุญธรรมโมนะชีสอนฉัน วันนั้นฉันไปฟังท่านเทศน์กับยาย ท่านสอนว่า การนอนตื่นสายก็ดี การเป็นคนเกียจคร้านก็ดี แล้วทำไมใคร ๆ จึงว่านอนตื่นสายหรือเกียจคร้านไม่ดีเล่า”

บิตีอึ้งอยู่ครู่หนึ่ง นึกประหลาดใจว่าเหตุไฉนท่านบุญธรรมโมจะสอนเช่นนั้น เขาจึงฉุดเอาตัวน้องไปหายาย และถามถึงเรื่องที่ทำให้เกิดความเข้าใจผิดนั้นจนทำให้น้องประพฤติผิดเช่นนั้น ยายนิ่งนึกอยู่ประเดี๋ยวก็นึกว่า “อพิโรธเอ๋ย . . . นึกออกแล้ว เมื่อวันพระที่แล้วเขาตามยายไปวัดอย่างไรละ ท่านบุญธรรมโมเทศน์เรื่องการพัฒนาตนเอง ตอนหนึ่งท่านพูดว่าการนอนตื่นสายก็ดี การเป็นคนเกียจคร้านก็ดี ทำให้เราเสียโอกาสที่จะทำงานให้ได้มาก ๆ ในที่สุดเราก็จะยากจน สงสัยว่าเขาจะได้ฟังแค่ตรงที่ว่า การนอนตื่นสายก็ดี การเป็นคนเกียจคร้านก็ดี แล้วคงหลับไป ตื่นขึ้นจึงจดจำเอาตามที่ได้ยิน มิน่าเล่า . . . หัดเป็นคนเกียจคร้านนอนตื่นสาย เพราะฟังไม่จบความนี้เอง” แล้วยายก็หันไปถามหลานชายคนเล็กว่าจริงหรือไม่

น้องของปิติหันมามองรับว่าจริง ปิติจึงพาน้องไปนั่งที่เฉลียงหลังบ้าน เขาเห็นน้องมีความเข้าใจถูกต้องแล้วจึงไม่พูดพินผ่อนขึ้นมาอีก เพียงแต่สอนว่า “การฟังอะไรต้องฟังให้จบความจึงจะเข้าใจ ถ้าฟังเพียงครึ่ง ๆ กลาง ๆ ก็ทำให้เข้าใจผิด จำไว้นะ ถ้าฟังแล้วสงสัย ไม่เข้าใจ ต้องถามผู้ใหญ่ให้เข้าใจเสียก่อน จึงเชื่อหรือปฏิบัติตาม”

“ฉันจะเชื่อพี่” น้องชายรับคำเสียงอ่อย เพราะรู้สำนึกว่าตนเองทำผิดไปหลายอย่าง ปิติเห็นน้องมีท่าทางเงื่องหงอยก็สงสาร จึงพูดว่า “พี่จะเล่านิทานให้ฟังเรื่องหนึ่ง คนในนิทานเรื่องนี้ไม่รู้จักฟัง ทำให้ได้รับผลร้ายยิ่งกว่าน้องเสียอีก มีชายคนหนึ่ง เป็นคนฟังไม่เป็น ฟังอะไรก็ไม่ตั้งใจฟังให้จบข้อความ บางครั้งคนอื่นพูดอย่างหนึ่ง โพลไปคิดเป็นอีกอย่างหนึ่ง แล้วไปเล่าต่อผิด ๆ ด้วย วันหนึ่งเขาแอบได้ยินโจรสองคน ซุบซิบกันว่า มีสมบัติพัสถานมากมายซ่อนอยู่ในโพรงใต้ฐานเจดีย์ใหญ่ในวัด พอเขาได้ฟังเท่านั้น ก็รีบวิ่งไปที่เจดีย์ใหญ่ เห็นโพรงอยู่ใต้ฐานก็รีบมุดลอดเข้าไปควานหาสมบัติพัสถาน เจดีย์ใหญ่เก่าแก่ก็ทรุดลงทับเขาแบนติดดิน ถ้าเขาตั้งใจฟังขโมยสองคนนั้นพูดต่อไปอีก ก็จะรู้ว่าฐานเจดีย์นั้นเก่าทรุดโทรมมาก ถ้ามีอะไรเข้าไปกระเทือนอยู่ข้างใต้ก็จะทรุดลงทันที ขโมยจึงคบคิดหาวิธีการอยู่ ชายคนนั้นไม่ฟังให้รู้เรื่องจึงต้องตาย น้องจำไว้ การฟังสำคัญมาก ถ้าฟังเป็นจะทำให้เราเป็นคนฉลาด ถ้าฟังไม่เป็น ทำให้เราเป็นคนโง่ หรือเป็นอันตรายต่อตัวเองและคนอื่นด้วย ฟังสิ่งใดแล้วต้องคิด ถ้าฟังไม่เข้าใจต้องถาม” น้องชายของเขามีท่าทางเข้มขึ้นขึ้น

และรับคำอย่างหนักแน่นว่าจะตั้งใจฟังเรื่องต่าง ๆ จนเข้าใจ ปิติจึงพาน้อง
ไปเล่นกับเจ้านิล

แบบฝึก

๑. เสียงพยัญชนะบางเสียงใกล้เคียงกันมาก ถ้าผู้พูดออกเสียงพยัญชนะนั้น ๆ ไม่ชัด อาจจะทำให้ผู้ฟังเข้าใจความหมายผิดได้

ฝึกอ่านออกเสียง

๑.๑ เนื้อเพลง

ควายไล่หวัดข้างขวา คว้าวานมาไล่ข้างควายไป
ควายขวางวิ่งวนขวักไขว่ กวัดแกว่งขวานไล่ล้มคว้าวางควาย

๑.๒ บทร้อยกรอง

ฉันสวมเสื้อสีฟ้า	ถือตะกร้าเปิดฝาหงาย
งกเงินเงินกระจาย	กลัวจู่ร้ายไฟไม่มี
เยาวชนชุกชนนั้ก	ช่วยชวนชักรักศักดิ์ศรี
เชื่อฉันงดงามดี	ไม่เงื่องหยอพลอยชบเซา
ดีกลั่วล้าปากฟัน	บำรุงขวัญหายเจ็บเหงา
ลูกเล็กเด็กตื่นเช้า	ช่วยงานเราได้กว้างขวาง

๒. คำบางคำมีหลายพยางค์ หากได้ยินไม่ชัดหรือไม่ครบทุกพยางค์ อาจทำให้เข้าใจความหมายผิด ควรพูดให้ถูกต้องและครบทุกพยางค์
- ฝึกอ่านและสังเกต

ควรพูด

ผมขออนุญาตไปดูหนัง

ไม่ควรพูด

ผมขอ ญาติไปดูหนัง

(อาจเข้าใจว่าขออนุญาตไปดูหนัง)

ควรพูด

เขาไปรับประทานอาหาร

ไม่ควรพูด

เขาไปรับ ทานอาหาร

(อาจเข้าใจว่าไปรับแจกทาน)

๓. ข้อความบางอย่างมีความหมายเฉพาะ ถ้ารู้ที่มาหรือเข้าใจความหมายเดิม จะทำให้เข้าใจเรื่องได้ถูกต้อง

ฝึกอ่านและสังเกต

๑. ที่นี้รับแก่นาฬิกาเสีย

ความหมาย แก่นาฬิกาที่ชำรุดให้ตี

(ไม่ใช่ แก่นาฬิกาดีให้เสีย)

๒. ที่นี้รับตัดเสื้อ

ความหมาย รับตัดเย็บเสื้อจนสำเร็จ

(ไม่ใช่ ตัดเสื้อผ้าที่เย็บแล้วให้ขาด)

๓. ซ้อนส้อมอย่างนี้ดี รับรองไม่ลอกไม่ดำ

ความหมาย ทั้งไม่ลอกและไม่ดำ

(ไม่ใช่ ถ้าไม่ลอกก็ไม่ดำ แต่ถ้าลอกก็จะดำ)

๔. การฟังคำถามต้องฟังให้ชัด อย่างนำความคิดของตนหรือสิ่งที่ตนคิดอยู่ในขณะนั้นไปตัดสินข้อความ จะทำให้เข้าใจความหมายผิด

ฝึกอ่านและสังเกต

ชายคนหนึ่งไปซื้อเรือมา เพื่อนตะโกนถามว่า “ไปไหนมา”
ก็ตะโกนตอบว่า “สามวาสองศอก” เพราะเข้าใจว่าเพื่อนถามว่า
“ยาวกี่วา”

๕. คำประกาศ คำโฆษณา เพื่อให้ผู้ฟังสนใจเกี่ยวกับการขายของ ขาย
สินค้า มักจะมีข้อความไม่ชัดเจน ทำให้ผู้ฟังเข้าใจผิดได้ง่าย

ฝึกอ่านและสังเกต

๑. เสื้อ ๓ ตัว ๑๐ บาท (พอจะซื้อจริงอาจซื้อไม่ได้ เพราะ ๓ ตัว
๑๐ บาท เป็นเสื้อเด็กเล็ก ไม่ใช่เสื้อตัวโต ๆ)
๒. ที่นี้รับจ้างคนงาน เงินเดือน ๕,๐๐๐ บาท ขึ้นไป (พอไปสมัคร
อาจถูกส่งไปอยู่ที่ก้นดาร์ ที่อันตราย หรือถูกหักค่าที่พัก ค่า
อาหารหมด ได้รับเงินจริง ๆ อาจไม่ถึง เพราะเราไม่ทราบ
รายละเอียด)

๖. คนไทยแต่ละภาคออกเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ต่างกัน
นอกจากนี้คำบางคำอาจใช้ในความหมายต่างกัน หรือความหมาย
เดียวกันอาจใช้คำต่างกันก็มี จึงจำเป็นต้องเรียนรู้ภาษาไทยกลาง
เพื่อพูดจาและสื่อความหมายกันรู้เรื่องและเข้าใจตรงกัน

ฝึกอ่านและสังเกต

ภาคใต้

๑. ถาม “โน้” คือ ถาม “ไปไหน” ตอบ “เท็บ” คือ “กรุงเทพ ฯ”
(ภาคใต้นิยมพูดตัดพยางค์หน้าของคำ)
๒. เล่นลูกกลม คือ เล่นกังหัน
(การเรียกชื่อสิ่งของต่างกัน)

ภาคเหนือบางท้องถิ่น

๑. ผ้าไหม คือ ผ้าไหม

๒. อ้ายคำบัน คือ พี่คำบัน (อ้าย หมายถึง พี่ชาย)

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

๑. ปากบ่ม่วน คือ พูดไม่เพราะ

๒. อีนางไปเอากะบองมา คือ หนูไปเอาไต้มา (ไต้จุดไฟ)

“ฟังไม่ได้ศัพท์แล้วจับไปกระเดียด

จะซึ่งเคียดผิตพลาดเกิดบาดหมาง

ชาวไทยทั้งเหนือใต้ตักออกกลาง

ไม่จืดจางภาษาเดียวกลมเกลียวกัน”

๗. การใช้คำแนะนำตักเตือน

คำแนะนำตักเตือน คือ คำพูดที่แสดงเหตุผลเพื่อให้ผู้ฟัง
ยินยอมแก้ไขข้อบกพร่องของตน วิธีแนะนำตักเตือน ควรใช้วิธี
พูดหวานล้อมให้ผู้ฟังเห็นด้วยในเหตุผล ผู้แนะนำไม่ควรซ้ำเติม
ในสิ่งที่ผิด

ฝึกอ่านและพิจารณา

“การฟังอะไรต้องฟังให้จบความจึงจะเข้าใจ ถ้าฟังเพียง
ครึ่ง ๆ กลาง ๆ ก็ทำให้เข้าใจผิด จำไว้ละ ถ้าฟังแล้วสงสัย ไม่เข้าใจ
ต้องถามผู้ใหญ่ให้เข้าใจเสียก่อน จึงเชื่อหรือปฏิบัติตาม”

“พี่จะเล่านิทานให้ฟังเรื่องหนึ่ง คนในนิทานเรื่องนี้ไม่รู้จักฟัง ทำให้ได้รับผลร้ายยิ่งกว่าน้องเสียอีก มีชายคนหนึ่ง เป็นคนฟังไม่เป็น ... (เล่านิทานของการไม่รู้จักฟัง) ชายคนนั้นไม่ฟังให้รู้เรื่อง จึงต้องตาย น้องจำไว้ การฟังสำคัญมาก ถ้าฟังเป็นจะทำให้เราเป็นคนฉลาด ถ้าฟังไม่เป็นทำให้เราเป็นคนโง่ หรือเป็นอันตรายต่อตัวเอง และคนอื่นด้วย ฟังสิ่งใดแล้วต้องคิด ถ้าฟังไม่เข้าใจต้องถาม”

๘. ความหมายของคำบางคำขึ้นอยู่กับรูปประโยคหรือข้อความด้วย ควรอ่านหรือฟังให้จบประโยคหรือข้อความก่อน จึงจะเข้าใจความหมายได้ถูกต้อง

ฝึกอ่านและสังเกต

๑. การปลูกผักกาดดี การเลี้ยงสัตว์ก็ดี...ล้วนเป็นอาชีพสุจริต
 ๒. การขาดเรียนก็ดี การมาเรียนสายก็ดี...เป็นสาเหตุให้เรียนไม่ทันเพื่อนทั้งสิ้น
- (คำ “ก็ดี” ไม่มีความหมาย เป็นเพียงกล่าวขึ้นมาเพื่อต่อความไปถึงคำอื่น)

บทที่ ๒

คำอำลา

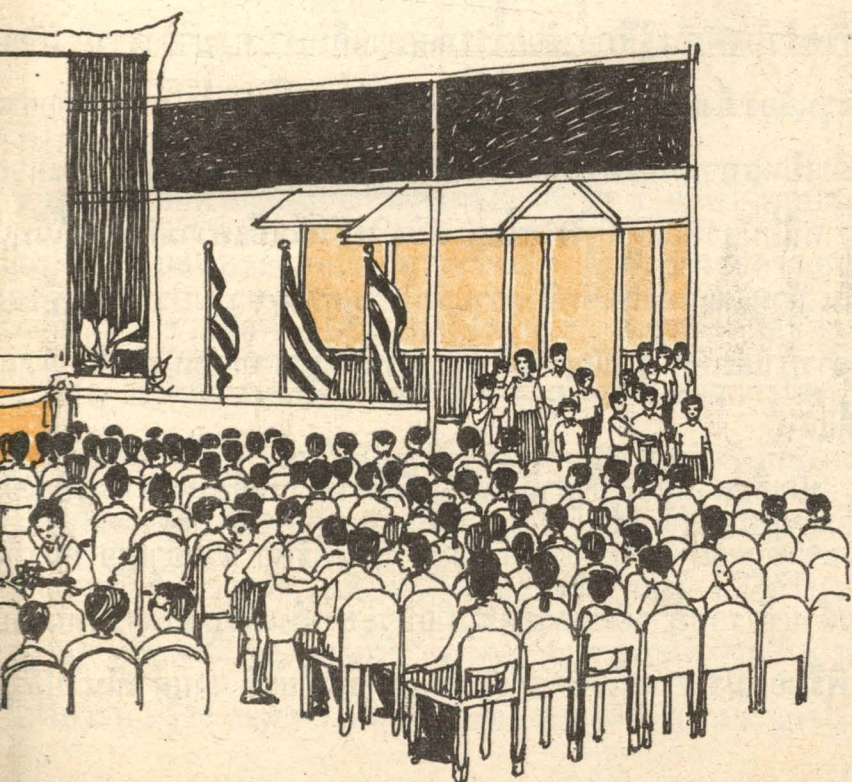
วันนี้ทางโรงเรียนจัดงานมอบประกาศนียบัตรให้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ที่เรียนสำเร็จแล้ว งานนี้จัดในโรงอาหารซึ่งดัดแปลงตกแต่งเป็นห้องประกอบพิธี ประดับประดาด้วยธงทิว ดอกไม้ และไม้ประดับอย่างสวยงาม กลางเวทีจัดที่นั่งสำหรับประธานในพิธีแจกประกาศนียบัตรไว้ทางเบื้องซ้ายของโต๊ะหมู่บูชา ด้านหลังเป็นม่าน

กำหนดให้สิ้นน้ำเงินข้าม บนม่านมีกระดาศสีทองเป็นมันเลื่อมแพรวพราว
 ตัดเป็นตัวหนังสือติดไว้ว่า “พิธีมอบประกาศนียบัตรนักเรียนที่สำเร็จ
 การศึกษาระดับประถมศึกษา” และเขียน วัน เดือน ปี บอกไว้ด้วย
 ถัดลงมาเป็นตัวหนังสือขนาดโต เขียนว่า

“จากไปใจอาวรณ์ ขออวยพรให้โชคดี”

กำหนดการจะเริ่มเวลา ๐๘.๐๐ น. แต่นักเรียนที่จะรับ
 ประกาศนียบัตรพร้อมด้วยผู้ปกครอง และนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ต่างพากัน
 มาถึงโรงเรียนแต่เช้าด้วยความตื่นเต้น นักเรียนที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็น
 กรรมการดำเนินงานในวันนี้ปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างเข้มแข็ง มา

ชู้ใจ ดวงแก้ว สมคิดและปิติทำหน้าที่ปฏิคม พวกเขาเชื่อเชิญผู้ปกครอง
ของเพื่อนรุ่นพี่ไปนั่งเก้าอี้ที่จัดไว้ แล้วนำน้ำมาให้ดื่ม ลุงของวีระและพ่อแม่
ของมานะ ตลอดจนผู้ปกครองคนอื่น ๆ คุยกันเบา ๆ ต่างแสดงทรรศนะ
ของตนต่อการศึกษาของบุตรหลาน บางคนจะให้เรียนมหาวิทยาลัยจบชั้น
ปริญญา บางคนจะให้เรียนวิชาชีพ เช่น เสริมสวย บางคนไม่มีกำลัง
ทรัพย์จะส่งเสียให้บุตรหลานของตนได้ ก็คิดเตรียมวางแผนอนาคตไว้ให้
ทุกคนมีสีหน้าเบิกบานเพราะปลาบปลื้มที่บุตรหลานของตนเรียนสำเร็จ
ด้วยดี

นักเรียนที่จะรับประกาศนียบัตรทยอยเข้านั่งประจำที่ ต่างมีความ
รู้สึกถึงดีใจ ถึงเศร้าใจ ที่ดีใจเพราะความวิริยะอุตสาหะของตนสัมฤทธิ์ผล
แล้ว ที่เศร้าใจเพราะรู้สึกอาลัยอาวรณ์สถานศึกษา ครูบาอาจารย์ เพื่อน
ฝูงและรุ่นน้อง ยิ่งมองดูรอบ ๆ ห้องพิธีแล้วยิ่งทำให้ตื้นตันใจ ทุกสิ่งทุกอย่าง
ไม่ว่าจะเป็นสถานที่ที่จัดไว้อย่างประณีตงดงาม สะอาดสะอาด โต๊ะแจก
ประกาศนียบัตรที่แลดูศักดิ์สิทธิ์และสง่างาม หรือข้อความที่เขียนไว้บน
ม่านนั้น ล้วนแต่แสดงให้เห็นถึงความรักใคร่ผูกพัน ความปรารถนาดีของ
ครูอาจารย์ และเพื่อนรุ่นน้องที่จัดให้ด้วยความเต็มใจ ทุกคนนั่งนิ่งด้วยความ
รู้สึกตื้นตัน

นักเรียนรุ่นน้องเข้ามานั่งในห้องพิธีทางด้านหลัง ครูอาจารย์ก็เข้า
นั่งประจำที่ พอเกือบจะถึงเวลา ประธานในพิธีคือ นายอำเภอ ก็มาถึง
พร้อมด้วยข้าราชการอีกหลายคน เมื่อประธานในพิธีบูชาพระรัตนตรัย
แล้ว พิธีมอบประกาศนียบัตรก็เริ่มขึ้นอย่างมีเกียรติ งานดำเนินไปด้วย

ประกาศนียบัตร ศึกษาระดับประถมศึกษา ายน ๒๕๒๖ ใจอารณ์ หัซคดี

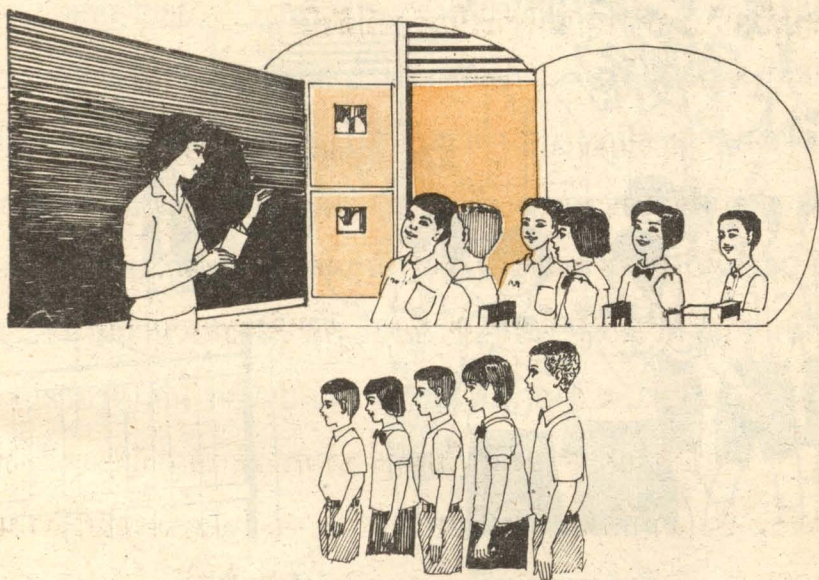

ความเรียบร้อยตามแผนการที่เตรียมและชักซ้อมกันไว้ทุกประการ
เมื่อประธานมอบประกาศนียบัตรเสร็จแล้ว ก็มอบรางวัลต่าง ๆ ให้แก่นักเรียนตามรายชื่อที่ครูใหญ่เป็นผู้ประกาศ คนแรกที่ได้รับรางวัลคือ วีระ เขาได้รับรางวัลเรียนดี และเป็นนักเรียนตัวอย่างในทุกด้าน อีกทั้งช่วยกิจการของโรงเรียนในฐานะประธานนักเรียนด้วย เสียพรบมือดังกึกก้อง ลุงตื้นตันจนแทบจะกลืนน้ำตาไว้ไม่ได้ มีนักเรียนชั้นอื่นอีกหลายคนที่ได้รับรางวัล เช่น มานีได้รับรางวัลเรียนดี ปิติได้รับรางวัลทำงานดี หัวหน้าชั้นของเขาได้รับรางวัลความประพฤติดี จากนั้นประธานก็ให้โอวาท แล้วอำนวยการให้ทุกคนโชคดี และได้รับความสำเร็จในชีวิต

ต่อไปเป็นการแสดงบนเวที เริ่มต้นด้วยการรำอวยพรของนักเรียน
รุ่นน้อง เนื้อร้องของบทรำ ทำนองเพลง ตลอดจนท่าทางรำรำประทับใจ
ผู้ชมเป็นอันมาก โดยเฉพาะเนื้อร้องมีดังนี้

วันเอ๋ยวันนี้	แสนยินดีปรีดาจะหาไหน
รุ่นพี่ศึกษาจบประสบชัย	จึงร่วมใจอวยพรสุนทรวิธี
ให้ก้าวหน้าพาตนและพาชาติ	พันพิณาศพัฒนาสง่าศรี
ครูอาจารย์สถานศึกษา ณ ที่นี้	ยังหวังดีผูกพันนิรันดร์เอย

เมื่อถึงรายการของนักเรียนที่สำเร็จการศึกษา มีตัวแทนทั้งหญิง
ชายขึ้นไปบนเวทีห้าคน วีระเป็นหัวหน้า เขากล่าวแสดงความรู้สึกในนาม
ของนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาทุกคน วีระกล่าวได้ดีมาก เขาพูดออกมา
จากน้ำใสใจจริง มิได้เคลือบแคลงแสวงเสแต่อย่างใด เขาให้คำมั่นสัญญาว่า
จะรักษาชื่อเสียงของโรงเรียนโดยประพฤติแต่สิ่งที่ดีงาม และจะตั้งใจศึกษา
หาความรู้เพิ่มเติมเพื่อเป็นกำลังของชาติบ้านเมือง จะจดจำและปฏิบัติตาม
คำสอนของครูอาจารย์ตลอดไป วีระยังได้กล่าวฝากเพื่อนรุ่นน้องให้
ประพฤติตัวให้ดี จะได้เป็นตัวอย่างแก่นักเรียนรุ่นหลังต่อไป และให้รักษา
ชื่อเสียงเกียรติคุณของโรงเรียนด้วย ในตอนท้ายเขาย้ำว่าจะไม่ลืมโรงเรียน
อันเป็นแหล่งประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ถ้ามีโอกาสช่วยเหลือโรงเรียน
ได้ด้วยวิธีใด พวกเขาจะไม่ละโอกาสนั้นเลย แล้วนักเรียนทั้งห้าคนอ่าน
โคลงสี่สุภาพเป็นคำอำลาอาลัย ดังนี้

จำใจจำจากไอ้

ไกลห่างสถานศึกษา

เคยเรียนเล่นทุกครา

ผั่งจิตคิดคำเข้า

จำลา

หม่นเศร้า

แสนสุข ยิ่งเอย

หมั่นตั้งกตัญญู

ครูอาจารย์ยังล้ำ

สอนสั่งทั้งการุณย์

เป็นศิษย์ท่านมีบุญ

จนตราบสิ้นดินฟ้า

พระคุณ

ทั่วหน้า

เหลือเอย

ไปได้ลืมเลือน

เพื่อนเอยต่อแต่นี้
 ทั้งรุ่นน้องอาลัย
 คินวันล่วงลับไป
 ถึงจักลาลับพัน

จำไกล กันนา
 ยิ่งล้น
 เห็นห่าง
 อย่าร้างไมตรี

พอจบ เสียงปรบมือก็ดังกึกก้องขึ้นอีกครั้งหนึ่ง จากนั้นนักเรียนทุกคนและครูอาจารย์ร่วมร้องเพลงประจำโรงเรียน จบแล้วก็ร้องเพลงสรรเสริญพระบารมีเป็นการเสร็จพิธี ประธานและคณะกลับไปแล้วครูใหญ่และคณะครูพานักเรียนที่เรียนสำเร็จแล้วไปนมัสการและอำลาเจ้าอาวาส ส่วนผู้ปกครองและนักเรียนรุ่นน้องต่างทยอยกลับบ้านของตน เพราะโรงเรียนยังไม่เปิดภาคเรียน

เมื่อไปถึงวัด ครูใหญ่นำนักเรียนไปกราบนมัสการท่านบุญธรรมโม และพระอื่น ๆ ท่านบุญธรรมโมประพรมน้ำพระพุทธรมณต์ แล้วให้โอวาท เป็นข้อคิดหลายอย่าง ท่านขอให้ทุกคนพยายามศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เพราะความรู้เปรียบเสมือนแก้วสารพัดนึก และขอรับรองพวกที่จะไป ศึกษาต่อ เมื่อเรียนสำเร็จแล้วให้กลับมาทำงานในภูมิลำเนาของตน เพื่อ ช่วยกันสร้างสรรค์ถิ่นที่อยู่ให้เจริญก้าวหน้า ส่วนพวกที่ไม่ได้ไปศึกษาต่อ ก็ให้แสวงหาอาชีพสุจริตที่ตนถนัด เพื่อเป็นทางทำมาหากินต่อไป ท่าน บุญธรรมโมอำนวยพรให้ นักเรียนกราบรับพรแล้วลาท่าน จากนั้นจึง กราบลาครูทุกคน ก่อนแยกย้ายจากกันไปด้วยความประทับใจและอาลัย อย่างยิ่ง

แบบฝึก

๑. คำบางคำเมื่อมีคำอื่นมาประสมเป็นคำใหม่จะออกเสียงแตกต่าง จากคำเดิม อาจมีความหมายเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงไป

ฝึกอ่านและสังเกต

เกียรติ (เกียรติ)

– เกียรติยศ (เกียรติ – ตี – ยศ)

ประกาศ (ประ – กาศ)

– ประกาศนียบัตร (ประ –

กา – สะ – นี – ยะ – บัตร)

ภูมิ (พุม)

– ภูมิศาสตร์ (พู – มิ – สาด)

สमान (สะ - หมาน)

ซัก (ซัก)

คุณ (คุณ)

ธรรม (ท่า)

- สมานันท์ (สะ - มา - นะ -
นั)

- ซักเยอ (ซัก - กะ - เยอ)

- คุณภาพ (คุณ - นะ - พาบ)

- ธรรมชาติ (ท่า - มะ - ชาด)

- ธรรมดา (ท่า - มะ - ดา)

- ธรรมเทศนา (ท่า - มะ - เท -

สะ - นา หรือ ท่า - มะ -

เทด - สะ - หนา)

๒. การออกเสียงคำ ถ้าออกเสียงไม่ชัดเจน ผู้ฟังอาจฟังไม่รู้เรื่องหรือ เข้าใจผิดได้ง่าย

ฝึกอ่านออกเสียง

วันเพ็ญเดือนสิบสอง

หาเสื่อबरทุกเรือ

ใช้ผ้าที่เหน็บเอว

เห็นนกบินวไป

เด็กเล็กหกเจ็ดคน

ลูกน้อยร้องไห้กลัว

แกงเนื้อใส่มะเขือ

วันพรุ่งรุ่งเช้าจำ

เราจะลงไปเมืองเหนือ

รีบใส่เสื่อเสียเร็วไว

เช็ดเหงื่อเหลวที่หยดไหล

เอาเกือกขว้างเกือบบุกหัว

ช่วยกันขนเหล็กจากครัว

ปู่หัวเราะเพราะซื้อขำ

จะจิ้มเกลือเกลือจะทำ

ควาถุงมุงทุ่งบัวงาม

๓. การกล่าวคำอวยพรให้แก่บุคคลที่เป็นผู้ใหญ่กว่า บุคคลที่เสมอกัน และบุคคลที่มีอายุน้อยกว่า ย่อมใช้ถ้อยคำแตกต่างกัน

ฝึกอ่านและสังเกต

บุคคลที่พูดด้วย	คำอวยพร
เป็นผู้ใหญ่กว่าผู้พูด (ต้องอาศัยพระคุณของศาสนา หรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่นับถือว่า มีอำนาจมาอวยพรให้)	- ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย จงดลบันดาลให้ท่าน..... - ขออำนาจสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย จงดลบันดาลให้ท่าน..... - ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายจงดล บันดาลให้ท่าน.....
เสมอกันหรืออายุน้อยกว่า ผู้พูด (ให้พรด้วยตนเอง ไม่ ต้องอ้างสิ่งศักดิ์สิทธิ์ก็ได้)	- ขอให้คุณ..... - ขอให้เธอ.....

๔. การกล่าวคำในโอกาสต่าง ๆ จะใช้ถ้อยคำแตกต่างกันไปตาม
โอกาส เหตุการณ์และบุคคล

ฝึกอ่านและสังเกต

โอกาส	ใจความ
วันขึ้นปีใหม่ วันครบรอบ วันเกิด วันขึ้นบ้านใหม่	- ให้มีความสุข สดชื่น อายุยืน นาน ปราศจากโรคภัย

วันแต่งงานหรือวัน
ครบรอบแต่งงาน

วันเดินทาง

เยี่ยมคนป่วย

อำลา

- ให้อยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุข
ปราศจากโรคหรือภัยพิบัติ
ทั้งปวง

- ให้สุข สดชื่น อยู่ร่วมทุกข์ร่วม
สุขกันตลอดไป และมีลูกหลาน
ประพฤติดีเป็นศรีแก่วงศ์
ตระกูล

- ให้เดินทางด้วยความปลอดภัย
และประสบความสำเร็จในกิจการ
ที่มุ่งหวัง (โชคดี)

- ให้หายป่วยเป็นปกติโดยเร็ว
ให้แข็งแรงทั้งร่างกายและจิตใจ
อายุยืนนาน ไม่ป่วยไข้อีกต่อไป

- สวัสดิ์ ลาก่อน วันหน้าพบกัน
ใหม่

๕. การเน้นความหมายของคำหรือข้อความ ในเวลาพูดอาจใช้เสียง
หนักเบา แต่ในการเขียนต้องใช้เครื่องหมาย เช่น สัญลักษณ์
อัญประกาศ อัศเจรีย์ ฯลฯ

ฝึกอ่านและสังเกต

๑. ตัดเป็นตัวหนังสือติดไว้ว่า “พิธีมอบประกาศนียบัตรนักเรียน
ที่สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา”

๒. ถัดลงมาเป็นตัวหนังสือขนาดโต เขียนว่า

“จากไปใจอาวรณ์ ขออวยพรให้โชคดี”

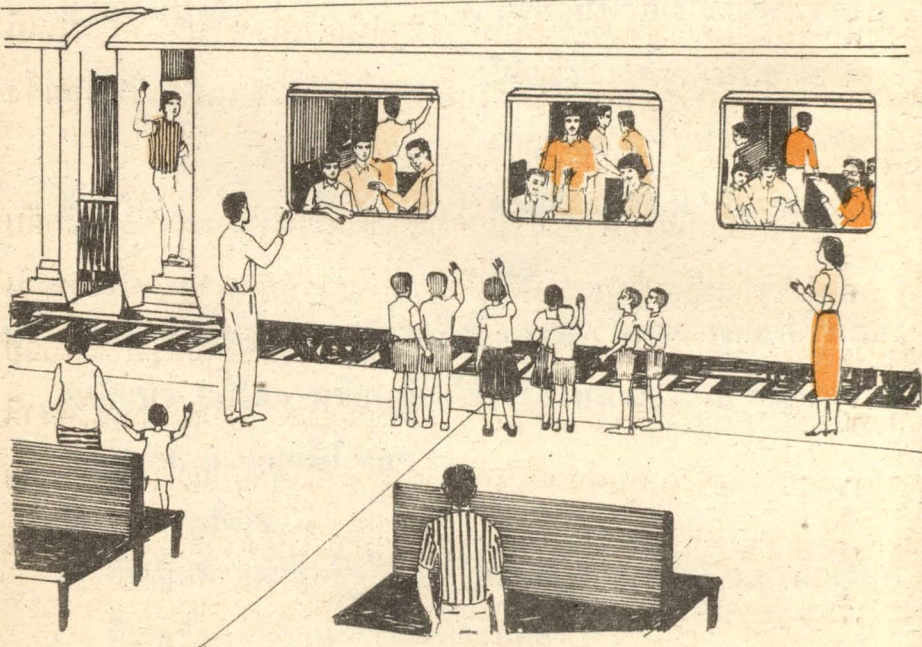
๓. การทำเช่นนี้ไม่ถูกต้อง

๔. อะไรกันนี้!

บทที่ ๓

ประธานนักเรียน

โรงเรียนเปิดเรียนภาคต้นได้เดือนเศษแล้ว มานี ชูใจ ดวงแก้ว จันทร ปิติและสมคิดเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ บังเอิญทั้งหมดได้เรียนอยู่ห้องเดียวกัน เพชรเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ วีระไปเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ที่โรงเรียนมัธยมประจำอำเภอ ซึ่งอยู่ไม่ไกลจากโรงเรียนมากนัก ส่วนมานะนั้นไปเรียนต่อที่กรุงเทพ ฯ เพราะลู่กับบ้านของเขาไม่มี

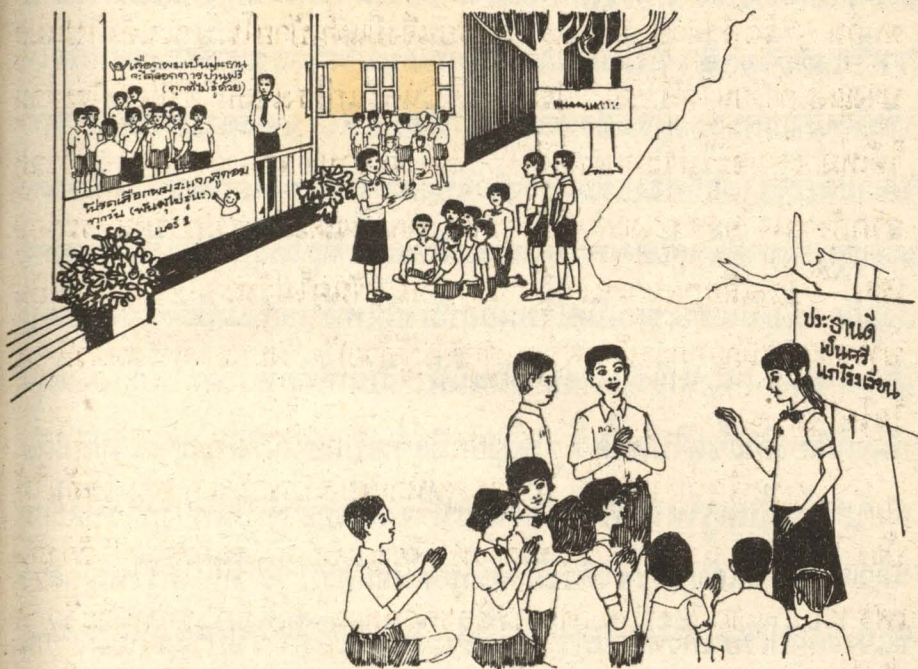
บุตร จึงมาขอมานะให้ไปอยู่เรียนหนังสือด้วย วันที่มานะเดินทาง พวกเพื่อน ๆ ไปส่งเขาที่สถานีรถไฟ ทุกคนต่างอาลัยอาวรณ์ มานะถึงกับแอบร้องไห้ แม่ของมานะก็น้ำตาคลอ มานะสัญญาว่าจะเขียนจดหมายมาเสมอ เมื่อโรงเรียนปิดภาคเรียนก็จะกลับมาเยี่ยม

ทุกปีในระยะนี้ ทางโรงเรียนจะให้นักเรียนเลือกประธานและรองประธานนักเรียนคนใหม่ แทนคนเก่าที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนไปแล้ว ประธานและรองประธานนักเรียนนั้นต้องเลือกจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ เพราะถือว่านักเรียนชั้นสูงสุดของโรงเรียนย่อมมีประสบการณ์มาก สามารถเป็นตัวแทนนักเรียนทั้งโรงเรียน และให้บริการแก่เพื่อนนักเรียนได้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ มีหลายห้องเรียน แต่ละห้องต่างก็ต้องการให้เพื่อนในห้องของตนได้เป็นประธานนักเรียน ดังนั้นปีนี้จึงมีนักเรียนสมัครเข้าแข่งขันเป็นประธานนักเรียนหลายคน แต่ละคนก็หมายมั่นปั้นมือว่าตนต้องได้รับเลือกเป็นประธานนักเรียนอย่างแน่นอน ฝ่ายสนับสนุนก็เก็งกันต่าง ๆ นานา

ปิตินับสนุนให้หัวหน้าชั้นของเขาเข้าสมัครบ้าง แต่เพื่อนฝูงกลับคัดค้านให้เขาสมัครด้วย ปิติให้ความเห็นว่าทุกคนควรแบ่งงานกันรับผิดชอบ ไม่ควรให้ใครคนใดคนหนึ่งแบกภาระความรับผิดชอบอยู่คนเดียว ตัวเขาต้องรับผิดชอบงานผู้นำเยาวชนอยู่แล้ว ปิตินับสนุนให้มานะสมัครด้วย เพื่อน ๆ ทุกคนเห็นชอบ พวกเขาจึงช่วยกันเขียนแผ่นป้ายโฆษณาความสามารถของหัวหน้าชั้นกับมานะไปติดไว้ตามที่ต่าง ๆ ในโรงเรียน เพื่อชักจูงให้คนอื่นเลื่อมใสศรัทธาและลงคะแนนให้ ตอนแรก

แผ่นป้ายโฆษณาดังกล่าวมีติดอยู่ประปราย ตอนหลังมีผู้ชักนำให้ผู้สมัครคนอื่น ๆ จัดทำด้วย ดังนั้นในโรงเรียนจึงมีแผ่นป้ายโฆษณาเต็มไปหมด บางแผ่นก็เขียนได้ดี เช่น “ประธานดีเป็นศรีแก่โรงเรียน” “เลือกประธานได้เหมาะสมจะไม่ระทมตลอดปี” “ได้ประธานที่สามารถ ท่านจะปราศจากกังวลใจ” ฯลฯ บางแผ่นมีข้อความน่าขบขันและวาดรูปการ์ตูนประกอบ เช่น “โปรดเลือกผมจะแจกลูกอมทุกวัน (พันธุ์ไม่รู้นะ)” “เลือกผมเป็นประธานจะให้ลอกการบ้านฟรี ๆ (ถูกดีไม่รู้ด้วย)” “ผมประสิทธิ์คนตัวนิดแต่ใจโต” ฯลฯ

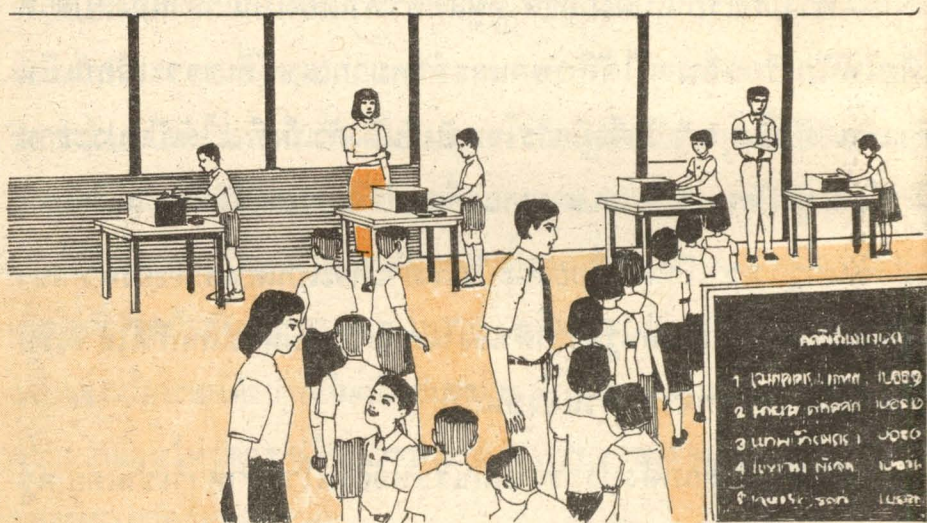
เวลาพักกลางวัน มีการพูดหาเสียงเป็นกลุ่ม ๆ ตามใต้ต้นไม้บ้าง ในห้องเรียนบ้าง บางครั้งมีการหาเสียงประชันกันจนถึงขั้นทุ่มเถียงกัน เพราะถือหางคนละฝ่าย ครูเฝ้าต้องคอยดูแลไม่ให้มีการทะเลาะวิวาท ผู้สมัครแต่ละคนต่างแถลงนโยบายและอุดมคติของตนในการที่จะช่วยพัฒนาโรงเรียน บางคนเจนจัดในการพูดก็พูดได้คล่อง บางคนไม่เคยพูดต่อหน้าที่ประชุมก็พูดกล่อมเกลี้ยงตะกุกตะกัก คนฟังพากันวิพากษ์วิจารณ์อย่างสนุกสนาน มานี้ขึ้นไปพูดครั้งใด ชูใจกับจันทร์จะไปยืนฟังอยู่ข้างหน้า เป็นต้นเสียงปรบมือให้ทุกครั้ง ทุกคนลงความเห็นว่า มานี้เป็นตัวเก่งคนหนึ่ง ปิติสนับสนุนหัวหน้าชั้นของเขาอย่างออกหน้าออกตา เมื่อใดที่หัวหน้าชั้นกล่าวแถลงนโยบาย ปิติจะคอยซักถาม เพื่อให้เขาพูดแจกแจงนโยบายได้อย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย ทำให้คนฟังสนใจมากเป็นพิเศษ ความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ในการประชันหาเสียงของผู้สมัครอยู่ในสายตาของบรรดาครูตลอดเวลา

ทางโรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้สมัครหาเสียงเป็นเวลาสองสัปดาห์ เพื่อให้นักเรียนอื่น ๆ ได้ศึกษาและจำหมายเลขผู้ที่เขาจะเลือกเป็นตัวแทน ดังนั้นทุก ๆ วันจึงมีการโจษจันกันถึงตัวเก่งที่จะได้เป็นประธานนักเรียน ผู้สมัครคนหนึ่งแอบแจกขนมเพื่อน เพื่อเป็นอำมิสสินจ้างให้เลือกตน แต่เพื่อนก็รู้ว่าเขาเป็นคนเฉื่อยฉะ ไม่เหมาะที่จะเป็นตัวแทนของพวกเขา จึงไม่มีใครสนใจ บางคนรู้ตัวว่าตัวเองไม่สามารถเป็นตัวแทนที่ดีได้ จึงรีบไปขอลถอนชื่อออกจากการแข่งขันก็มี

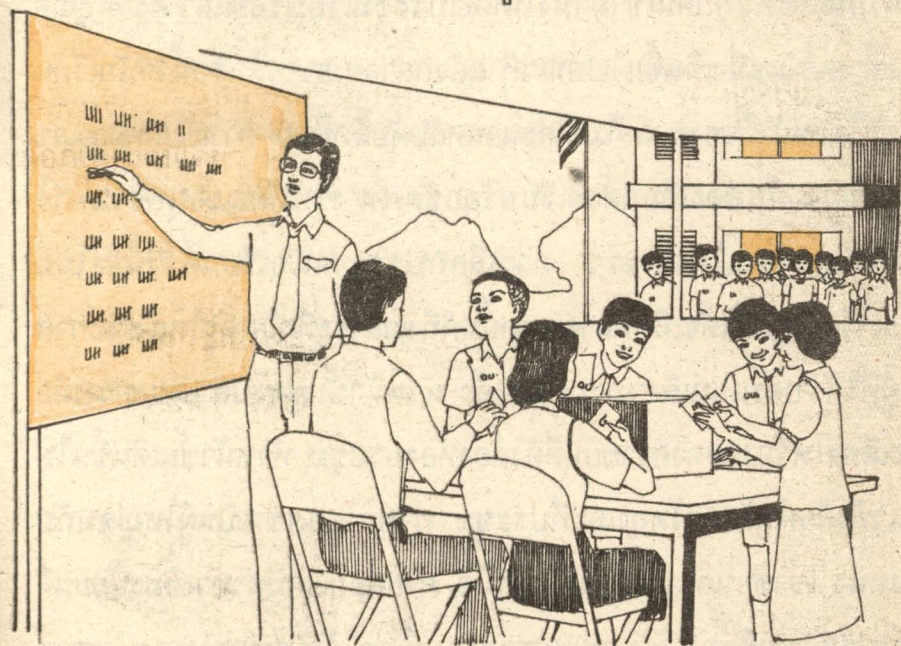
สถานที่เลือกตั้งประธานนักเรียนจัดในโรงอาหารเช่นเคย ครูใช้กล่องกระดาษกล่องใหญ่หลายกล่อง แต่ละกล่องเจาะช่องด้านบน

สำหรับให้หย่อนบัตร ตั้งไว้บนโต๊ะห่างกันประมาณ ๓ เมตร มีแผ่นกระดาน
ขนาด ๓ x ๔ นิ้ว ตั้งใหญ่วางซ้อนกันอยู่ข้างกล่องแต่ละกล่อง เพื่อให้
เขียนหมายเลขของผู้สมัครที่ต้องการเลือก ข้าง ๆ ตั้งกระดานมีปากก
ปลายสักหลาดสำหรับเขียนวางไว้แห่งละ ๑ แห่ง พอถึงเช้าวันเลือกตั้ง
เมื่อเชิญธงชาติขึ้นสู่ยอดเสาและสวดมนต์แล้ว ครูใหญ่ให้นักเรียนที่สมัคร
รับเลือกตั้งเป็นประธานนักเรียนออกมายืนหน้าเสาธง มีทั้งหมด ๗ คน
เป็นชาย ๕ คน หญิง ๒ คน ตอนนี้นักเรียนที่ถือหางคนใดก็ร้องหนุ
กันจนเสียงดังแซดไปหมด ครูใหญ่ยกมือขึ้นเป็นอาณัติสัญญาณ ทุกคนจึง
เงียบ จากนั้นครูใหญ่ให้ผู้สมัครแนะนำตัวเองอย่างเป็นทางการทีละคน
แล้วเน้นหมายเลขประจำตัวของตนทุกคนจนครบ ๗ คน ครูใหญ่กล่าว
ชี้แจงให้นักเรียนทั้งหลายทราบถึงประโยชน์ของการมีประธานนักเรียน

และวิธีลงคะแนนให้แก่ผู้ที่ตนเลือก แล้วให้นักเรียนกลับไปห้องเรียนก่อน จากนั้นจึงให้ครูประจำชั้นปล่อยนักเรียนมาลงบัตรเลือกตั้งที่ละชั้น เริ่มจากชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ หน้าโรงอาหารมีกระดานแผ่นหนึ่งเขียนชื่อและหมายเลขของผู้สมัครทุกคนไว้ พวกนักเรียนที่เข้าไปลงคะแนนก็เดินไปที่โต๊ะวางกล่องบัตรที่ละคน ดึงแผ่นกระดาษซึ่งวางซ้อนกันอยู่ออกมาแผ่นหนึ่ง แล้วใช้ปากกาปลายสักหลาดเขียนเฉพาะหมายเลขของผู้ที่ตนเลือกเพียงคนเดียว หย่อนบัตรนั้นลงในกล่องแล้วกลับไป คนอื่น ๆ ก็ทำเช่นเดียวกัน เมื่อครบทุกคนแล้ว นักเรียนชั้นนั้นก็กลับไปเรียนเป็นปกติ ชั้นอื่นก็มาลงคะแนน ผลัดเปลี่ยนกันเช่นนี้จนครบหมดทุกห้องเรียน

เมื่อทุกชั้นลงคะแนนเรียบร้อยแล้ว คณะอนุกรรมการที่ครูใหญ่แต่งตั้งไว้เพื่อตรวจนับคะแนน มีทั้งครูและนักเรียนชั้นประถมศึกษา

ปีที่ ๖ ต่างช่วยกันตรวจนับคะแนนอย่างรวดเร็ว คนอื่นที่สนใจก็มาเฝ้าดูอย่างตื่นเต้น ส่วนพวกที่สมัครเป็นประธานนักเรียนต่างใจเต้นตึกตัก คอยเจียหูฟังเสียงขานหมายเลขตัวเองอยู่ตลอดเวลา คณะอนุกรรมการตรวจนับคะแนนเรียบร้อยแล้ว จึงส่งผลการตรวจนับให้คณะกรรมการ ซึ่งมีครูใหญ่เป็นประธานกรรมการเพื่อวินิจฉัยและประกาศเป็นทางการต่อไป

เวลาประมาณ ๑๕.๐๐ น. เสียงระฆังดังเป็นสัญญาณให้นักเรียนเข้าห้องประชุม โรงอาหารซึ่งเมื่อตอนเช้าจัดเป็นที่ลงคะแนนเลือกตั้งก็ดัดแปลงใหม่ให้เป็นห้องประชุมอีกครั้งหนึ่ง พวกนักเรียนรู้สึกตื่นเต้น ต่างอยากรู้ว่าผู้ที่ตนเลือกไว้จะได้รับตำแหน่งประธานนักเรียนหรือไม่ ขณะที่เดินเป็นแถวมาเข้าห้องประชุมจึงคุยกันจ้อกแจ้กจนครูต้องคอยเตือน เมื่อนักเรียนและครูทุกคนเข้ามานั่งในห้องประชุมเรียบร้อยแล้ว ครูใหญ่ถือกระดาษแผ่นหนึ่งเดินขึ้นไปบนเวที แล้วกล่าวชมเชยนักเรียนว่านักเรียนทุกคนรู้จักหน้าที่ของตนดี ไม่มีใครนอนหลับหลับสิทธิ์เลย การเขียนหมายเลขที่ตนเลือกลงในบัตรเลือกตั้งก็เรียบร้อยชัดเจน ทำให้คณะอนุกรรมการตรวจนับคะแนนได้รวดเร็ว การเลือกประธานนักเรียนครั้งนี้จึงไม่มีปัญหาว่าข้อมูลที่ได้จะผิดพลาด จากนั้นก็ถึงเวลาระทีกใจ ครูใหญ่ประกาศชื่อผู้ที่ได้รับคะแนนเสียงมากที่สุด คือ หัวหน้าชั้นของปิติ เสียงปรบมือและเสียงโห่ร้องแสดงความยินดีดังก้องห้องประชุม หัวหน้าชั้นเดินขึ้นไปบนเวทีแล้วคำนับครูใหญ่และที่ประชุม ท่าทางของเขาเป็นผู้ใหญ่สมกับตำแหน่ง เขาซ่อนความปิติยินดีไว้ในใจ ภายนอกเขามีท่าทางยิ้มแย้มยินดีอย่างปรกติ คนที่สองได้รับคะแนนรองลงมาซึ่งจะได้รับตำแหน่งรองประธาน

นักเรียนคือ มานี เสียงปรบมือและเสียงโห่ร้องดังขึ้นอีกครั้งหนึ่ง ทั้งครูและนักเรียนในที่ประชุมต่างเห็นด้วยเป็นเอกฉันท์ และชมว่าเหมาะสมมาก เพราะมีทั้งชายและหญิง จะได้เป็นตัวแทนของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงด้วย ส่วนผู้ที่ไม่ได้รับเลือกก็ไปแสดงความยินดีกับผู้ที่ได้รับเลือก โดยไม่รู้สึกละอาย และไม่มีการประท้วง เพราะรู้ว่าคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการตรวจนับคะแนนด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรม ไม่ให้ใครมีสิทธิพิเศษหรืออภิสิทธิ์แต่อย่างใด

เพื่อน ๆ พวกกันยินดีกับหัวหน้าชั้นและมานีอย่างจริงใจ เพราะยอมรับว่าหัวหน้าชั้นเป็นคนดี ขยันขันแข็ง ทำงานให้แก่ส่วนรวมอย่างเต็มอกเต็มใจและเอาจริงเอาจัง ส่วนมานีนั่นเป็นขวัญใจของเพื่อนฝูงมาแต่ไหนแต่ไรแล้ว

ครูใหญ่ให้ประธานและรองประธานกล่าวต่อที่ประชุมอีกครั้งหนึ่ง ทั้งสองคนกล่าวขอใจเพื่อนทุกคนที่ให่เกียรติ และมอบความไว้วางใจให้เป็นตัวแทน เขาให้คำมั่นสัญญาว่าจะซื่อสัตย์ต่อเกียรติและความไว้วางใจที่ได้รับอย่างเต็มความสามารถ

แบบฝึก

๑. คำที่มีเสียง ร ล ควบกล้ำ ต้องฝึกออกเสียงให้ชัดเจน เพื่อไม่ให้
ผู้ฟังเข้าใจผิด

๑.๑ ฝึกออกเสียง ร กล้ำ

ครบ ครู ปรกติ ฟรี

ปรับปรุง ปรวนแปร ประปราย

แพรงพราย แพรวพราว พร้อมพรั่ง

กริ่งเกรง กรีดกราย เกรอะกรัง

ครอบครวั คราวครั้ง คร่ำครวญ

ขรุขระ ขริวตา เครื่องขริม

ตรอมตรม ตรวจตรา ตรึงตรวน

คราดครูด ปู๊ดปรี๊ด แปรปรวน

กระพรวน กรุ่งกริ่ง พริงเพระ

๑.๒ ฝึกออกเสียง ล กล้ำ

กลาง กลับ กล่อง กล่าว ไกล

คลอ คล่อง ปล่อย ปลาย พลาด

คลาไคล ไกลพลับพลา ต้องคลาดคลาด้วยพลาดเขลา

กลบเกลื่อนจนเกลี้ยงเกลา ให้คลุกเคล้ากลับปลอมแปลง

ปลุกปลอบอย่าผลีผลาม ปลดปล่อยกล้ำมดูกล้องแก้ง

ไกลเกลียดกลางแคลง ไม่เปลี่ยนแปลงผลอผลอไหล

๑.๓ คำที่มี ร ควบกล้ำกับ จ ช ฅ และ ส จะไม่ออกเสียง ร เป็น
คำควบไม่แท้

เศรษฐีประเสริฐสร้าง อาศรม เสร็จแฮ
เสริมส่งศรัทธาเนียม สร้างเสว้า
สร้อยศรีสระสรงมม กำสรด สิ้นนา
แสรังโคกกำสรวลเย้า เล่นไชร้ไปจริง

๑.๔ คำที่มี “ทร” ออกเสียงเป็น “ช” เป็นคำควบไม่แท้

ตันไทรทุดโตรมสิ้น อินทรีย์บินผ่านผ่นผาย
พุทราเนื้อเป็นทราย ทราบว่าหวานชานอินทรีย์
เรื่องทราวมไม่ควรแทรก ทรวดทรงแปลกไม่ต้องหนี
ในทรวงแสนสุขดี เหมือนมีทรัพย์ไม่อับจน

๒. การใช้ข้อความที่เป็นเหตุเป็นผล ต้องใช้ประโยคให้ถูกต้อง

ฝึกอ่านและสังเกต

ฉันสมัครเป็นประธานนักเรียน เพราะตั้งใจจะพัฒนา
โรงเรียนให้ดีขึ้น

ฉันตั้งใจจะพัฒนาโรงเรียนให้ดีขึ้น ฉันจึงสมัครเป็นประธาน
นักเรียน

๓. การพูดโฆษณา ต้องรู้จักลำดับความคิดก่อนพูด เพื่อให้เข้าใจง่าย
ผู้ฟังจะเชื่อและคล้อยตาม

ฝึกอ่านและสังเกต

ถ้าฉันได้เป็นประธานนักเรียน (ชักชวนให้ผู้อื่นเลือกตน)
 ฉันจะอุทิศเวลาเพื่องาน (ประโยชน์ที่จะได้)
 เมื่อฉันเป็นประธานแล้ว (ชักชวนให้ผู้อื่นเลือกตน)
 ฉันจะปรับปรุงโรงเรียนให้ดีขึ้น (ประโยชน์ที่จะได้)

๔. ข้อความที่ใช้ในการโฆษณาชวนเชื่อ คือถ้อยคำที่ชักจูงให้ผู้อื่นเชื่อ และกระทำตาม ซึ่งจะเป็นจริงหรือไม่จริงก็ได้

ฝึกอ่านและสังเกต

ผู้พูดคนที่ ๑

พี่น้องที่รักทั้งหลาย

ถ้าท่านเลือกผมเป็นประธานของท่าน ผมจะถนอมคลองหน้า
 โรงเรียนหมดเพื่อดับกลิ่นเหม็น พวกเราจะได้เรียนกันได้อย่าง
 เต็มที่

ผู้พูดคนที่ ๒

เพื่อนนักเรียนที่รัก

เมื่อข้าพเจ้าได้เป็นประธานนักเรียน ข้าพเจ้าสัญญาว่าจะ
 ขจัดขยะมูลฝอยให้หมดไปจากโรงเรียน จะควบคุมแม่ค้าให้
 ขายของราคาถูกและมีคุณภาพ ไม่ให้ด้ากำไรเกินควร และ
 จะจัดหาทุนช่วยพวกเราที่ขาดแคลนเครื่องเรียน เสื้อผ้าและ
 อาหารกลางวันด้วย

๕. ในการฟังหรืออ่านข้อความ จะต้องพิจารณาข้อความนั้นให้ละเอียดถี่ถ้วน ก่อนที่จะตัดสินใจเชื่อว่าอะไรจริงหรือไม่จริง และวิพากษ์วิจารณ์ได้ถูกต้อง

ฝึกอ่านและวิพากษ์วิจารณ์

อ่านข้อความที่เป็นคำพูดของคนที่ ๑ และ ๒ ในข้อ ๔ แล้วพิจารณาจะพบว่า

คนที่ ๑ ผู้พูดไม่เข้าใจหน้าที่ของประธานนักเรียน ที่พูดว่า จะถกแถลงนั้นเป็นไปได้

คนที่ ๒ ผู้พูดไม่เข้าใจหน้าที่ของประธานนักเรียน ที่พูดว่า จะควบคุมแม่ค้านั้นเป็นหน้าที่ของครูผู้บริหารโรงเรียน ประธานนักเรียนจะไปควบคุมไม่ได้

๖. การเน้นความหมายของคำให้หนักแน่นและได้ความกระชับขึ้น จนเกิดภาพหรือเสียงขึ้นในใจ อาจใช้เสียงของวรรณยุกต์ หรือคำมาประกอบ

ฝึกอ่าน

เสียงร้องกรีด

เสียงน้ำไหลจ๊อก ๆ

หัวใจเต้นตึก ๆ

พี่ของฉันอ้วนมาก

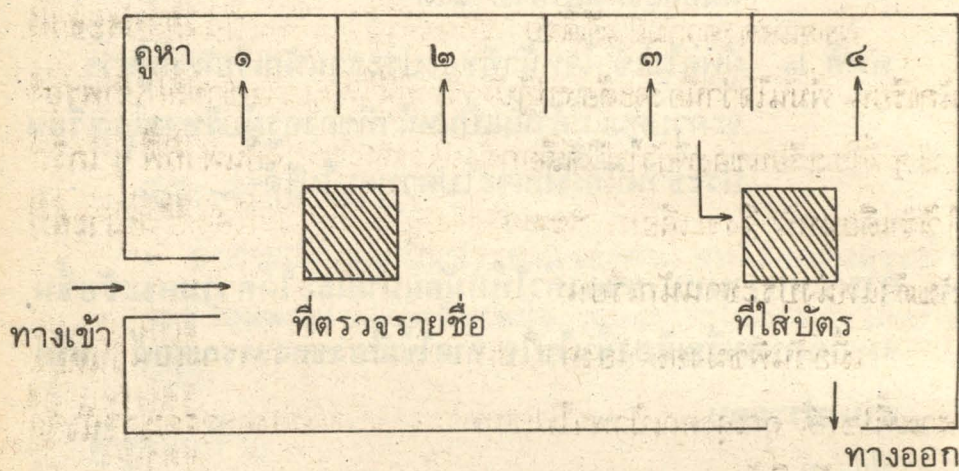
เสียงร้องกรีด

เสียงน้ำไหลโจ๊ก ๆ

หัวใจเต้นตึกตึก

พี่ของฉันอ้วนมั่งกั๊ก

๗. การจัดห้อง หรือการเตรียมจัดสถานที่ จะต้องเขียนแผนผังขึ้นก่อนเพื่อให้ทุกคนรับรู้เหมือนกันหมด และดำเนินการได้ถูกต้อง เช่น แผนผังการจัดสถานที่เพื่อเลือกตั้งประธานนักเรียน

บทที่ ๔

แรกนาขวัญ

๑๗/๒๖ ซอยวัดเชิงหวาย บางซื่อ

กรุงเทพฯ ๑๐๘๐๐

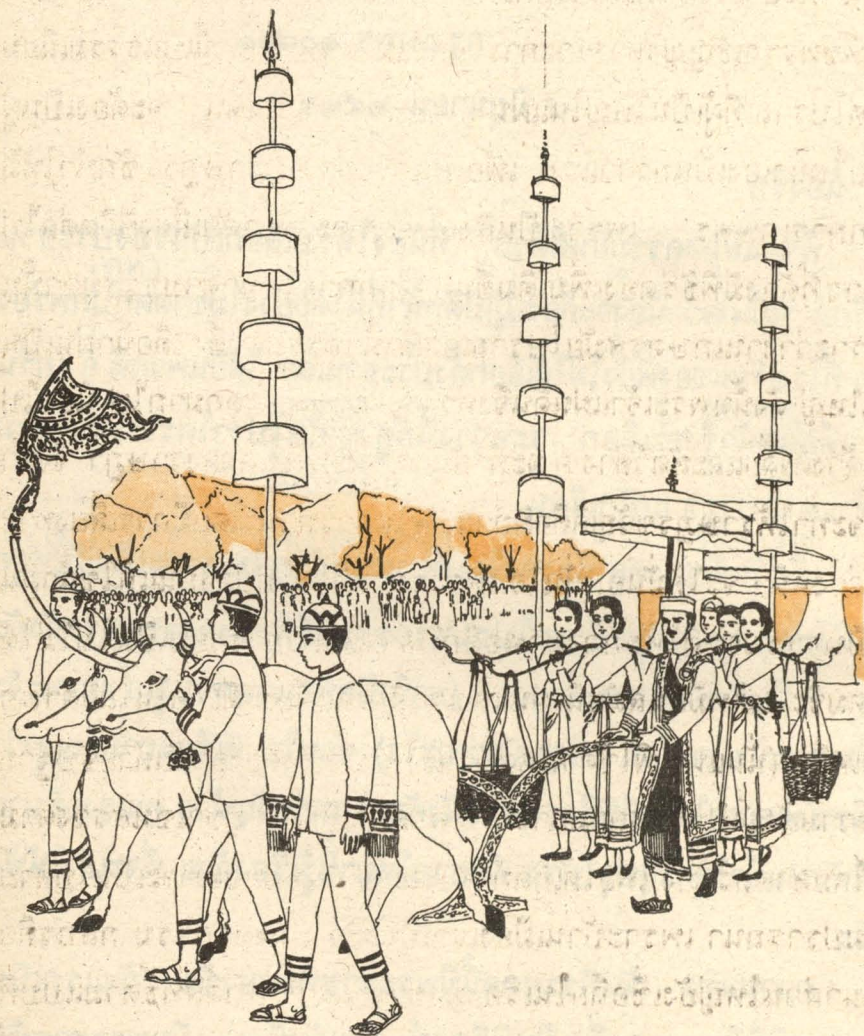
๘ มิถุนายน ๒๕๒๖

มานี น้องรัก

พี่ขอแสดงความยินดีด้วย ที่น้องได้รับเลือกเป็นรองประธานนักเรียน พี่มั่นใจว่าน้องจะต้องปฏิบัติหน้าที่นี้ได้อย่างไม่ขาดตกบกพร่องแน่ ๆ ที่โรงเรียนของพี่ยังไม่ได้เลือกตั้งประธานเลย ได้ยินพวกพี่ ๆ เกริ่นไว้ว่าเดือนหน้าจึงจะเลือก ระหว่างนี้ก็ดู ๆ กันไปว่าใครจะเหมาะสมกับตำแหน่งประธานนักเรียน

เมื่อวันพีชมงคล น้องคงไปเที่ยวสนุกกับขูใจเพราะเป็นวันหยุด ส่วนพี่โชคดี คุณลุงคุณป้าพาไปชมพระราชพิธีพีชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญที่ท้องสนามหลวง (มานีเปิดพจนานุกรมดูเอาเองนะจ๊ะว่าจรดพระนังคัลแรกนาขวัญแปลว่าอะไร) ก่อนไป พี่เรียนถามคุณลุงว่าวันพีชมงคลเหตุใดจึงมีพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญด้วย คุณลุงอธิบายให้พี่ฟังจนเข้าใจทะลุปรุโปร่ง พี่อยากให้มานีรู้เรื่องด้วย พี่จะเล่าให้ฟังนะจ๊ะ

ความจริง วันพีชมงคลนี้มีพระราชพิธีสองวัน วันแรกเป็นพระราชพิธีพีชมงคล ซึ่งเป็นพิธีสงฆ์ ส่วนวันที่ ๒ เป็นพระราชพิธี

จรตพระนังคัลแรกนาขวัญเป็นพิธีพราหมณ์ แต่เนื่องด้วยทั้งสองพิธีนี้ทำ
 ต่อเนื่องกันในตอนบ่ายและเช้าวันรุ่งขึ้น จึงเรียกชื่อติดกันว่า พระราชพิธี
 พิษมงคลจรตพระนังคัลแรกนาขวัญ เราเรียกกันสั้น ๆ ว่า พิธีแรกนาขวัญ
 พิธีนี้จัดขึ้นในเดือนพฤษภาคมหรือเดือนหกของทุกปี ระยะเวลานี้เป็นต้น
 ฤดูฝน หรือจะเรียกเป็นศัพท์ก็เรียกว่า วสันตฤดู ซึ่งเริ่มต้นของการ
 ปลูกพืชพรรณธัญญาหารและการไถหว่าน การแรกนาคือเป็นธรรมเนียม
 มาแต่โบราณที่ผู้เป็นใหญ่ในแผ่นดินคือพระเจ้าแผ่นดิน จะต้องเป็นผู้
 ลงมือไถนาเองเป็นคราวแรก เพื่อเป็นตัวอย่างแก่ราษฎร ชักนำให้มี
 ใจรักการเกษตร เพราะเป็นสิ่งสำคัญที่จะได้อาศัยเลี้ยงชีวิตต่อไป
 แต่การที่ต้องมีพิธีรีตองเพิ่มเติมขึ้นมาจากการไถนาตามธรรมดา นั้น
 ก็เพราะว่างานเกษตรสมัยโบราณอาศัยน้ำธรรมชาติ คือน้ำฝนเป็น
 ส่วนใหญ่ ดังนั้นพระเจ้าแผ่นดินจึงหวังกังวลว่าฝนจะตกมากไป น้อยไป
 หรือดวงเพลี้ยและสัตว์ต่าง ๆ จะทำอันตรายต่อพืชผลของราษฎร จึงหา
 วิธีที่จะทำให้ราษฎรขวัญดีคือมีกำลังใจในการทำนาโดยมีการเสี่ยงทาย
 ให้รู้ล่วงหน้า จะได้มีน้อมมั่นใจ เพราะการที่จะไปป้องกันแก้ไขน้ำฝน
 ซึ่งเป็นธรรมชาติให้ตกลงมาพอดีกับความต้องการย่อมเป็นไปไม่ได้
 ใช้ไหมจะ ไม่เหมือนสมัยนี้ ฝนแล้งเราก็มีฝนเทียม มีเทคโนโลยีต่าง ๆ
 ช่วยเหลือ (นั่นแน่...พีใช้คำทันสมัยนะ) ดังนั้นจึงต้องอาศัยคำอธิษฐาน
 เอาความสัตย์เป็นที่ตั้งตามทางพุทธศาสนาบ้าง บูชาเช่นสรวงตาม
 ทางไสยศาสตร์บ้าง เพื่อให้เกิดกำลังใจและเป็นที่มั่นใจว่าจะจะเป็นไปตาม
 ความปรารถนา เพราะบ้านเมืองเราเป็นเมืองเกษตรกรรม กสิกรคือ
 ชาวนาส่วนใหญ่ยังเชื่อถือในเรื่องมิ่งขวัญและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ตามแบบที่

โบราณเคยเชื่อถือมา จึงมีพิธีรีตองเกี่ยวกับการทำไร่นาหลงเหลืออยู่ เขาก็ยังเก็บประเพณีเดิมที่ดั่งงามแสดงถึงประวัติและวัฒนธรรมในอดีตของชาติเราไว้ให้คนรุ่นหลังได้รู้

ด้วยเหตุนี้ มานีจะได้ยินโฆษกสถานีวิทยุกระจายเสียง กล่าวถึงพิธีแรกนาขวัญว่ามีการเสี่ยงทายให้พระโค (วันนั้นแหละ แต่เป็นวัวหลวง ที่ได้รับการแต่งตั้งใช้ไถนาในพระราชพิธีจึงเรียกว่า พระโค) กินของเสี่ยงทาย ๗ สิ่ง คือ ข้าวเปลือก ข้าวโพด ถั่ว งา เหล้า น้ำ หน้า ถ้าพระโคกินอะไร ก็มีคำทำนายว่าในปีนั้น ๆ จะมีสิ่งใดอุดมสมบูรณ์ ถ้าพระโคกินเหล้าคงไม่แปลว่าเหล้าจะอุดมสมบูรณ์หรอกนะ ถ้าจริงละก็ คงแย่นั่น ๆ เชียว

ที่จริงคุณลุงเล่ายาวมาก มินิทานด้วย แต่พี่จำไม่ได้ จำได้เฉพาะที่สำคัญ ๆ เท่านั้น ถ้ามานีอยากฟังนิทาน คราวหน้าพี่จะเขียนเล่ามาให้ฟังนะจ๊ะ เอาละ...ที่นี้พี่จะเล่าถึงพิธีแรกนาขวัญที่ไปชมมาให้ฟัง คุณลุงคุณป้าพาพี่ไปที่ท้องสนามหลวงแต่เช้าเพราะเกรงคนจะแน่น ก็จริงดังคาด พอไปถึงคนเต็มไปหมดแล้ว แทบไม่มีที่ที่จะยืน พี่ตัวไม่สูงเลยแย่น้อย ต้องกระเย่อกระแหงงชะเง้อมองจนเมื่อยคอ เห็นบ้างไม่เห็นบ้าง ประมาณ ๐๗.๓๐ น. ขบวนแห่พระยาแรกนาก็เข้ามาในปะรำพิธีพราหมณ์ เสียงปี่เสียงกลองดังสนั่น ช่างภาพหนังสือพิมพ์ถ่ายรูปเห็นแสงไฟแฟลช มีถ่ายทอดแพร่ภาพทางโทรทัศน์ด้วย คุณป้าบอกว่าผู้ที่แต่งตัวเป็นพระยาแรกนา คือปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พระยาแรกนาแต่งตัวเหมือนเทวดา

(ในรูปภาพนี้จะ พี่ไม่เคยเห็นเทวดาตัวจริงหรือ) มองไกล ๆ เห็นเสือ
 คลุมยาว และหมวกโบราณมียอดแหลม มีคนในขบวนแห่มากมาย แต่งตัว
 แปลก ๆ สีต่าง ๆ กัน นางเทพี ๔ คน แต่งตัวสวยงาม หาบ
 กระเช้าทอง ๒ คน กระเช้าเงิน ๒ คน ในกระเช้ามีข้าวเปลือกพันธุ์ดีถึง
 ๘ พันธุ์ ซึ่งได้จากนาสาธิตในบริเวณพระราชวังดุสิตของในหลวง มีพระ
 โครูปร่างแข็งแรงคู่หนึ่งพร้อมกับไถที่ประดับประดางดงาม พราหมณ์
 แต่งชุดสีขาว กระหมวดผมมุ่นเป็นมวยอยู่ท้ายทอย พระยาแรกนาจุฑารูป
 เทียนถวายสักการะเทวรูปสำคัญในโรงพิธี(พี่ได้ทราบในเวลาต่อมาว่าเทวรูป
 สำคัญมีเทวรูปพระอิศวร พระพรหม พระนารายณ์ เป็นต้น) แล้วตั้ง

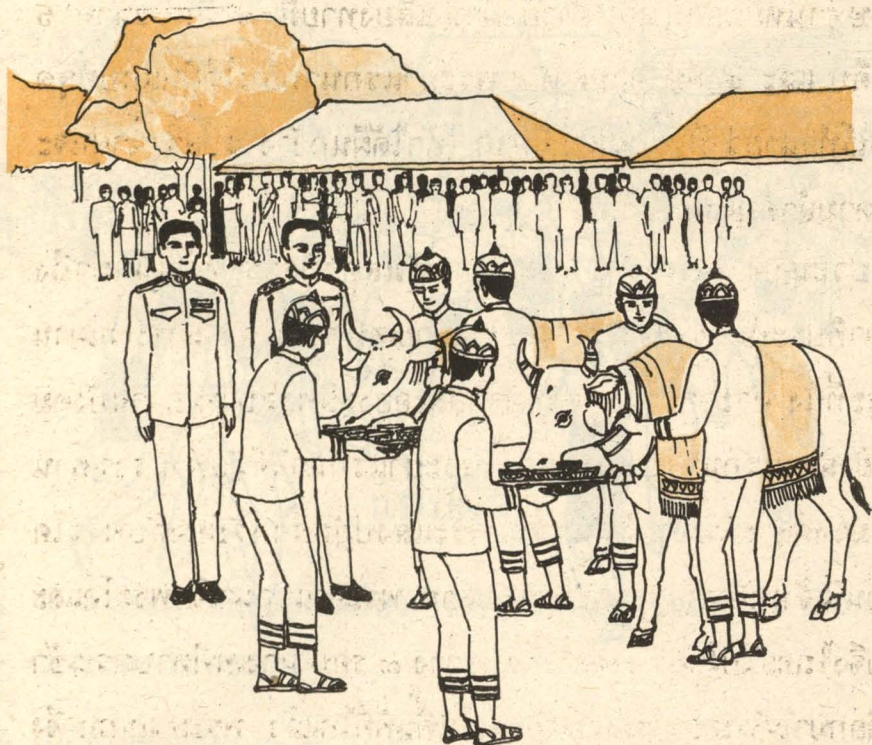

สัตยาธิษฐานหยิบผ้านุ่งเสีียงท่าย ผ้านุ่งเสีียงท่ายมี ๓ ผืน ขนาด ๖ คืบ ๕ คืบ และ ๔ คืบ ตามลำดับ พระยาแรกนาหยิบได้ผืนแคบที่สุด พราหมณ์ทำนายว่าปีนี้น้ำฝนจะมีมาก (ถ้าได้ผืนกว้าง แปลว่าน้ำฝนจะน้อยลงตามลำดับเหมือนกัน)

ประมาณ ๐๘.๓๐ น. พระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินมาถึง พลับพลาที่ประทับ พระยาแรกนาพร้อมด้วยเทพีทั้ง ๔ คน นำขบวนผ่านหน้าพระที่นั่ง พระยาแรกนาเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ถวายบังคม แล้วไปยังลานแรกนา คุณลุงบอกว่าพระยาแรกนาได้รับพระราชทาน พระขำรงค์สวมในเวลาไถนา และพระแสงปฏิภสำหรับบังคับพระโค ด้วย ตอนนี้นำพนักงานจูงพระโคเทียมแอก พระยาแรกนาเจิมพระโคและไถ แล้วจึงไถตะไปโดยรี ๓ รอบ โดยขวาง ๓ รอบ นางเทพีหาบกระเช้าข้าวเปลือกมาให้พระยาแรกนาหว่านลงในพื้นที่ที่ไถแล้ว พระยาแรกนาจึงไถกลับอีก ๓ รอบ พนักงานปลดพระโคออกจากแอก พระยาแรกนาและเทพีกลับเข้าไปยังโรงพิธีพราหมณ์

จากนั้นพราหมณ์ก็ให้พระโคกินของเสีียงท่าย ๓ สิ่ง ปรากฏว่าปีนี้พระโคกินข้าวเปลือก ไหร่หลวงทำนายว่า ธัญญาหาร ผลาหาร (ไหร่ท่านบอกอย่างนี้ ถ้ามานี้ไม่รู้ความหมายก็ถามพจนานุกรมนะจ๊ะ) บริบูรณ์ดี

หลังจากเสร็จพระราชพิธีแล้ว พระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานโล่ และประกาศนียบัตรรางวัลแก่ชาวนาที่ชนะการประกวดผลผลิตข้าวจากภาคต่าง ๆ เสร็จแล้วเสด็จพระราชดำเนินกลับ

พอพระเจ้าอยู่หัวเสด็จกลับเท่านั้นแหละ มานีเอ๋ย ผู้คนที่ยืนดูพิธีอย่างสงบอยู่เมื่อกี้นี้ต่างกรูกันเข้าไปตรงที่แรกนา ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ ทั้งคนไทยและชาวต่างประเทศ เข้าไปแย่งกันเก็บเมล็ดข้าวเปลือกที่พระยาแรกนาหว่านเมื่อสักครู่นี้อย่างอุตลุด คุณลองบอกว่า เขาเอาไปปนกับพันธุ์ข้าวของเขาเพื่อให้งอกงาม ส่วนคนไม่ทำนาก็เอาไปเพื่อเป็นสิริมงคล ฟีนิกอยากได้มาฝากน้อง จะเข้าไปแย่งกับเขาบ้าง คุณป้าก็ฉุดเอาไว้ บอกว่า พี่ยังไม่เคยประเดี้ยวโดนเหยียบ เอาไว้ปีหน้าค่อยเข้าไปแย่งกับเขา แล้วคุณลองคุณป้าก็พาพี่กลับบ้าน

มานี้คงอ่านจดหมายของพี่จนเหนื่อยแล้วซีท่า จดหมายฉบับนี้เป็นจดหมายฉบับแรกในชีวิตที่พี่เขียนได้ยาวที่สุด และใช้เวลาเขียนอยู่สองวันแน่ะ ปีน้าพี่อยากให้มานี้ไปชมพิธีแรกนาขวัญด้วยกันจัง ไม่นั่นะ ปีน้าคุณลุงคุณป้าอาจจะมาขอเธอไปอยู่กับพี่ก็ได้ แต่อย่าเลยนะสงสารพอกับแม่

เอาละ วันนี้พี่จะขอจบเสียที ผากราบพอกับแม่ด้วยว่าพี่เคารพรักและคิดถึงมาก นอนฝันถึงทุกคืน เจ้าโต้งกับพวกของมันเป็นอย่างไบบ้าง ยังออกไข่ให้มานี้ขายเป็นปรกตอยู่หรือเปล่า พี่ซึกสวนครัวของเราคงทุนรายจ่ายค่ากับข้าวของแม่เหมือนเดิมใช่ไหมจ๊ะ สงสารมานี้

คงรอน้ำต้นไม้อยู่คนเดียว ว่าง ๆ ก็หัดให้เจ้าโตตัวเก่งลากรถเข็นน้ำมารดต้นไม้บ้างก็ดีนะ

หวังว่าทุกคนคงสบายดีนะจ๊ะ คุณลุงคุณป้าสบายดี ส่วนพี่ถ้าเล็กคิดถึงบ้านได้ ก็คงสบายขึ้นเยอะ

รักคิดถึงเสมอ

มานะ

แบบฝึก

๑. ตัวสะกดต่างกันที่ออกเสียงเป็นตัวสะกดมาตราเดียวกัน เรียกว่า ตัวสะกดไม่ตรงแม่

ฝึกอ่านและสังเกต

ตัวสะกด

ตัวอย่างคำ

แม็ก ก ข ค ฅ

สุข วรรณ เมฆ

(ออกเสียง ก สะกด)

แม็กด ด จ ช ซ ฎ ฏ ฐ ฑ

เสร็จ ราช ก๊าซ กฏ ปราบกฎ

ฅม ต ถ ท ธ ส ศ ษ

อิฐ ครุฑ วัฒนา อนุญาต รถ

(ออกเสียง ด สะกด)

บาท โกรธ โอกาส เลิศ โทษ

แม็กบ บ ป พ ฟ ภ

บาป ภาพ กราฟ โลก

(ออกเสียง บ สะกด)

แม่กน น ฦ ร ล พ

บริเวณ ขวัญ พร ผลาหาร มงคล

(ออกเสียง น สะกด)

ปลาวาฬ

๒. คำบางคำออกเสียงตัวสะกดของคำหน้าเป็น อะ กิ่งเสียง เรียกว่า ออกเสียงกิ่งมาตรา

ฝึกอ่านและสังเกต

ธรรมดา ธรรมชาติ ราชการ ปรกติ อุตลุด

ผลิตผล เทวรูป ไสยศาสตร์ ไทรทัศน์ วิทย์

ข้อสังเกต ตัวสะกดของคำบางคำมีลักษณะน่าจะออกเสียงเป็น อะ
กิ่งเสียง แต่กลับไม่ออกเสียง

ฝึกอ่านและสังเกต

ธรรมนิยม (ท่า-นิยม)

ผลผลิต (ผน-ผะ-ผลิต)

อธิษฐาน (อะ-ทิด-ถาน)

๓. การอ่านคำบางคำที่มาจากภาษาต่างประเทศ มักออกเสียงไม่ตรงกับ ที่เขียน และอ่านตามความนิยม

ฝึกอ่านและสังเกต

ชอล์ก (ช้อก)

มิเตอร์ (มิ-เต้อ)

รถแทรกเตอร์ (รด-แทร็ก-เต้อ)

เทคโนโลยี (เท็ก-โน-โล-ยี หรือ เท็ก-โน-โล-ยี)

๔. คำทุกคำแบ่งเป็นประเภทต่างๆ ตามลักษณะ ความหมาย และวิธีใช้คำนั้นๆ

ฝึกอ่านและสังเกต

เครื่องแต่งกาย	ผ้าถุง ผ้าถุง กางเกง เสื้อ หวี แปรง
เครื่องประดับ	แหวน สร้อย ต่างหู จี้
เครื่องเขียน	ดินสอ สมุด ไม้บรรทัด ยางลบ
การทำนา	ไถ คราด ไถตะ เกี้ยว ตกกกล้า

๕. ตัวสะกดและตัวการันต์บางคำ ทำให้ความหมายของคำแตกต่างกัน

ฝึกอ่านและสังเกต

โทรทำนายว่าถ้าเขาโหนดันไม้ เขาจะตกต้นไม้ตาย
การปลูกพืชไม่ควรปลูกให้ติดกันเป็นพืด
พ่อค้าขายของราคาเขาให้แก่ผู้เยาว์ทุกคน
เขาจะไปซื้อเสาในวันเสาร์หน้า
สุนัขเป็นสัตว์ที่มีความซื่อสัตย์

๖. การบรรยายภาพหรือเรื่องราวต่าง ๆ จะต้องมีขั้นตอนและลำดับความคิดไว้ก่อน อาจเขียนหรือนึกคำถามในใจไว้ แล้วนำคำตอบมาเรียงลำดับกัน เพื่อที่จะไม่พูดหรือเขียนซ้ำซากววน และเก็บความสำคัญที่ควรเน้นได้ละเอียดถี่ถ้วน

ฝึกอ่านและสังเกต

๖.๑ มองจากส่วนรวมก่อน

ภาพนี้เป็นภาพอะไร

อยู่ที่ไหน

รูปร่างลักษณะเป็นอย่างไร

ขนาดและสีเป็นอย่างไร

มีการกระทำอะไรในภาพ

๖.๒ พิจารณาส่วนย่อย

มีอะไรที่สะดุดตา

มีอะไรที่มีลักษณะพิเศษไม่เหมือนปกติที่เคยพบเห็น

มีส่วนประกอบอะไรบ้าง

๖.๓ ความคิดเห็นส่วนตัว

เห็นแล้วเกิดความรู้สึกอย่างไร

มีอะไรทำให้เกิดความประทับใจ

คาดการณ์ว่าจะก่อให้เกิดอะไรต่อไป

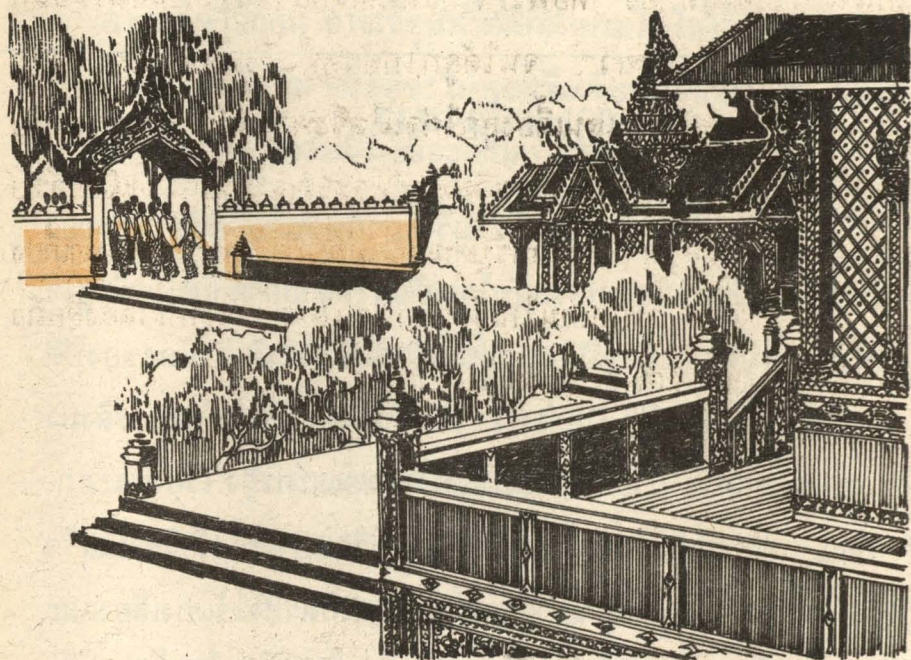
อะไรที่เกิดขึ้นนั้นมีคุณค่าต่องานและส่วนรวมหรือไม่

บทที่ ๕

ฤษีแปลงสาร

“สามจอก สี่จอก กรอกเข้า เหมรีขี่เมาก็กลับไป” เสียงน้องของ
ปิตติโกนร้องเป็นทำนองเพลงกลับไปกลับมาหลายครั้ง จนมานี้ ฐูใจ
ดวงแก้วและสมคิดซึ่งนั่งดูปิตติแปรงจนเจ้านิลอยู่สงสัยว่าน้องของปิต
ติร้องเพลงอะไร จึงถามปิตติ ปิตติตอบว่า ตั้งแต่น้องของเขาไปดูละครลิงมา
ก็ร้องอย่างนี้ตลอดวัน ยายบอกว่าเป็นบทร้องของละครลิง เรื่องพระรถ-
เมรี เพื่อน ๆ อยากให้ยายเล่าเรื่องให้ฟัง ปิตติจึงรีบแปรงจนเจ้านิลจนเสร็จ
แล้วพาเพื่อน ๆ ขึ้นไปหายาย ยายกำลังเด็ดผักตำลึงไว้แกงเสียงและ
แกงจืด พวกเด็ก ๆ จึงเข้าไปช่วย ครู่เดียวก็เสร็จ พอเสร็จแล้วมานี้จึง
เข้าไปประจบขอให้ยายเล่าเรื่องพระรถ-เมรีให้ฟัง ยายเต็มใจที่จะเล่า
เรื่องต่าง ๆ ให้ลูกหลานฟังอยู่แล้ว จึงบอกให้ปิตติไปหยิบหนังสือพระรถ-
เมรีมาให้ เพื่อหลงลืมตอนใดจะได้เปิดทบทวนความจำ

ยายเล่าว่า พระรถหรือพระรถเสนเป็นลูกของนางเภากับพระ
รถสิทธิ์ นางเภามีพี่สาวสิบเอ็ดคน จึงมีคนเรียกพวกนางว่า นางสิบสอง
เมื่อพวกนางยังเล็กได้พลัดพรากจากพ่อแม่ นางยักษ์ซึ่งแปลงร่างเป็นคน
เก็บไปเลี้ยงไว้ นางยักษ์แปลงรักพวกนางสิบสองมาก ต่อมาพวกนางรู้ว่า
มาอยู่ในเมืองยักษ์ก็มีความกลัว จึงพากันหลบหนีไป นางยักษ์โกรธ
มาก ผูกพยานาฬไว้ว่าจะต้องตามทำลายล้างให้ได้ แล้วตั้งใจคอยฟังข่าว

นางสิบสองอยู่ทุกวันนี้ นางสิบสองหนีมาถึงเมืองของพระรถสิทธิ์ และได้เป็นชายาของพระรถสิทธิ์ทั้งสิบสองคน นางยักษ์ได้ทราบข่าว เห็นเป็นโอกาสจะได้แก้แค้น จึงแปลงร่างเป็นนางงามมาทำเสน่ห์ให้พระรถสิทธิ์หลงใหล และยุยงพระรถสิทธิ์ให้ส่งเสนาควักนายนินดาของนางสิบสองออกเสีย เสนาควักนายนินดาของนางสิบเอ็ดคน ยกเว้นนางภกเสนามีความสงสารจึงควักออกเพียงข้างเดียว แล้วขังนางสิบสองไว้ในอุโมงค์ ส่วนนายนินดาของนางสิบสองนั้น นางยักษ์แอบส่งไปให้นางเมรีลูกเลี้ยงของนางเก็บไว้ พร้อมกับกำชับไม่ให้บอกใคร ขณะนั้นนางสิบสองกำลังมีครรภ์ ได้รับทุกขเวทนามาก เมื่อคลอดลูกออกมาลูกก็ตาย เหลือ

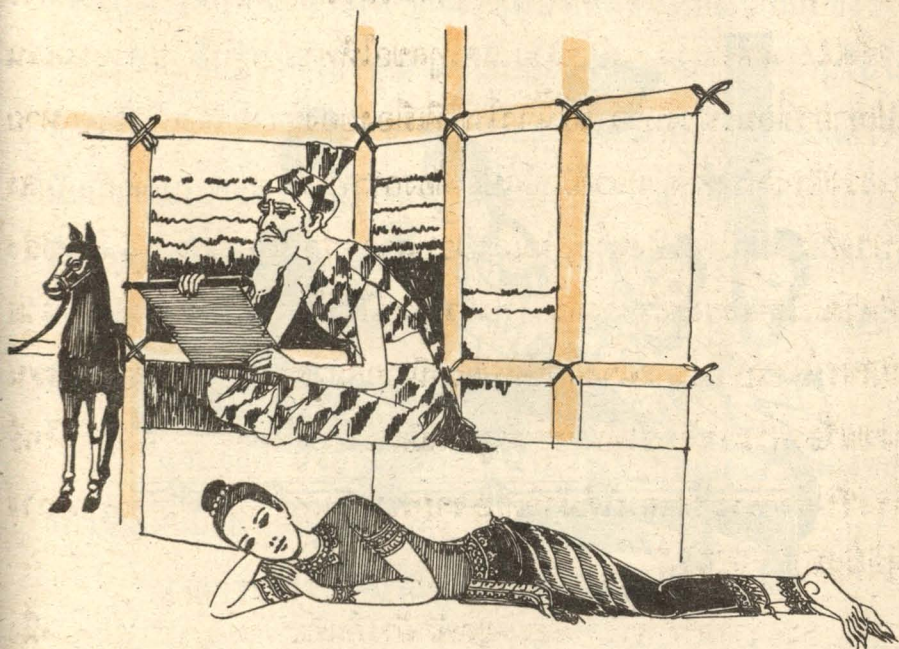
ลูกนางภาน้องสุดท้อง คือพระรถเสนคนเดียว พระรถเสนโตขึ้นก็
 ออกจากอุโมงค์ไปเที่ยว จนได้ลูกไก่ตัวหนึ่งซึ่งหลุดตกลงมาจาก
 ปากเหยี่ยว พระรถเสนเลี้ยงลูกไก่จนโตจึงพาไปทำพนันชนไก่กับ
 ชาวเมือง ได้ชัยชนะทุกครั้ง ของเดิมพันที่พระรถเสนเรียกร้องเมื่อได้รับ
 ชัยชนะคืออาหารสิบสามห่อสำหรับตนและแม่กับบ้ำ พระรถเสนหาเลี้ยง
 แม่กับบ้ำด้วยการทำพนันชนไก่เรื่อยมา จนใคร ๆ พากันเลื่องลือถึง
 ความเก่งกาจของไก่พระรถเสนไปทั่วเมือง

นางยักษ์แปลงได้ยินข่าวก็รู้ว่าพระรถเสนเป็นใคร จึงคิดจะ
 กำจัดเสีย นางแสร้งทำเป็นป่วย และทูลขอให้พระรถสิทธิ์ใช้พระรถเสน
 ไปเอายาชื่อมะม่วงหาว มะนาวโห่ ที่เมืองของนางมารักษาจึงจะหาย
 พระรถสิทธิ์ทรงทำตามนางยักษ์แปลงต้องการทุกประการ นางยักษ์แปลง
 ชี้ทางที่จะไปเมืองของนางให้ และมอบสารตราให้พระรถเสนนำไปส่ง
 ให้นางเมรีลูกเลี้ยงของนางด้วย พระรถเสนไม่มีโอกาสที่จะล่วงรู้ข้อความ
 ในสารนั้นเลย เพราะนางยักษ์แปลงฉนิทกล่องสารอย่างดี พระรถเสน
 ทูลขอร้องพระรถสิทธิ์ให้ทรงช่วยดูแลแม่และป้าของตนด้วย พระรถสิทธิ์
 ทรงรับคำ พระรถเสนได้ม้าวิเศษจากพระอินทร์ จึงสามารถเดินทาง
 ไปเมืองนางยักษ์ได้

ระหว่างทาง พระรถเสนหยุดพักค้างคืนที่อาศรมพระฤๅษีคนหนึ่ง
 พระฤๅษีตนนี้มีผิวน้ำแก่กล้า และก่อบรรพตด้วยเมตตากรุณา เมื่อพระรถเสน
 เล่าสาเหตุที่ตนจะต้องเดินทางไปยังเมืองดังกล่าว พระฤๅษีก็หยั่งรู้ทันที
 ว่าเหตุการณ์จะเป็นอย่างไร ดังนั้นเมื่อพระรถเสนนอนหลับ พระฤๅษี
 จึงเปิดสารนางยักษ์ออกดูก็เป็นจริงตามที่พระฤๅษีคาดคะเน คือนางยักษ์
 เขียนบอกลูกเลี้ยงของนางว่าได้ส่งพระรถเสนมาให้เป็นอาหาร มาถึง
 กลางวันก็ให้กินพระรถเสนเสียในเวลากลางวัน มาถึงกลางคืนก็ให้กิน
 ในกลางคืน คำกลอนตอนนี้นักกล่าวว่

แม้ันถึงกลางวันกินกลางวัน ถ้ามันถึงกลางคืนโดยถวิล
 จงให้พวกยักษ์หักคอกิน ในกลางคืนให้สิ้นอย่าเหลือเลย

พระฤๅษีสงสารพระรถเสน เพราะพระรถเสนเป็นคนดีมีกตัญญูต่อบิดา
มารดา จึงแปลงข้อความในสารเสียใหม่ว่า นางยักษิได้ส่งพระรถเสน
มาให้เป็นสวามีนางเมรี มาถึงกลางคืนก็จงรับในเวลากลางคืน มาถึง
กลางวันก็ให้รับในกลางวัน ดังคำกลอนว่า

มาถึงกลางคืนรับกลางคืน แม้งามขึ้นถึงวันนะโฉมฉาย
จงรับกลางวันพรพรนรา เป็นคู่เคียงโฉมฉายเจ้าเมรี

พระฤๅษีแปลงสารเสร็จก็ปิดผนึกสารตราไว้เรียบร้อยดังเดิม
พระรถเสนตื่นขึ้นก็ลาพระฤๅษีเดินทางต่อไป โดยไม่รู้ว่าพระฤๅษี
แปลงสาร เมื่อไปถึงเมืองนางยักษิ และนางเมรีได้รับสารแปลง ก็มีได้

เคลือบแคลงสงสัยแต่ประการใด เร่งจัดพิธีอภิเษกสมรสตามบัญชาของ
มารดาทันที

พระรถเสนอยู่กับนางเมรีระยะหนึ่งก็รู้เรื่องราวทั้งหมด เพราะ
นางเมรีไม่รู้ว่าพระรถเสนเป็นลูกของนางสิบสอง จึงเล่าความจริงให้ฟังว่า
นางเก็บนัยน์ตาของนางสิบสองไว้พร้อมทั้งยารักษาตา ถึงแม้พระ-
รถเสนจะรักใคร่นางเมรีมาก แต่ก็ไม่เท่าความรักที่มีต่อมารดา
วันหนึ่งพระรถเสนชวนนางเมรีดื่มสุรา นางเมรีไม่เคยดื่ม แต่ด้วยความรัก
ที่มีต่อพระรถเสนเป็นล้นพ้น นางจึงยอมดื่ม ในที่สุดก็เมาแล้วกลับไป
พระรถเสนได้ขโมยห่อนัยน์ตาของนางสิบสอง พร้อมทั้งยารักษาตา

และมะม่วงหาว มะนาวโห่ ขึ้นมาวิเศษหนักกลับไปยังบ้านเมืองของตน นางเมรีตื่นขึ้นรู้ว่าพระรถเสนหนีไปก็ออกติดตาม แต่ตามไปไม่ทัน นางเสียใจมากจึงกลืนใจตาย พระรถเสนกลับมาถึงบ้านเมืองแล้วรักษานัยน์ตาของมารดาและป้าจนหายเป็นปกติ นางยักษ์ทราบเรื่องเข้า มีความเสียใจจนหัวใจแตกสลาย พอนางยักษ์ตาย เวทมนตร์ที่ทำเสน่ห์ให้พระรถสิทธิ์หลงใหลก็เสื่อมคลาย พระรถสิทธิ์กลับมีพระสติดังเดิม จึงรับนางสิบสองมาเป็นชายาครองสุขสืบมา

“สามจอก สี่จอก กรอกเข้า เมรีขี้เมา ก็หลับไป” น้องของปิติ ร้องขึ้นอีกเมื่อยายเล่าจบ

“สงสารเมรีจัง” มานีพูดด้วยน้ำเสียงเศร้า ๆ

“ฉันคิดว่าพระรถเสนทำถูกแล้วนะ” ปิติพูด ชูใจ ดวงแก้วและ สมคิดพยักหน้าเห็นด้วย

“ฉันก็คิดว่าพระรถเสนทำถูก แต่เธอลองบอกเหตุผลชี้ว่าทำถูกอย่างไร จะตรงกับที่ฉันคิดหรือเปล่า” มานีถามปิติ

“ข้อแรก พระรถเสนต้องรักแม่มากกว่านางเมรี พระรถเสนเป็นคนกตัญญู เรื่องจะเพิกเฉยไม่ช่วยแม่และบ้านนั้นเห็นจะเป็นไปไม่ได้”

“ถ้าพระรถเสนบอกความจริงแก่นางเมรี และขอนัยน์ตากับยารักษาตา นางเมรีก็คงไม่ให้ เพราะนางต้องรักษาคำสั่งของแม่ยักษ์ของนางเหมือนกัน” ชูใจเสริม ปิติอ้างเหตุผลต่อไปว่า “ข้อสอง ถ้าพระรถเสนมัวชกช้ำอยู่กับนางเมรีต่อไป ไม่นานนางยักษ์แปลงจะต้องรู้

ความจริง แล้วจะต้องตามมาเล่นงานพระรถเสนอย่างแน่นอน จริงไหมจะ
เมรี เอ๊ย มานี” มานีค้อนขวับ “อย่ามาเรียกฉันว่าเมรีนะ ฉันไม่ใช่ยักษ์
และไม่ชีเมา” เพื่อน ๆ พากันหัวเราะครืนเครง

ยายรู้สึกพอใจที่เห็นพวกเด็ก ๆ รู้จักวิเคราะห์หาเหตุผลจากเรื่อง
ที่ได้ฟัง ยายมั่นใจว่า พวกเขาจะต้องรู้จักใช้ความรู้ ความคิด พิจารณา
สิ่งต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลก่อนที่จะเชื่อหรือปฏิบัติตาม

“นางยักษ์ใจร้ายตาย ผมชอบจังเลย” น้องของปิติพูด แล้ววิ่ง
ลงไปเล่นข้างล่าง

“ยายคะ พระฤๅษีเปิดจดหมายนางยักษ์ออกอ่านโดยไม่ได้รับ
อนุญาต ไม่เป็นการเสียมารยาทหรือคะ” มานีถาม ยายหัวเราะชอบใจ

พลางตอบว่า “ธรรม
เนียมไทย ผู้เป็นใหญ่
หรือผู้ใหญ่มีหน้าที่
คอยสอดส่องดูแล
ทุกข์สุขของผู้น้อย
หรือลูกหลาน เมื่อ
พบความทุกข์ก็ขจัด
บัดเป่าไป นี่ถ้าพระ
ฤๅษีไม่เปิดสาร

อ่านดู พระรถเสนก็ตายไปแล้วนะซี ผู้ใหญ่ที่ไม่ดูแลทุกข์สุขหรือความ

ประพัตติของลูกหลานนะ เป็นผู้ใหญ่ที่ใช้ไม่ได้นะ ถ้าเห็นหนังสือหรือจดหมายดูท่าไม่ชอบมาพากลถึงลูกหลาน จะต้องตรวจตราดู เพื่อป้องกันเหตุร้ายไม่ให้สายเกินแก้”

“พระรถเสนคงค้างเหลือลงไปแล้วนะ ถ้าพระฤๅษีแปลงสารไม่เก่ง” ดวงแก้วออกความเห็น

“เก่งอย่างไร” ชูใจถาม

“ก็เธอไม่เห็นหรือ กลับคำพุดนิตเดียว ความหมายก็เปลี่ยนไปหมดเลย มาถึงกลางวันให้กินกลางวัน มาถึงกลางคืนให้กินกลางคืน เปลี่ยนคำว่า กิน เป็น รับ เสีย พระรถเสนก็ปลอดภัย และโชคดีไปเลย” ดวงแก้วอธิบาย

“จริง ๆ นะ ภาษาสำคัญ เขียนกลับกันนิตเดียว ความหมายก็ผิดไปได้ อย่างใจดีกับดีใจ นี่ก็ไม่เหมือนกันเลย” ปิตินับสนุน

“อ้อ! ยายคะ แล้วลายมือของพระฤๅษีที่แก้จดหมายเหมือนกันกับลายมือของนางยักษ์หรือคะ” มานีถาม ยายยิ้ม “โธ! ก็พระฤๅษีมีฤทธิ์ แก่บ๊อบเสกญี่ปุ่น ลายมือก็เหมือนลายมือของนางยักษ์เปียบเลยนะซี” ทุกคนพากันหัวเราะชอบอกชอบใจ

แบบฝึก

๑. มาตราตัวสะกดบางมาตราใช้ตัวสะกดตรงแม่

ฝึกอ่านและสังเกต

แม่ง - โหม่ง แหว่ง เขม็ง แหยง ไชยง

แม่กม - เกษม แฉล้ม ชโลม ตะล่อม ชะลอม

แม่เกย - เฉลย เขนย ขโมย ขยาย ตะลุย

แม่เกอว - ผิว หาว แก้ว มะนาว

๒. การแบ่งวรรคตอนไม่ถูกต้อง จะทำให้ความหมายของคำหรือข้อความนั้นเปลี่ยนไป

ฝึกอ่านและสังเกต

พระรถเสนต้องรักแม่มากกว่านางเมรี

ไม่ใช่ พระรถเสนต้องรักแม่มา กกว่านางเมรี

ถ้าพระรถเสนมัวชกช้ำอยู่กับนางเมรีต่อไป

ไม่ใช่ ถ้าพระรถเสนมัวชก ช้ำอยู่กับนางเมรีต่อไป

๓. คำคำเดียวอาจมีความหมายหลายอย่าง

ฝึกอ่านและสังเกต

จอก - นางเมรีดื่มสุราหลายจอกจึงเมาแล้วหลับไป

- ในสระมีจอกแห่นลอยเต็มไปหมด

ก้อน - มานี้ก้อนปิติเพราะปิติชอบพุดยั่ว

- วีระใช้ก้อนตอกตะปูที่ลั้งใส่ผลไม้

เทียม - กระเป๋าใบนี้ทำด้วยหนังเทียม

- พ่อनावัวเข้ามาเทียมเกวียน

รัก

— พระรตเสนต้องรักแม่มากกว่านางเมรี

— เวลาทำเครื่องเขินต้องลงรักปิดทอง

สาย

— จันทรหาของที่ทำหายจนมาโรงเรียนสาย

— ถนนสายนี้ตัดผ่านหลายจังหวัด

๔. การใช้คำจะต้องใช้ให้เหมาะสมกับเวลา บุคคล และสถานที่
ฝึกอ่านและสังเกต

คำพูดทั่วไป	คำพูดกึ่งแบบแผน	คำพูดแบบแผน
แม่	คุณแม่	มารดา
พ่อ	คุณพ่อ	บิดา
กิน	รับประทาน	รับประทาน
หมอ	คุณหมอ	นายแพทย์
คนไม่สบาย	คนไข้	คนไข้ ผู้ป่วย
(แทนตัวผู้พูด) หนู ฉัน	ฉัน ดิฉัน	ข้าพเจ้า
ผม	กระผม	ข้าพเจ้า
ออกลูก	คลอดลูก	คลอดบุตร
มีทอง	มีครุฑ	ตั้งครุฑ
ตาย เสีย สิ้นไปแล้ว	ตาย เสียชีวิต สิ้นชีวิต	ถึงแก่กรรม

๓.

นกน้อยนอนแนบน้ ในนา
คมเตอะติดเต็มตา ตื่นตื่น

๔.

ขอฝนใฝนอันเหลือเชื่อ
 ขอสู้ศึกทุกเมื่อไม่หวั่นไหว

จำใจจำจากเจ้า จำจร

"อิเหนา"

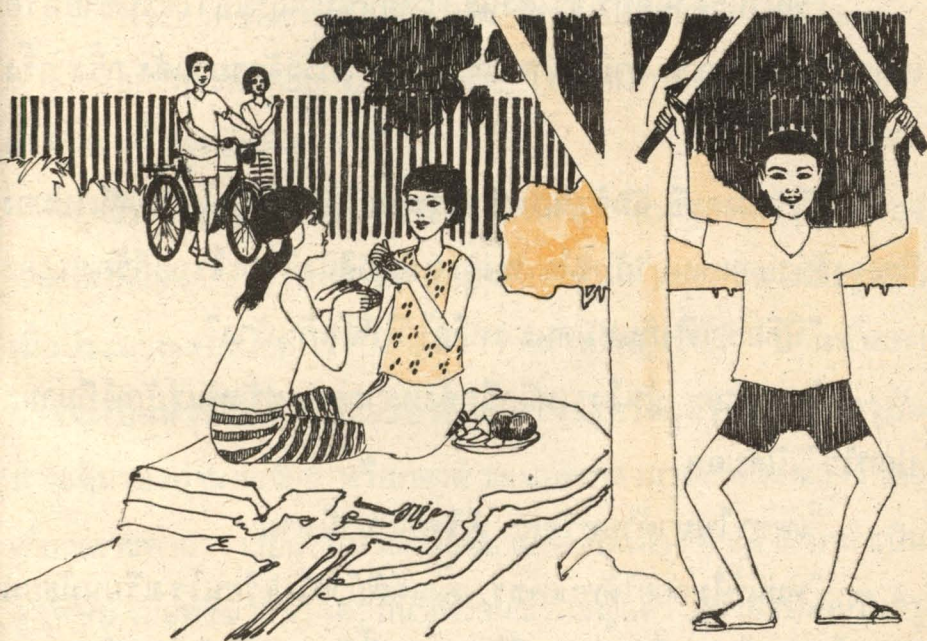
บทที่ ๖

ขุนดาบผู้เกรียงไกร

“แอ๋ อี้ แอ แอ๋ แอ๋แอ๊ะ”

“อู๊ย! เสียงอะไร ตลกจังปิติ” มานีหันไปมองดู เห็นปิติถือไม้ยาว
ประมาณสองศอกทั้งสองมือ ทำท่าร้ายรำทำพรหมสี่หน้าอยู่ ปากก็
ส่งเสียงร้อง

“เสียงปี่นะซี มานีกี อะไรกัน พังไม่รู้ว่าเป็นเสียงปี่หรือหรือ”

“ทีแรกก็ฟังเป็นเสียงป้อยุ่หรอก พอเสียงเอ๊ะ ตอนหลังนี้ ชักไม่แน่ใจ”
 ปิตินั่งลงบนแท่นใต้ต้นจำปี วางไม้ลงข้างตัว มองดูมานีกับจันทร์
 สาละวจนถึงเส้นไหมพรออกจากใจแล้วหันไว้กับแกนม้วนกระดาษ
 ปีนี้จันทร์ว่าเรีงแจ่มใส หน้าตาผิวพรรณดีขึ้นกว่าเดิมมาก

“อ้าว! ทำไมไม่รำต่อล่ะจ๊ะ” จันทร์ถาม

“เหนื่อยแล้ว เห็นพวกเธอแกว่งมือพันด้ายก็เวียนหัวเสียอีก
 กินฝรั่งจิ้มพริกกะเกลือดีกว่า แหม คิดถึงมานะจัง”

“นั่นนะซี ฉันจึงเหงา วันหยุดก็เลยอยากให้พวกเธอมาเที่ยวที่บ้าน
 บ่อย ๆ ” มานีพูด

“พี่มานะคงคิดถึงเจ้าโต้นะ ตอนนี้มานียังเอาไข่ไปขายหรือ
 เปล่าจ๊ะ” จันทร์ถาม มานีพยักหน้า พอดีเสียงกริ่งจักรยานดัง กริ่ง กริ่ง
 มาแต่ไกล

“วีระมาละซี ฉันจำเสียงกริ่งจักรยานได้” ปิติพูดโดยไม่หันไปมอง
 วีระจูงจักรยานเดินมากับซุ้ใจ พอซุ้ใจเห็นปิตินั่งกินอะไรอยู่ก็ร้องเอะอะ

“ปิติอย่าเพิ่งกินหมดนะ เหลือไว้ให้ฉันกินบ้าง”

“เออะแยะ นั่นไง เหลืออีกตั้งหลายลูก ฝรั่งพันธุ์ยักษ์ที่มานะ
 ปลูกไว้” ปิติบอก

“เพชรไม่มาด้วยหรือคะ พี่วีระ” มานีถาม

“หมู่นี้พี่ไม่ค่อยได้พบเพชร ตั้งแต่พี่ย้ายไปเรียนโรงเรียนมัธยม
 เพชรไม่ค่อยไปหาพี่ นาน ๆ พี่ไปหาเขาที่บ้านแต่ก็ไม่เจอ แม่ของเขา

บอกว่า เพชรไปรับจ้างล้างจานที่ร้านใหม่ รายได้ดีกว่าเดิม บางวันเขามีเงินมาให้แม่ตั้งร้อยสองร้อย” วีระตอบ

“โอโฮ ล้างจานได้มากอย่างนั้นเชียวหรือนี่” จันทรอุทานด้วยความสนใจ

“นำไปรับจ้างบ้างนะ เอ๊ะ! เพชรเขาไปรับจ้างที่ร้านไหนหนอ” ปิติรำพึง แต่ไม่มีใครบอกเขาได้ว่าเพชรไปทำงานรับจ้างอยู่ที่ไหน

“นี่ไม้อะไรปิติ” วีระหยิบไม้ซึ่งใช้ถือแทนดาบของปิติขึ้นดู

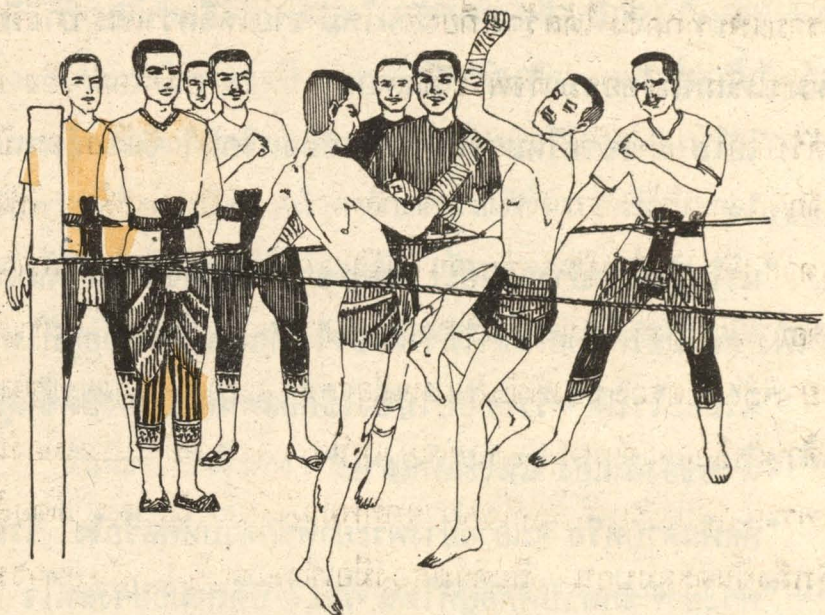
“ดาบของฉันทเอง ฉันทใช้แทนดาบ”

“หัดฟันดาบหรือ จะเอาอย่างพระยาพิชัยดาบหักหรือไง” วีระเย้า

“พระยาพิชัยดาบหักอยู่ที่ไหน วีระ” ปิติถามอย่างสนใจ

“อยากจะฟังหรือ จะเล่าให้ฟัง” วีระถาม ทุกคนรับว่าอยากฟัง ต่างตั้งอกตั้งใจคอยฟัง

วีระจึงเล่าเรื่องพระยาพิชัยดาบหักให้เพื่อน ๆ ฟังด้วยน้ำเสียงแจ่มใสชัดเจนว่า พระยาพิชัยดาบหักเกิดที่บ้านห้วยคา แขวงเมืองพิชัย เมื่อประมาณสองร้อยกว่าปีมาแล้ว คนส่วนใหญ่เชื่อว่า บ้านห้วยคา อาจจะเป็นส่วนใดส่วนหนึ่งของอำเภอในจังหวัดอุตรดิตถ์ในปัจจุบัน นามเดิมของท่านชื่อจ้อย หรือทองดี ชอบหัดเพลงมวยมาตั้งแต่เยาว์ โดยเที่ยวเสาะหาอาจารย์สอนมวยฝีมือดีตามท้องถิ่นต่าง ๆ แล้วฝากตัวเป็นลูกศิษย์ เมื่อหัดมวยจากครูถิ่นหนึ่งจนชำนาญแล้ว ก็ย้ายไปหัดกับครูในท้องถิ่นอื่นต่อไป จนมีความเก่งกล้าสามารถ ไม่มีผู้ใดในเขตแขวงเมืองพิชัยจะเทียมทานได้ นายทองดีจึงเดินทางออกจากเมืองพิชัยไปเที่ยว

หาครูชกในเมืองอื่น พร้อมกันนั้นก็ไปขอหัดเพลงดาบกับอาจารย์ในเมืองต่าง ๆ ที่ผ่านไปอีกด้วย

เมื่อนายทองดีเดินทางมาถึงเมืองตาก ประจวบกับระยะนั้นมืงานประจำปี และมีการแข่งขันชกมวยชิงเงินรางวัลของเจ้าเมืองด้วย นายทองดีเห็นเป็นโอกาสที่จะได้แสดงฝีมือ จึงขอสมัครเข้าชกกับนักมวยมีชื่อของเมืองตาก และชกได้ชัยชนะไปหลายคน สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชขณะนั้นดำรงตำแหน่งเจ้าเมืองตาก ชื่อ พระยาตากสิน เห็นฝีมือของนายทองดีเข้าก็พอใจ ชักชวนนายทองดีให้มาอยู่เมืองตากและมาทำราชการด้วยกัน

ครั้นสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชเสด็จขึ้นเถลิงถวัลย์ราชสมบัติ ณ กรุงธนบุรี นายทองดีก็ได้ติดตามไปอยู่ด้วย และร่วมในงานพระราช-

สงครามแทบทุกครั้ง ได้สร้างเกียรติประวัติไว้ในพงศาวดารว่า มีความ
 ซื่อตรงจงรักภักดีต่อสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชเป็นอย่างยิ่ง และ
 ยังได้รับการยกย่องว่าเป็นยอดนักรบที่เก่งกล้าสามารถด้วย จนเป็นที่
 ประจักษ์แก่คนทั่วไป สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชจึงโปรดเกล้าฯ ให้เลื่อน
 บรรดาศักดิ์สูงขึ้นเป็นลำดับ จนได้เป็นพระยาสิทธิราชเดโช ทหารเอก
 และต่อมาเมื่อตำแหน่งเจ้าเมืองพิชัยว่างลง จึงโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่ง
 พระยาพิชัยไปครองเมืองพิชัยอันเป็นเมืองหน้าด่านที่สำคัญปลายเขตแดน
 ทางด้านเหนือและด้านตะวันออกเฉียงเหนือ และเป็นบ้านเกิดเมืองนอน
 ของพระยาพิชัยด้วย ครึ่งหนึ่งพม่ายกทัพมาตีเมืองพิชัย ท่านได้ต่อสู้กับ
 ข้าศึกถึงขั้นตะลุมบอน ถือดาบสองมือเข้าตะลุมไล่ฆ่าฟันทหารพม่า
 จนดาบหักไปข้างหนึ่ง วีรกรรมของท่านเป็นที่เลื่องลือมาตราบเท่า
 ทุกวันนี้ จนได้รับสมญาเป็นเกียรติประวัติว่า “พระยาพิชัยดาบหัก”

ทุกคนนั่งฟังวีระ ต่างปล่อยความคิดล่องลอยไปตามเรื่องราวที่
 ได้ยิน พลันบังเกิดภาพขึ้นในจินตนาการ เห็นบุรุษร่างใหญ่กำยำกำดาบ
 กระชับมันอยู่สองมือ ยืนเด่นเป็นสง่าในสมรภูมิ แสงอาทิตย์ส่องกระทบ
 ดาบทั้งคู่เป็นประกายแปลบปลาบ เบื้องหลังของท่านเป็นเหล่าทหารหาญ
 ยืนจังก้าถืออาวุธพร้อมสรรพ ดวงตาทั้งคู่จ้องเขม็งไปเบื้องหน้าคอยที่อยู่
 โน่น.... ทหารพม่าถืออาวุธวิ่งกรูเข้ามอย่างชะล่าใจ อุปมาเหมือน
 หมูแมลงเม่ากำลังถลาร้อนเข้าสู่กองไฟอันร้อนแรง ที่ไหนจะเหลือรอด
 กลับไป

ใกล้เข้ามา....ใกล้เข้ามา จนได้ระยะเหมาะแก่การเข้าห้ำหั่น
 ตะลุมบอน แล้วพระยาพิชัยผู้เกลี้ยกล่อมก็ชูดาบขึ้น พลังร้องสั่งทหารทั้งปวง
 ให้เข้าตะลุมบอนด้วยชั้นเชิงที่อาจหาญ เสียงโห่ร้องประสานกับเสียง
 อาวุธกระทบกันดังกึกก้องไปทั่วสมรภูมิ ผู้คนผกจากพื้นดินปลิวตลบขึ้น
 บ้างแสงแดดจนมัวมืดครึ้ม มองเห็นภาพการต่อสู้เลื่อนรางเหมือนมีมาน
 บาง ๆ ทางกันไว้ทำให้เห็นไม่ชัด แต่ร่างใหญ่ที่เคลื่อนไหวด้วยจังหวะเพลงดาบ
 อันคล่องแคล่วของพระยาพิชัยนั้น เห็นได้ถนัดชัดเจนในมโนภาพ ท่าน
 กวาดแกว่งดาบที่คมกริบทั้งสองมือเข้ารุกไล่ฟาดฟันข้าศึกรวดเร็ว
 จนมองตามแทบไม่ทัน เมื่อข้าศึกกรูเข้ามาก็ต้องผะหงายเพราะคมดาบ
 บ้างก็ถลาล้มเพราะแรงเท้าถีบด้วยชั้นเชิงของเพลงมวย และไม่อาจลุกขึ้น
 มาได้เพราะปลายดาบวัดสังหารด้วยจังหวะของเพลงดาบ ข้าศึกมี
 จำนวนมาก ยิ่งตายก็ยิ่งหนุนกันมาหนาแน่นขึ้น พระยาพิชัยกระชับดาบ
 สองมือมัน ฟาดฟันข้าศึกอย่างไม่ลดละ เสียงดาบกระทบกันดังเป็นจังหวะ
 กระชั้นถี่ เกิดประกายแปลบปลาบ ทันใดนั้น ปลายดาบข้างหนึ่งของท่าน
 ก็หักกระเด็นขณะที่ฟันข้าศึกลงไปเต็มเหนี่ยว.... พระยาพิชัยสู้ศึก
 จนดาบหัก! แต่ท่านหาได้ย่อท้อไม่ ยังกวัดแกว่งดาบรุกไล่พิฆาตฆ่าฟัน
 ข้าศึกล้มตายลงเป็นระนาว ไม่ช้าข้าศึกก็ย่อท้อต่อเพลงดาบและพลังใจ
 อันแข็งแกร่งของท่านที่นำทหารตะลุมบอน ต่างแตกพ่ายกระจายไปทั่ว
 สารทิศ ทหารหาญของไทยก็ตามไล่ล่าอย่างไม่ยอมไว้ชีวิต เสียงโห่ร้อง
 สำแดงชัยชนะดังก้องกัมปนาท ผู้คนผกที่ปลิวตลบบ่อย ๆ จางลง จางลง
 เสียงของวีระค่อย ๆ ดังแจ่มชัดขึ้น มโนภาพก็ค่อย ๆ เลือนหายวับไป

แม้ขุนดาบผู้เกรียงไกร
จะสิ้นชีวิตไปแล้ว แต่เกียรติ-
ประวัติของท่านยังคงอยู่ให้
อนุชนได้เห็นเป็นแบบอย่าง
ของความรักชาติ ความ
กล้าหาญเด็ดเดี่ยว ยอมเอา
ชีวิตเข้าป้องกันข้าศึกที่
เข้ามารุกราน เพื่อรักษาผืน
แผ่นดินไว้ให้เราลูกหลาน
ไทยสืบมาจนทุกวันนี้ ที่
จังหวัดอุดรดิตถ์มีอนุสาวรีย์
ของพระยาพิชัยดาบหัก
เพื่อเป็นเครื่องรำลึกถึง
วีรกรรมของท่านที่ประทับ
อยู่ในความทรงจำของคน
ไทยอย่างไม่มีวันลืมเลือนเลย

ทุกคนมีใบหน้าอึมเิบ
ด้วยความรู้สึกปิติตื่นตันใจ
ต่างนั่งนิ่งอยู่ ปิตียกไม้ทั้ง
สองอันขึ้นลูบคลำ เขากำลัง
คิดถึงอะไรสักอย่างหนึ่ง

เพราะดวงตาทั้งคู่ของเขาเหม่อมองไปข้างหน้า จนกระทั่งมานีเอ๋ยขึ้น
เบา ๆ ว่า “ฉันเห็นแม่กวักมือเรียกอยู่ที่นั่นใด กว่ายเดียวคงเสร็จแล้ว
เราไปกินอาหารกลางวันกันเถอะ”

แบบฝึก

๑. คำที่ผันด้วยไม้ตรี (๗) จะมีเฉพาะคำที่ขึ้นต้นด้วยพยัญชนะอักษร
กลางเท่านั้น

ฝึกอ่านและสังเกต

ก๊าซ	สามก๊ก	ก๊อกน้ำ	ผ้าก๊น	ดั่งกริ่ง
เจิง	นะจ๊ะ	ไหลจ๊อก	จ๊กจี้	จ๊ับแจง
โต๊ะ	ตึกเตน	ตึกตา	ตึกแก	ตึดตู่
บ๊วย	บ้องแบ้ว	โป๊ะ	แข็งเป๊ก	แตกเปรี๊ยะ
เอ๊ะ	เอ๊ะ	โอ๊ะ	อ๊ย	อ้อดแอ็ด

๒. คำหลายคำออกเสียงเหมือนกัน แต่สะกดต่างกันและความหมาย
ก็ต่างกันด้วย เรียกว่าคำพ้องเสียง เวลาใช้ต้องให้ถูกต้องตรง
ความหมาย

ฝึกอ่านและสังเกต

พัน - พรรณ - พันธุ์

มานีกับจันทรพันเส้นไหมพรมกับแกนม้วนกระดาษ

ปีนี้จันทรรำเรงแจ่มใส หน้าตาผิวพรรณดีขึ้นกว่าเดิมมาก

มานะปลูกฝังพันธุ์ยักษ์

ใจ - ใจ

มานี้กับจันทร์สาละวันดิ่งเส้นไหมพรมออกจากใจ

ทุกคนมีใบหน้าอึมเฝ้าด้วยความรู้สึกปิดตื้นตันใจ

พรม - พรม

ปิดทำท่าร้ายรำท่าพรมสีหน้า

ท่านบุญธรรมโมประพรมน้ำพระพุทธรมนต์แก่คณะครูและ
นักเรียน

๓. คำคำเดียวอาจมีความหมายหลายอย่าง ต้องสังเกตรูปประโยค
หรือจุดประสงค์ของเรื่อง ของผู้พูด หรือของผู้เขียน จึงจะเข้าใจ
ถูกต้อง
ฝึกอ่านและสังเกต

เขาถือไม้ยาวประมาณสองศอกแล้วยกสูงขึ้นจนศอกของเขา
ตั้งได้ฉาก

จันทร์แกว่งมือพันด้ายอยู่อย่างนั้นนับพันครั้ง

ฉันเองเป็นคนถวายเป็นอาหารที่หลวงตากำลังฉันอยู่

น้องเป็นหัดและปวดฟันแม่จึงห้ามไม่ให้หัดฟันดาบ

๔. คำบางคำมีความหมายใกล้เคียงกัน แต่ใช้สลับที่หรือใช้แทน
กันไม่ได้ ต้องเลือกใช้ให้ถูกต้องและตรงกับความหมายที่
ต้องการ

ฝึกอ่านและสังเกต

พระยาพิชัยต่อสู้กับข้าศึกถึงขั้น**ตะลุมบอน** ถีอดาบสองมือ
เข้า**ตะลุย**ไล่ฆ่าฟันทหารพม่า

ฝุ่นผงจากพื้นดินปลิวตลบขึ้นบังแสงแดดจน**มัวมืดครึ้ม**
มองเห็นภาพการต่อสู้ราว ๆ เหมือนมีม่านบาง ๆ กางกันไว้ทำให้เห็น
ไม่ชัด

๕. วรรณยุกต์ที่กำกับคำที่ใช้อักษรต่ำ จะมีเสียงไม่ตรงกับรูป
วรรณยุกต์ที่ปรากฏอยู่

ฝึกอ่านและสังเกต

เสียงวรรณยุกต์ อักษร	สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา
อักษรต่ำ	เพลง พรหม คลอง แคลว ทอ โนน ลา รอย		เพลง พรม คลอง แคลว ทอ โนน ล่า รอย	เพลง พรม คลอง แคลว ทอ โนน ล่า รอย	

๖. คำที่มีตัว ร และ ด หากเขียนสลับกันแล้วความหมายจะเปลี่ยนไป

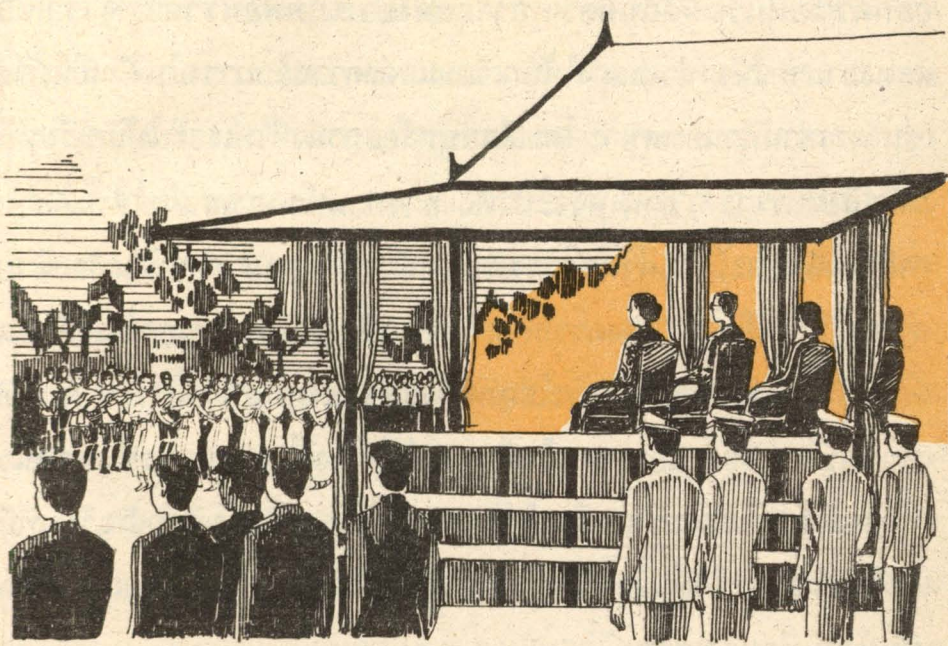
ฝึกอ่านและสังเกต

ตั้งใจเรียนอย่าเวียนล้อเลียนเพื่อน
 อยู่บนเรือนอย่าลืมหันเลื้อนเปื้อนหมันนุ
 ของขึ้นเราต้องลาไกลไม่น่าดู
 รักจะอยู่อย่าลักของของเขาไป
 เป็นครั้งแรกอยากแลกเงินเกินกำลัง
 รกรุ่งรังจะใส่ลั้งไว้ที่ไหน
 เราคนเก่งเก่งทำอะไรซื่อทำโล
 ทิ้งผ้าลายเรียงรายไว้ห่อให้ดี

บทที่ ๗

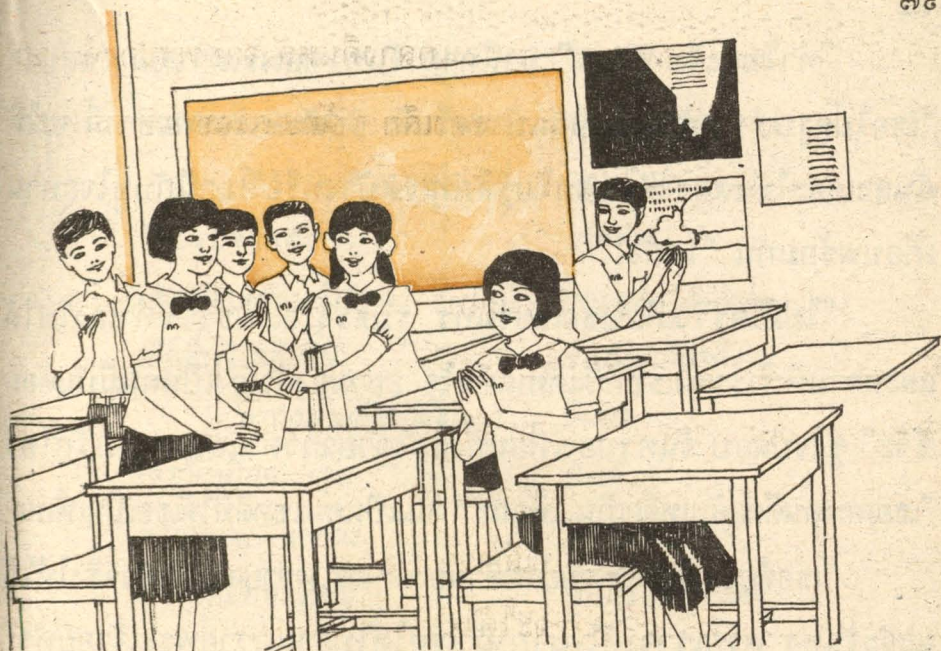
พระมหากษัตริย์คุณ

ข่าวแพร่สะพัดไปทั่วตลอดจนถึงจังหวัดใกล้เคียงว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะเสด็จพระราชดำเนินยกขบวนผ้าพระอัฐิไปทอดพระเนตรของวัดหลวงประจำจังหวัด และจะประทับที่ศาลากลางจังหวัดเพื่อทรงเยี่ยมราษฎร พลสภานิกิต่างรู้สึกชื่นชมยินดีที่จะได้เข้าเฝ้า ฯ แทบพระยกุลบาทอย่างใกล้ชิด ทางราชการก็เตรียมการรับเสด็จ ฯ อย่าง

แข่งขัน และมีกำหนดการว่าตอนกลางคืนหลังจากพระองค์เสวยพระกระยาหารแล้ว จะมีการแสดงเล็ก ๆ น้อย ๆ เฉพาะพระพักตร์พอเป็นที่สำราญพระราชหฤทัย

ครูใหญ่แจ้งให้ครูและนักเรียนทราบว่า โรงเรียนได้รับคัดเลือกให้จัดรายการแสดงร่วมกับโรงเรียนมัธยมประจำอำเภอหนึ่งรายการ จึงเชิญครูทุกคนมาประชุมปรึกษาหารือ พวกครูมีความคิดเห็นแตกต่างกันไปหลายอย่าง บางคนเห็นว่าควรจะต้องส่งการแสดงประเภทรำรำที่เคยฝึกซ้อมไว้จนคล่องแล้วเพื่อไม่ให้เสียเวลาเรียนของนักเรียน บางคนเห็นว่าควรคิดจัดการแสดงแปลก ๆ จะได้ไม่น้อยหน้าอำเภออื่น ครูไพลินออกความเห็น ว่า “ดิฉันคิดว่า การแสดงประเภทฟ้อนรำต่าง ๆ เราเคยแสดงมามากแล้ว น่าจะลองให้นักเรียนแสดงความสามารถในด้านอื่นบ้าง เช่น การอ่านทำนองเสนาะ โดยเลือกบทร้อยกรองที่ไพเราะ ให้นักเรียนที่มีน้ำเสียงเพราะ ๆ อ่าน คงจะน่าฟัง การอ่านทำนองเสนาะให้ทั้งความเพลิดเพลินและมีคุณค่าทางการศึกษาด้วย” ครูหลายคนเห็นพ้องด้วย ครูใหญ่ให้คนอื่น ๆ แสดงความคิดเห็นอีก เมื่อไม่มีใครเสนอความเห็นอื่นแล้ว จึงให้อภิปรายกันว่าจะเลือกการแสดงแบบใดดี ที่ประชุมลงมติเห็นชอบตามข้อเสนอของครูไพลิน ครูใหญ่จึงตั้งกรรมการขึ้นชุดหนึ่งเพื่อคัดเลือกบทร้อยกรอง และให้ครูประจำชั้นทุกชั้นคัดเลือกนักเรียนที่มีน้ำเสียงไพเราะไว้ชั้นละหนึ่งคน แล้วจึงจะคัดเลือกเอาคนที่เสียงไพเราะที่สุดเป็นผู้อ่านทำนองเสนาะ

ครูประจำชั้นนำเรื่องที่ประชุมมาแล้วให้นักเรียนฟัง และให้ช่วยกัน
คัดเลือกผู้ที่สมควรจะไปอ่านทำนองเสนาะเฉพาะพระพักตร์ ห้อง ป. ๖/๑
ต่างเห็นพ้องต้องกันว่าจันทรเป็นผู้ที่เหมาะสมที่สุดเพราะเสียงของจันทร
แจ่มใส สำเนียงหวานมีกังวานไพเราะเป็นที่สุด เพื่อน ๆ พวกนี้ปรบมือ
สนับสนุนจันทรด้วยความชื่นชอบ มานีสะกิดให้จันทรลุกขึ้นแสดงความ
ขอบใจเพื่อน ๆ ตอนแรกจันทรตื่นตกใจจนใบหน้าขาวซีด มิรู้ที่จะทำ
อย่างไร พอมานีสะกิดจึงระงับใจได้ ลุกขึ้นยืนยิ้มเหย แล้วกล่าวขอบใจ
เพื่อน ๆ อย่างกระอ้อมกระแอ้ม

พอเลิกเรียน มานี ชูใจและจันทรเดินกลับบ้านด้วยกัน จันทร
ปรารภว่า “ฉันภูมิใจมากที่ได้รับเกียรติในครั้งนี้ แต่ฉันไม่สบายใจเลย
ที่เพื่อน ๆ เลือกฉันเป็นคนอ่านทำนองเสนาะ”

“ทำไมล่ะจ๊ะ จันทร” มานี้ถาม จันทรถอนใจยาวพลางตอบว่า
 “เธอไม่ดูรูปร่างหน้าตาของฉันบ้างหรือจ๊ะ อັปลักษณ์ออกอย่างนี้ จะให้
 ฉันสะเออะไปแสดง พวกเธอไม่รู้สิทุกุเรศบ้างหรือ” มานี้กับชูใจอุทาน
 เกือบพร้อมกัน “โธ่ถึง!”

“ไม่มีใครรังเกียจเธอเลยจันทร รูปธรรมนามธรรมทำเองไม่ได้
 และความพิการของเธอก็มีแต่คนเห็นใจ อย่างมองตัวเองเป็นคนมีปมด้อย
 ซี้จ๊ะ” ชูใจปลอบ จันทรมองเพื่อนทั้งสองด้วยแววตาแสดงความรักใคร่
 “เธอสองคนดีต่อฉันเหลือเกิน เพื่อนรัก ฉันเป็นคนโชคดียิ่งที่ได้เธอเป็นเพื่อน”

“เธอต้องตั้งใจฝึกซ้อมอ่านทำนองเสนาะ พยายามเป็นตัวจริงให้ได้
 นะจ๊ะจันทร พวกเราจะดีใจมาก ถ้าเธอได้ไปอ่านถวายพระเจ้าอยู่หัว”
 มานี้พูด จันทรพยักหน้ารับคำอย่างหนักแน่น ผลปรากฏว่า จันทรได้รับ
 คัดเลือกให้เป็นผู้อ่านทำนองเสนาะจริง ๆ

บทร้อยกรองที่กำหนดให้อ่าน คือ “โคลงสยามานุสสติ” ซึ่งเป็น
 พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๖ มีข้อความดังนี้

รักราชจงจิตน้อม	ภักดี ท่านนา
รักชาติกอบกษัตริย์	แนวไว้
รักศาสน์กอบบุญตรี	สุจริต ถ้วนเทอญ
รักศักดิ์จงจิตให้	โลกช่องสรรเสริญ
ยามเดินยืนนั่งน้อม	กมล
รำลึกถึงเทศตน	อยู่ยัง

เป็นรัฐมนตรี

ควรถนอมแน่นตั้ง

ใครรานใครรุกตัว

ไทยรบจนสุดใจ

เสียเนื้อเลือดหลังไหล

เสียชีพไปเสียสิ้น

หากสยามยังอยู่ยัง

เราก้เหมือนอยู่คง

หากสยามพินาศลง

เราก้เหมือนมอดม้วย

ไทยอยู่ สราญหา

อยู่เพียงอวสาน

แดนไทย

ขาดดิน

ยอมสละ สิ้นแล

ชื่อก้องเกียรติงาม

ยืนยง

ชีพด้วย

ไทยอยู่ ได้ฤฯ

หมดสิ้นสกุลไทย

ครูใหญ่ให้จันทร์ฝึกร้องเพลง “ความฝันอันสูงสุด” ซึ่งเป็นเพลงพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชด้วย มีเนื้อร้องดังนี้

ขอฝันใฝ่ในฝันอันเหลือเชื้อ

ขอทนทุกข์รุกรมโหมกายใจ

จะแน่วแน่แก้ไขในสิ่งผิด

จะรักษาดีจนชีวิตเป็นผุยผง

จะยอมตายหมายให้เกียรติดำรง

จะปิดทองหลังองค์พระปฎิมา

ไม่ทอดถอยคอยสร้างสิ่งที่ควร

ไม่เคืองแค้นน้อยใจในโชคชะตา

ขอสู้ศึกทุกเมื่อไม่หวั่นไหว

ขอฝ่าฟันผองภัยด้วยใจทะนง

ไม่เรรวนพะว้าพะวังคิดกังขา

ไม่เสียตายชีวาท้าวสิ้นไป

นี่คือปณิธานที่หาญมุ่ง

หมายผดุงยุติธรรมอันสดใส

ถึงทนต์ทุกขัทรมานานเท่าใด

ยังมั่นใจรักชาติต้องอาจครัน

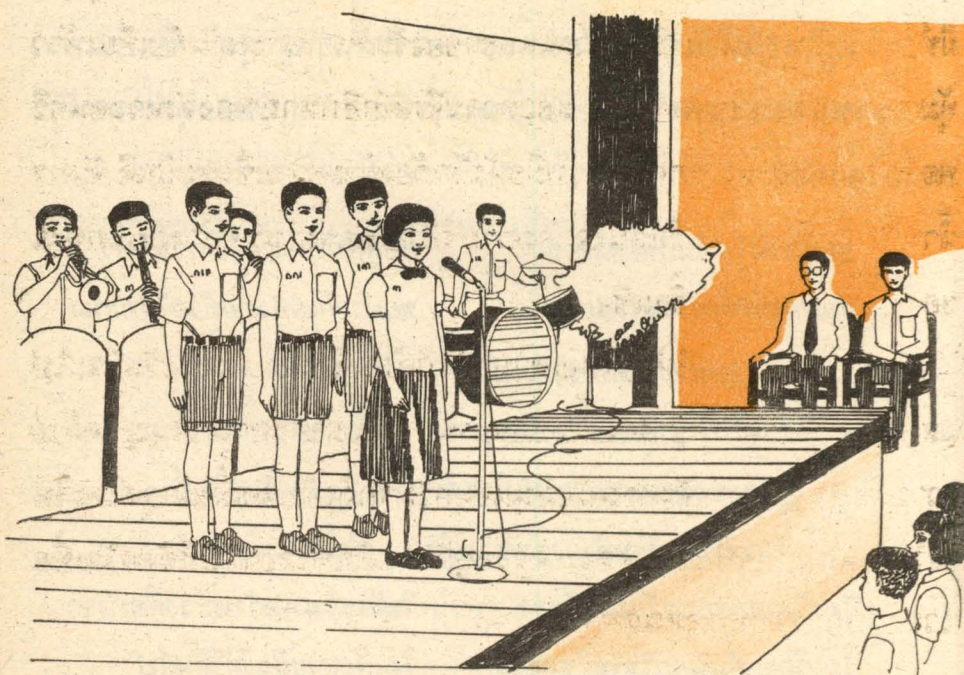
โลกมนุษย์ย่อมจะดีกว่านี้แน่

เพราะมีผู้ไม่ยอมแพ้แม้ถูกหยัน

คงยืนหยัดสู้ไปไผ่ประจัญ

ยอมอาสัจญ์ก็เพราะป้องเทิดผองไทย

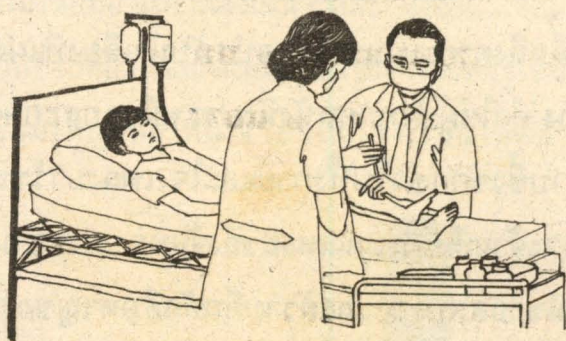
จันทรฝึกซ้อมอ่านทำนองเสนาะและร้องเพลงได้อย่างชำนาญ
พอจนจะถึงวันที่จะต้องไปแสดงเฉพาะพระพักตร์พระเจ้าอยู่หัว ครูใหญ่
จัดให้จันทรซ้อมใหญ่โดยให้นักเรียนทั้งโรงเรียนได้ฟัง

การแสดงเริ่มต้นด้วย จันทรอ่านโคลงสยามานุสสติสองบทเป็น
ทำนองเสนาะ ส่วนสองบทหลังร้องเป็นทำนองเพลงมาร์ช โดยมีนักเรียน
ชายโรงเรียนมัธยมประจำอำเภอมาร่วมร้องด้วยสามคน และมีวงดนตรี
บรรเลงด้วย

ตอนที่จันทรอ่านทำนองเสนาะโคลงสยามานุสสติและร้องเพลง
ความผันอันสูงสุดนั้น ภายในห้องประชุมเงียบกริบ ได้ยินแต่เสียงหวาน
แจ่มใส ชัดเจน ก้องกังวานไพเราะ บทร้อยกรองและเนื้อเพลงมีเนื้อความ
โหม่นน้าวให้รำลึกถึงความเป็นชาติ กอปรกับน้ำเสียงที่แผ่ด้วยอารมณ์
ของผู้ขับทำนอง ทำให้ผู้ฟังทุกคนนั่งนิ่งประหนึ่งถูกสะกดด้วยมนต์ขลัง
บังเกิดความซาบซึ้งซาบซ่านเข้าไปทั้งกายและใจ เพลงมาร์ชสยามานุสสติ
มีทั้งความไพเราะด้วยเสียงหวานแหลมของจันทร ประสานกับเสียงห้าว
หุ้มของนักเรียนชายสามคน และความดึกดำบรรพ์อีกหาญของจังหวัดดนตรี
พอการแสดงจบลง ทุกคนก็ปรบมือดังกึกก้องด้วยความชื่นชมยินดี จันทร
น้ำตาคลอด้วยความตื้นตันใจ ความรู้สึกอภัยในรูปร่างอัปลักษณ์
ของตนหมดไปอย่างสิ้นเชิง

จันทรขอร้องให้ครูใหญ่พามานีไปเป็นเพื่อนตนด้วยในวันที่จะไป
แสดง ครูจึงขออนุญาตพ่อแม่ของมานี พ่อแม่ของมานีก็อนุญาตด้วย
ความเต็มใจ น้ำของจันทรส้นสนุนจันทรมากถึงกับตัดเสื้อผ้าชุดใหม่ให้
ใสในวันนั้น พอถึงวันแสดง ครูใหญ่ก็พาเด็กทั้งสองไปที่จังหวัดเพื่อ
ร่วมรายการตามกำหนดการ

ตอนเช้า หลังจากวันที่ไปร่วมงานที่จังหวัด เมื่อเชษฐรงค์ชาติขึ้น
 สู้ยอดเสาและสวดมนต์แล้ว ครูใหญ่ออกมายืนเบื้องหน้าแถวนักเรียน
 แล้วกล่าวด้วยเสียงสันครือมีน้ำตาคลอเบ้าตาว่า “นักเรียนที่รักทั้งหลาย
 ครูขอแจ้งข่าวดีที่สุดให้นักเรียนทราบว่า จันทรได้รับพระมหากรุณาธิคุณ
 โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้แพทย์หลวงรับตัวไปรับการผ่าตัดขาที่
 กรุงเทพฯแล้ว ไม่ช้าจันทรก็จะกลับมาและเดินได้เป็นปรกติหายจาก
 ความพิการ”

แบบฝึก

๑. คำที่ใช้ตามหลังจำนวนของคน สัตว์ สิ่งของ นั้น จะใช้แตกต่างกันตามลักษณะของคำนามที่นำหน้าจำนวนเลข หรือจะใช้ตามหลังคำนามก็ได้

ฝึกอ่านและสังเกต

แม่ซื้อผ้า ๒ ชิ้น มาตัดเสื้อ ๒ ตัว

จันทร์อ่านโคลงสยามานุสสติ ๒ บท

ครูจัดแบ่งนักเรียนออกเป็น ๒ แถว

ครูหลายคนเห็นฟ้องด้วย

เทียนเล่มนี้ทำด้วยขี้ผึ้งแท้

รองเท้าคู่ที่มานี้ใส่เก่ามากแล้ว

ครูใหญ่ตั้งกรรมการขึ้นชุดหนึ่ง

๒. คำบางคำตัดทอน ย่อ หรือขยายมาจากคำอื่น ๆ ต้องคำนึงถึงคำเดิมจึงจะเข้าใจความหมายได้ง่าย

ฝึกอ่านและสังเกต

รักชาติกอบกู้เกียรติ์ แน่วไว้ (กอบ มาจาก ประกอบ หมายถึง การกระทำ)

รำลึกถึงเทศน์ อยู่ยัง (เทศ มาจาก ประเทศ หมายถึง ถิ่นที่อยู่)
 “โธ่ดัง!” มาเนียกับขุโจทวนเกือบพร้อมกัน (โธ่ดัง มาจาก
 พุทโธ พุทธัง)
 นักเรียนที่มีน้ำเสียงไพเราะอ่านคงจะน่าฟัง (ไพเราะ มาจาก เพราะ)

๓. การอ่านบทร้อยกรองที่เป็นคำประพันธ์ประเภทโคลง ฉันท์ กาพย์
 กลอน จะให้รู้เรื่องดี ละเอียดถี่ถ้วนและถูกต้องนั้น จะต้องเข้าใจ
 ความหมายของคำยากหรือคำที่ย่อจากคำเดิม แล้วเรียบเรียงเป็น
 ประโยคความเรียงที่สมบูรณ์

รักราชจงจิตน้อม	ภักดี ท่านนา
รักชาติกอบกรณีย์	แนวไว้
รักศาสน์กอบบุญตรี	สุจริต ถ้วนเทอญ
รักศักดิ์จงจิตให้	โลกซ้องสรรเสริญ

๓.๑ แปลคำยากและทำความเข้าใจกับคำที่ย่อจากคำเดิม

คำ	ความหมาย
จงจิต	ตั้งใจ
น้อม	อ่อนน้อม นอบน้อม
ภักดี	ซื่อตรง
ท่าน	ในที่นี้หมายถึง พระมหากษัตริย์
ชาติ	กำเนิด ในที่นี้หมายถึงประเทศ
กอบ	ทำ

คำ	ความหมาย
กรณีย์	สิ่งที่ควรทำ
แนว	แนวแน่ ตรงดิ่ง ไม่ออกแวก
ศาสน์	คำสั่งสอน
ตรี	สาม ในที่นี้หมายถึง กาย วาจา ใจ
สุจริต	ประพฤติซื่อตรง ทำความดี
ถ้วน	ครบ เต็มบริบูรณ์
เทอญ	เกิด
ศักดิ์	อำนาจ ความสามารถ กำลัง ฐานะ
ซ้อง	ร้องพร้อม ๆ กัน ทำพร้อม ๆ กัน ร้องสรรเสริญ
สรรเสริญ	ยกย่อง

๓.๒ เรียงคำเป็นประโยค เต็มประธาน (นาม สรรพนาม)
กริยาหรือกรรม

รักราชจงจิตน้อม ภักดี ท่านนา
เรารักพระมหากษัตริย์ก็จงตั้งใจอ่อนน้อมและซื่อตรงต่อ
พระองค์ท่าน

รักชาติกอบกรณีย์ แนวไว้
เรารักประเทศชาติก็ต้องตั้งใจให้แนวแน่ที่จะกระทำในสิ่งที่
ดีงามตลอดไป

รักศาสน์กอบบุญตรี สุจริต ถ้วนเทอญ
 เรารักจะให้ศาสนาอยู่อย่างมั่นคงก็ต้องทำความดีพร้อม
 ทั้งกาย วาจา ใจ

รักศักดิ์จงจิตให้ โลกช่องสรรเสริญ
 เรารักศักดิ์ศรีของเรา ไม่ชอบให้ใครดูหมิ่น ก็ต้องตั้งใจทำ
 แต่สิ่งที่ดีงามให้คนทั้งหลายกล่าวยกย่องสรรเสริญ

๓.๓ เรียบเรียงประโยคให้กะทัดรัดและตรงตามความหมายของ บทร้อยกรอง

เรารักพระมหากษัตริย์ เราต้องจงรักภักดีต่อพระองค์
 เรารักชาติ เราต้องตั้งใจปฏิบัติแต่สิ่งที่ดีงาม
 เรารักที่จะให้ศาสนาอยู่อย่างมั่นคง เราก็ต้องทำแต่สิ่งที่
 ดีงามด้วยความซื่อสัตย์ทั้งกาย วาจา ใจ

เรารักศักดิ์ศรีของเราก็ต้องทำแต่ความดีงาม เพื่อไม่ให้
 ใครดูหมิ่น

๔. การสนทนาโต้ตอบกัน ต้องคำนึงถึงบุคคลที่สนทนาด้วย และเลือก ใช้ถ้อยคำให้ถูกต้องเหมาะสม

ฝึกอ่านและสังเกต

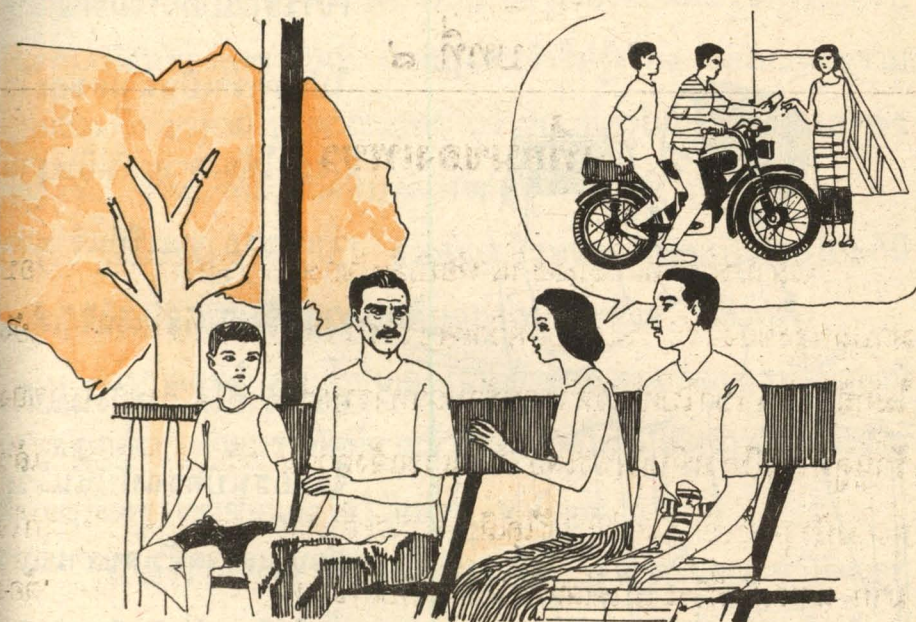
ผู้ถาม	คำถาม	คำตอบ
นายอำเภอ	อาการเป็นอย่างไรบ้าง	(ชาย) มีอาการดีขึ้นมาก แล้วครับ
		(หญิง) มีอาการดีขึ้นมาก แล้วค่ะ
พระบาท- สมเด็จพระ เจ้าอยู่หัว	อาการเป็นอย่างไรบ้าง	(ชาย) เดชะพระบารมี ปกเกล้าปกกระหม่อม ข้าพระพุทธเจ้ามี อาการเป็นปกติ แล้วพระพุทธเจ้าข้า ขอรับใส่เกล้าใส่ กระหม่อม
		(หญิง) เดชะพระบารมี ปกเกล้าปกกระหม่อม ข้าพระพุทธเจ้ามี อาการเป็นปกติ แล้วเพคะ ขอรับใส่ เกล้าใส่กระหม่อม

บทที่ ๘

เพื่อนของเพชร

เวลาประมาณ ๐๑.๔๕ น. พ่อกับแม่ของเพชรวิ่งกระหืดกระหอบ มาปลุกลุงของวีระ แล้วบอกว่าเพชรไปโรงเรียนแต่เช้าจนป่านนี้ยังไม่กลับบ้าน เขาไปเที่ยวหาตามร้านอาหารทุกร้าน ได้สอบถามเจ้าของร้านดูก็ไม่มีใครเห็นเพชรเลย และแะแะใจความที่สถานีตำรวจไว้แล้ว ลุงกับป้าจตุตะเกียงแล้วชักไข่ไล่เสียงจนวีระตื่นขึ้น พอรู้เรื่องก็รู้สึกตกใจมาก นานแล้วที่วีระไม่ได้เล่นหัวใกล้ชิดกับเพชรเหมือนเดิม เพราะเขาต้องเรียนและศึกษาค้นคว้าหนักขึ้น วีระลุกจากที่นอนมานั่งฟังเรื่องราวอยู่ด้วย แม่ของเพชรเอาแต่ร้องไห้สะอึกสะอื้น ตอนหนึ่งนางเล่าว่า เมื่อตอนก่อนพลเล็กน้อยมีชายสองคนขี่รถจักรยานยนต์นำเงินมาให้นาง ๓๐๐ บาท บอกว่าลูกชายฝากมาให้ พอนางซักถามถึงเพชร ชายสองคนนั้นก็รีบขึ้นรถจักรยานยนต์ขับหนีไป

แม่ของเพชรหยิบธนบัตรฉบับละร้อยบาทสามฉบับจากชายพกชูขึ้นให้ดู วีระรับธนบัตรมาส่องดูกับแสงตะเกียง แล้วบอกให้ลุงกับป้าดู ลักษณะของธนบัตร พ่อกับแม่ของเพชรเข้ามาดูด้วย ทุกคนก็ไม่เห็นว่าธนบัตรทั้งสามฉบับจะมีลักษณะแปลกผิดสังเกตแต่อย่างใด ลุงถามถึงร้านอาหารที่เพชรไปรับจ้างล้างจาน พ่อของเพชรเล่าว่า เป็นร้านอาหารที่มาตั้งใหม่และใหญ่โตหรูหรามากกว่าร้านอื่น ๆ ลูกของเจ้าของร้านเพิ่ง

ไปเข้าเรียนชั้นเดียวกับเพชรเมื่อต้นปีนี้ จึ้งรู้จักสนิทสนมเป็นเพื่อนกัน
และชักชวนให้เพชรไปล้างจานที่ร้านของเขา เจ้าของร้านใจดีมาก บางที
ให้ค่าจ้างถึงร้อยสองร้อยบาท

วีระพลิกธนบัตรดูอย่างละเอียดก็เห็นฉบับหนึ่งมีตัวเลขเขียนไว้
ตัวเล็ก ๆ เป็นสามแถว ดังนี้

๓๕-14-๗

๓๖-22-๓๔ —¹

๓๕-2-๗ —²

เขารู้สึกแปลกใจมากแต่ก็ดู
ไม่ออกว่าเป็นตัวเลขอะไร
วีระชี้ให้ลุงดู ลุงสันนิษฐาน
ว่าเพชรอาจจะเขียนจำนวน
เงินหรือวันที่รับเงินไว้เตือน
ความจำก็ได้ วีระยังไม่แน่ใจ
จึงขอธนบัตรฉบับนั้นไว้ดู
ก่อน และจดตัวเลขสามแถว
นั้นไว้ในสมุดบันทึก

เช้าวันรุ่งขึ้น วีระรีบไปที่บ้านของเพชรแต่เช้า ปรากฏว่าเพชรยังไม่กลับมา แม่ของเพชรยังร้องไห้ไม่หยุด ส่วนพ่อของเพชรไปฟังข่าวที่สถานีตำรวจ น้องทุกคนก็เป็นทุกข์ถึงเพชร เมื่อวีระไปโรงเรียน เขาแวะไปเล่าเรื่องนี้ให้เกษตรอำเภอและครูไพลินฟัง พร้อมกับมอบธนบัตรเพื่อขอให้ไปตรวจสอบดูว่าเป็นธนบัตรปลอมหรือไม่ จากนั้นเขาไปหาพิติมานีและชูใจที่โรงเรียนเดิม แล้วเล่าเรื่องของเพชรให้ฟัง ทุกคนตกใจมาก ก่อนวีระจะไปโรงเรียนของเขา พิติมาขอจดตัวเลขสามแถวไว้ดูด้วย

พักกลางวัน หลังจากรับประทานอาหารแล้ว พิติมาและชูใจชวนกันไปนั่งเล่นที่ใต้ต้นจามจุรี เด็กทั้งสามต่างครุ่นคิดถึงเรื่องของเพชร และปริศนาตัวเลขสามแถว พวกเขารู้จักเพื่อนของเพชรดี เพราะเรียนอยู่

ชั้นเดียวกับเพชร เมื่อเข้าก่อนเข้าเรียน พอรู้เรื่องของเพชรจากวีระก็รีบไปถามเพื่อนของเพชรทันที เขาปฏิเสธว่าไม่รู้เรื่อง และแสดงความทุกข์ร้อนที่เพชรหายไป พวกเขาทราบว่ายานี้ครูใหญ่และพ่อของเพชรกำลังช่วยเจ้าหน้าที่ตำรวจสืบหาเพชรอยู่

“๓๔ - ๓๕ - ๓๖ เอ! ตัวเลขอะไรหนอ เขียนเป็นเลขไทยก็มี เลขอารบิกก็มี แถมมีวรรณยุกต์ เอก โท เสียด้วย” ปิติรำพึง

“วรรณยุกต์ เอก โท เออ จริงด้วยนะ ตรงท้ายบรรทัดที่สองมีวรรณยุกต์เอก ท้ายบรรทัดที่สามมีวรรณยุกต์โท ฉันคิดว่า มันน่าจะเป็นตัวเลขที่เพชรเขาซ่อนอะไรไว้แน่ ๆ” มานีพูด

“ถ้ามีวรรณยุกต์ ก็น่าจะมีตัวหนังสือ” ขุใจพูดขึ้นลอย ๆ ปิติตาลุก
“ถ้าตัวเลขเป็นตัวพยัญชนะ ดูซิว่ามันตรงกับพยัญชนะตัวอะไรบ้าง”

๓๔-ว 14-ไ ๓-ง
๓๖-ด 22-เ-อ ๓๕-ข
๓๕-ว 2-า ๗-ง

“พยัญชนะตัวที่สามสิบสี่....ตรงกับตัวอะไร” มานีนั่งคิดอยู่
 ประเดี๋ยวก็ร้องขึ้นอย่างตื่นเต้น “พยัญชนะตัวที่สามสิบสี่ ตรงกับตัว
 ย สามสิบห้าตัว ร สามสิบหกตัว ล เออ... แล้วตัวเลขอารบิกล่ะ”

“ตัวหนังสือเป็นคำ ๆ ก็ต้องประกอบด้วย พยัญชนะ สระ ตัวสะกด
 และวรรณยุกต์” ชูใจพูด

“ถ้าตัวเลขไทยเป็นพยัญชนะ สมมติว่าตัวเลขอารบิกเป็นสระ ดู
 ว่าจะประสมเป็นคำได้ไหม” ปิติก้มลงพิจารณาตัวเลขสามแถวที่จดไว้
 อย่างพิถีพิถัน

“สระตัวที่สิบสี่ ตรงกับสระ...เดี๋ยวคิดดูก่อน ว่า...จำไม่ได้” มานี
 ครุ่นคิด ชูใจรีบวิ่งไปที่ห้องเรียน คคว้าสมุดภาษาไทยลงมาเปิดดู “สระโอ”
 ชูใจร้องอย่างตื่นเต้น

“เลขเจ็ดไทย ตรงกับตัว ง.... ร-โ-ง โรง ได้คำหนึ่งแล้ว
 ไชโย!” ปิติเผลอร้องด้วยความดีใจ

“ไหนดูบรรทัดที่สองซิ ปิตีอย่าเสียงดังซี เดี่ยวใคร ๆ สงสัย”
 มานีจู้ปากเบา ๆ พลังชะโงกหน้ามองดูตัวเลข “สระตัวที่ยี่สิบสอง สระ
 ะไรหนอ ดูซิ ชูใจ เร็วเข้า..ฉันตื่นเต้นจนแทบจะระงับไม่ไหวแล้ว” ชูใจ
 ก้มลงดูที่สมุดแล้วตอบเบา ๆ “สระเอือ จ๊ะ”

“พยัญชนะตัวที่สามสิบหกตรงกับตัว ล ตัวที่สามสิบสี่ตรงกับตัว
 ย ล-เอือ-ย เลือย เอก เลือย...โรงแลือย!” ปิติกระซิบ ไปหน้าขาวซีด
 ด้วยความตื่นเต้นสุดขีด

“บรรทัดที่สาม สระตัวที่สองตรงกับสระอา” มานีบอก

“พยัญชนะตัวที่สามสืบทอดตรงกับตัว ร พยัญชนะตัวที่เจ็ดตรงกับตัว ง” ชูใจกระซิบกระซาบ ตาจ้องเขม็งดูตัวเลขแถวที่สาม

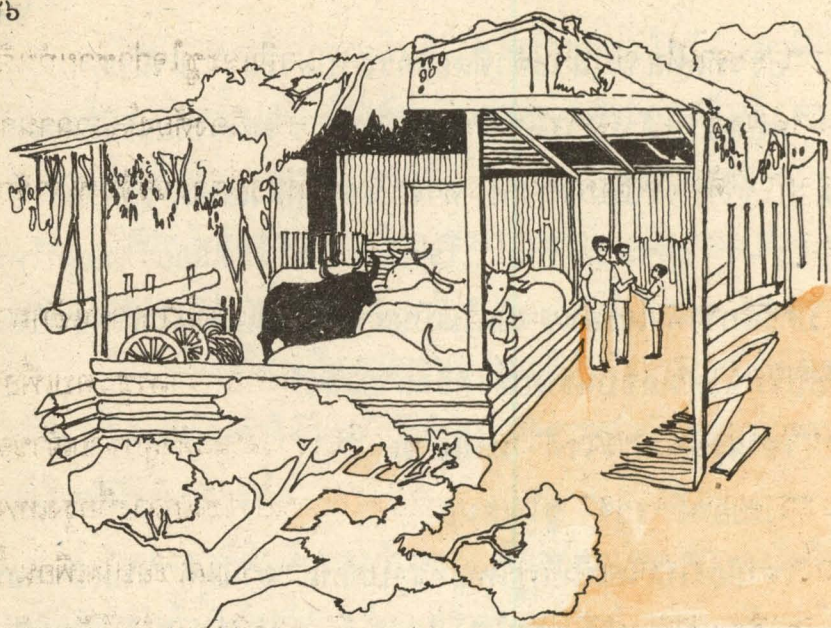
“ร-า-ง ราง โท ร้างโรงเลื่อยร้าง! โรงเลื่อยร้างอยู่ที่ไหนหนอ” ปิติรู้สึกว่หัวใจของเขาเต้นไม่เป็นสำ ความลึบเงื่อนงำที่เพชรเขียนเป็นปมปริศนาตัวเลขบนธนบัตรคลี่คลายแล้ว!

“เราจะทำอย่างไรดี” มานีถาม

“ไปบอกตำรวจ” ชูใจเสนอ

“เราต้องไปเรียนให้ครูใหญ่ทราบก่อน” มานีพูด “เร็วเข้าเถอะเดี๋ยวจะช้าเกินการ” เด็กทั้งสามรีบนำแผ่นกระดาษที่จดตัวเลขสามแถวไปพบครูใหญ่ทันที

เมื่อเด็กทั้งสามเล่าเรื่องให้ฟังโดยละเอียดแล้ว ครูใหญ่ก็รีบชุดไปที่สถานีตำรวจทันที ตลอดเวลาตอนบ่ายวันนั้น ปิติ มานีและชูใจเรียนหนังสือไม่รู้เรื่องเลย เผ้าคอยจ้องดูที่ประตูหน้าโรงเรียนก็ไม่เห็นครูใหญ่กลับมา พอเลิกเรียนทั้งสามรีบตรงไปยังบ้านของเพชร พบลุงกับป้า อาเชย อาสะไภ้ เกษตรอำเภอ แม่ของเพชร และกำนันกำลังสนทนากันอยู่ พอทั้งสามคนไปถึงก็ได้ทราบรายละเอียดจากเกษตรอำเภอว่า พบตัวเพชรแล้ว โดยครูใหญ่และตำรวจสองนายไปที่โรงเลื่อยร้างห่างจากตัวอำเภอไปทางทิศเหนือประมาณสามกิโลเมตร โรงเลื่อยแห่งนี้ทิ้งร้างไว้นานหลายปี เพราะเจ้าของหมดสัมปทานการทำป่าไม้ และไม่มี

ผู้ใดเข้าไปกล้ำกรายแถวนั้น จนเถาว์ล้วยขึ้นคลุมกรงรังไปหมด พวก
 มิจฉาซีพกลุ่มหนึ่งได้ยึดเอาสถานที่นี้เป็นที่กักขังวัวควายของชาวบ้าน
 ที่ไปขโมยมาได้ เจ้าของร้านอาหารสมรู้ร่วมคิดด้วย ลูกชายเจ้าของร้าน
 ล่อลวงเพชรให้ไปเฝ้าวัวควายไว้ จนกว่าจะมีรถของพวกเขามาขนวัวควาย
 เหล่านั้นไปที่อื่น และเพชรก็ถูกนำตัวไปขังอยู่ที่นั่น เพชรแสวงหาเป็น
 พอใจในงานที่เขาจะต้องทำ จนพวกเหล่าร้ายตายใจ ก่อนที่พวกนั้นจะกลับ
 ไปที่ตัวอำเภอ เขาขอร้องให้ช่วยนำเงินที่เขาได้เป็นค่าจ้างสามร้อยบาทมา
 ให้แม่ของเขา โดยเพชรแอบเขียนปริศนาตัวเลขไว้ที่ธนบัตร ขณะนี้
 ตำรวจจับเหล่ามิจฉาซีพกลุ่มนี้ได้เกือบหมดทุกคนแล้ว ส่วนเพชรยังต้อง
 ให้ปากคำอยู่ที่สถานีตำรวจ เมื่อเสร็จธุระแล้วพ่อของเขาก็จะพากลับ
 มาบ้าน

บรรดาผู้ใหญ่ทุกคนต่างชมเชย ปิติ มานีและชูใจว่าช่วยกันคิด
ปริศนาตัวเลขได้ มิฉะนั้นกว่าจะหาเพชรพบก็คงต้องใช้เวลา
นอกจากจะได้ตัวเพชรคืนมาแล้ว ยังช่วยเจ้าหน้าที่ตำรวจจับเหล่าร้าย
ได้ด้วย

พอดีเพชรกับพ่อของเขาและวีระเดินทางกลับบ้านเข้ามา ทุกคนซักถาม
เพชรด้วยความตื่นเต้นจนเสียงแซดไปหมด ลุงบอกว่าเพชรคบเพื่อน
ไม่ดีจึงเป็นอย่างนี้ เพชรเล่าว่าทางเจ้าหน้าที่ตำรวจจะส่งตัวลูกชายเจ้าของ
ร้านขายอาหารไปไว้ที่สถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลางที่กรุงเทพฯ
เขาขอโทษทุกคนที่ต้องเดือดร้อนวุ่นวายเพราะตัวเขา และขอบใจเพื่อนทั้ง
สี่คน คือ วีระ ปิติ มานีและชูใจ ที่ช่วยให้ตำรวจติดตามไปได้ถูกต้อง
และในชีวิตนี้เขาจะหาเพื่อนเช่นนี้คงไม่ได้อีกแล้ว แล้วเพชรก็เข้าไป
กอดแม่พลางร้องไห้เบา ๆ

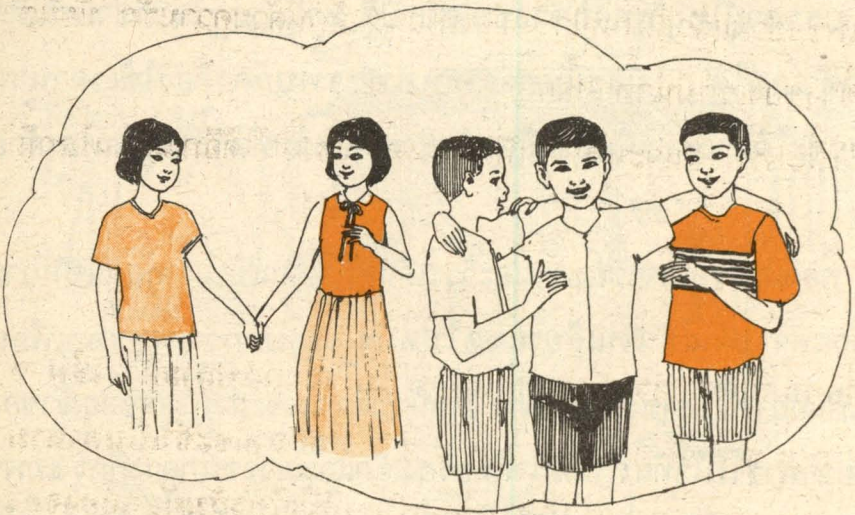
วีระส่งกระดาษแผ่นหนึ่งให้เพชร เพชรรับมาดูมีข้อความดังนี้

“มิตร”

พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ ๖

ผู้ใดเป็นผู้มีมิตร
มีความยินดีปรีดา
แม้มีสิ่งใดที่ขัดข้อง
ช่วยทำให้สมอารมณ์ปอง
เต็มใจปรึกษาหารือ

จิตคิดต้องกันहरษา
ยิ่งกว่ามีสินเงินทอง
มิตรช่วยกำจัดที่ขัดข้อง
กิจการทั้งผองช่วยคิด
ไม่ถือเกินกว่าคำผิด

สู้ดอดโกรธโทษนิตย
 สิ่งใดควรหย่อนผ่อนตาม
 แม้เห็นสิ่งไรไม่ดี
 การใดจะได้เกิดผล
 เป็นที่เชื่อใจไว้วาง
 ยามดีสรรเสริญเป็นยอ
 ที่ควรดำเนินดีไป
 ไม่เป็นเพื่อนกินสิ้นผลบุญ
 จงจ้องมองดูชูค่า
 หามิตรเช่นนี้เหลือยาก
 เอาใจไว้อย่าดูแคลน
 อดส่ำห้รักษาน้ำจิต
 คงจะไม่มือนาทร

ผูกจิตมิตรไว้ด้วยไมตรี
 ผ่อนให้ทุกยามถึงที่
 ช่วยชี้ช่องธรรมนำทาง
 ไม่คิดถึงตนก็ดขวาง
 มิได้อำพรางสิ่งใด
 แต่จะสอพลอก็หาไม่
 มิให้มิตรไซ้รัเปลี่ยงปล้ำ
 ยามจนไม่พาลช่วยกระหน่ำ
 อุปถัมภ์ทำขอบตอบแทน
 หาได้ลำบากยากแสน
 รักมั่นพี่น้องร่วมอุทร
 ให้สนิทสามัคคีสโมสร
 ไม่มีเคียดร่อนสักเวลา

เพชรอ่านแล้วก็โยนหน้าขึ้นมองเพื่อนทั้งสี่คนด้วยความรัก นัยน์ตาทั้งสองข้างของเขามีน้ำตาคลอ

“เพื่อนรัก ฉันจะหาเพื่อนที่ดีอย่างพวกเธอไม่ได้อีกแล้วในโลกนี้”

แบบฝึก

๑. คำที่ออกเสียงมาตราตัวสะกดแม่กด มีตัวสะกดหลายตัว เช่น จ ช ฌ ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ ด ต ถ ท ฐ ศ ษ ส นอกจากจะจำเป็นคำตามความหมายแล้ว อาจจำเป็นบทร้อยกรองที่มีเสียงสัมผัสคล้องจองช่วยให้จำได้ง่ายและจำได้นาน

ฝึกอ่านและสังเกต

๑.๑ คำที่สะกดด้วย จ

พินิจมิถนาชีพ	ตำรวจรีบเร่งตรวจตรา
สำรวจเท็จจิจฉา	จับมัจฉาเดรัจฉาน
ธูรกิจอนิจจา	ปัจจามิตรคิดเผด็จการ
รังเกียจพวกเกียจคร้าน	มัจจุราชอำนาจดี
สมเด็จเสด็จพลัน	ปัจจุบันปัจจัยมี
พจนานุกรมนี้	ช่วยสำเร็จประโยชน์หลาย

๑.๒ คำที่สะกดด้วย ษ

พิษ พิเศษ กระดษ ประทุษร้าย มนุษย์
สันโดษ ศิษย์ เศษ สัมภาษณ์ รัชยา

๑.๓ คำที่สะกดด้วย ศ

พินาศ ทิศ นิราศ นิเวศ ปราศจาก

รัศมี ประเทศ ทศ พิศวาส เทศน์

๒. คำภาษาต่างประเทศที่นำมาใช้ในภาษาไทย

ฝึกอ่านและสังเกต

๒.๑ คำไทยที่มาจากภาษาต่างประเทศ และยังไม่ได้คิดคำไทย
ขึ้นแทน จำเป็นต้องเขียนภาษาไทยเป็นสำเนียงใกล้เคียง
ภาษาต่างประเทศที่นำมาใช้พลาสติก เลขอารบิก สวิตช์ไฟ ไอศกรีม ฟุตบอล ไมโครโฟน
เต็นท์ เสื้อเชิ้ต นอต ปลั๊กไฟ ก๊อกน้ำ เช็ค๒.๒ คำที่มาจากภาษาต่างประเทศ และมีคำไทยใช้แทนแล้ว ก็ควร
ใช้คำไทย

รถจักรยานยนต์	มาจาก	รถมอเตอร์ไซด์
ธนาคาร	"	แบงก์
แถบบันทึกเสียง	"	เทป
แถบขาว	"	สก็อตเทป
ถังเก็บน้ำ	"	แท็งก์น้ำ

๒.๓ คำที่มาจากภาษาต่างประเทศ และมีคำไทยใช้แทนแล้ว ใน
ภาษาพูดยังนิยมใช้ตามภาษาเดิม แต่ไม่ควรนำมาใช้ในภาษา
ที่เป็นทางการ

ดวงตราไปรษณียากร	มาจาก	แสตมป์
รถประจำทาง	”	รถเมล์
ได้เปล่า ให้เปล่า	”	ฟรี
แผ่นป้ายโฆษณา	”	โปสเตอร์
สนับสนุน	”	เชียร์

๓. การเรียบเรียงถ้อยคำจากบทร้อยกรองให้ได้ใจความตรงกัน

ฝึกอ่านและพิจารณา

๑. คนใดเป็นผู้มีมิตร จิตคิดต้องกันहरर

(ใครมีเพื่อนที่รู้จักก็มีความสุข)

มีความยินดีปรีดา ยิ่งกว่ามีสินเงินทอง

(ความสุขที่ได้รับมีค่ายิ่งกว่ามีเงินมีทอง)

๒. เพื่อนกินสินทรัพย์แล้ว แหงนหนี

(เพื่อนที่คอยหวังประโยชน์จากเรา เมื่อเราไม่มีเงินทองก็จะไม่
เป็นเพื่อนกับเราอีก)

หาง่ายหลายหมื่นมี มากได้

(เพื่อนชนิดนี้หาได้ง่าย ก็หมื่นก็แสนคนก็หาได้)

เพื่อนตายถ้ายแทนซี- วาอาตม์
 (เพื่อนตายที่รักเรา ตายแทนเราได้นั้น)
 หายากฝากผีไข่ ยากแท้จักหา
 (จะหาไว้เพื่อยึดเป็นที่พึ่งจนวันตายก็แสนยาก)

๔. คำบางคำมีความหมายหลายอย่าง จะสังเกตและรู้ความหมายได้จาก
 หน้าที่ของคำในประโยคหรือวลี

ฝึกอ่านและสังเกต

๑. ขน

ทำหน้าที่เป็นคำนาม หมายถึง ผมหหรือขนที่ขึ้นตามผิวหนัง
 ปิตุลูปขนว่วเล่น (ขนที่ขึ้นบนหนังว่ว)
 ทำหน้าที่เป็นกริยา หมายถึง เคลื่อนไป ย้ายไป
 ขโมยขนว่วขึ้นรถ (ขนคือบรรทุก จูง)

๒. ตำหนิ

ทำหน้าที่เป็นคำนาม หมายถึง รอยซึ่งเป็นเครื่องหมาย
 เขามีตำหนิเป็นแผลเป็นที่หลังมือ
 ทำหน้าที่เป็นกริยา หมายถึง ดิเตียน
 ลุงตำหนิเพชรว่าคบเพื่อนไม่ดี

๕. การพูดหรือเขียนอธิบายเรื่องราว เหตุการณ์ หากรู้จักใช้คำมาขยายคำต่าง ๆ จะทำให้ข้อความชัดเจนขึ้น คำขยายนี้ เรียกว่า “คำวิเศษณ์”

ฝึกอ่านและสังเกตความแตกต่าง

พ่อกับแม่ของเพชรวิ่งกระหืดกระหอบมาปลุกลุงของวีระ
พวกเขาชนหัวควายเหล่านั้นไปที่อื่น
โรงเลื่อยแห่งนี้ทิ้งร้างไว้นานหลายปี
เพชรอ่านแล้วก็เงยหน้าขึ้นมองเพื่อนทั้งสี่คนด้วยความรัก
นัยน์ตาทั้งสองข้างของเขามีน้ำตาคลอ

๖. การอ่านเครื่องหมายให้ถูกต้อง

ฝึกอ่านและสังเกต

- ๖.๑ เวลา ๐๖.๕๐ น. ให้อ่านว่า หก-นา-ลิ-กา-ห้า-สิบ-นา-ที
ไม่อ่านว่า หก-จุด-ห้า-สิบ-นอ
๖.๒ “๓๕ - 14 - ๓” อ่านว่า สามสิบห้า-สิบสี่-เจ็ด ไม่อ่านว่า
สามสิบห้า ชีด สิบสี่ ชีด เจ็ด

เครื่องหมาย - (ยัติภังค์)

ในคณิตศาสตร์ อ่านว่า ถึง เช่น ๕ - ๖ อ่านว่า ห้าถึงหก
ในภาษาไทยไม่ต้องอ่านเครื่องหมายนี้ เขียนไว้ให้รู้
ยังไม่จบคำหรือให้เว้นวรรค ใช้ในบทร้อยกรอง เช่น

เจ้าพระยาผู้พี่

นามจัก - รินา

๗. การอ่านในใจให้เร็วและจับใจความหรือเข้าใจความคิดของเรื่องได้ดีนั้น ต้องรู้จักอ่านข้ามคำที่ไม่จำเป็น คำที่มีความหมายซ้ำซ้อนกัน หรือคำที่เพิ่มเติมมาเพื่อความไพเราะ

ฝึกอ่านและสังเกต

ตัดคำคล้องจอง เสียงสัมผัส หรือกลุ่มคำ อ่านเพียงคำเดียว หรือสองคำ

ชักไข่ไล่เลี้ยง	อ่าน	ชัก หรือชักไข่	ก็รู้ความหมาย
สะอึกสะอื้น	อ่าน	สะอื้น	ก็รู้ความหมาย
ปรึกษาหารือ	อ่าน	ปรึกษา	ก็รู้ความหมาย
สรรเสริญเยินยอ	อ่าน	สรรเสริญ	ก็รู้ความหมาย
ลำบากยากแค้น	อ่าน	ลำบาก	ก็รู้ความหมาย

๘. กลุ่มคำที่มีเสียงสัมผัส

ฝึกอ่านและสังเกต

- ๘.๑ คำที่มีเสียงพยัญชนะเดียวกัน หากเขียนหรือพูดเข้าคู่กัน เรียกว่า เสียงสัมผัสพยัญชนะ เช่น

ไล่เลี้ยง ครีกครื้น ตื่นเต้น คลี่คลาย

เงื่อนงำ ล่อลวง ชมเชย ผลุนผล้น

ปราดเปรียว เกรี้ยวกราด กระชิบกระชาบ

สะทกสะท้าน ประเดี้ยวประด้าว เฉลียวฉลาด

๘.๒ คำที่มีเสียงสระเหมือนกัน และมีตัวสะกดอยู่ในมาตราเดียวกัน
หรือไม่มีตัวสะกดเรียกว่า เสียงสัมผัสสระ เช่น

ชุมนุม สอพลอ ทุกข์สุข อ่างว้าง เข้าเฝ้า

ปรึกษาหารือ ชักไขไถ่เลี้ยง ยินดีปรีดา

ลำบากยากเย็น

บทที่ ๕

สำคัญที่คำพูด

ดวงแก้วชอบอ่านหนังสือวรรณคดี เขาอ่านจบไปหลายเรื่องแล้ว ส่วนใหญ่เป็นหนังสือประเภทร้อยกรอง ครูทำหน้าที่บรรณารักษ์แนะนำว่าควรอ่านประเภทร้อยแก้วด้วย จะได้ตัวอย่างการใช้สำนวนภาษา และโวหารต่าง ๆ เช่น เรื่อง สามก๊ก ดวงแก้วจึงขอยืมหนังสือเรื่องสามก๊ก ไปอ่าน พออ่านเข้าก็รู้สึกติดใจสำนวนภาษา บางตอนก็ใช้คารมคมคาย

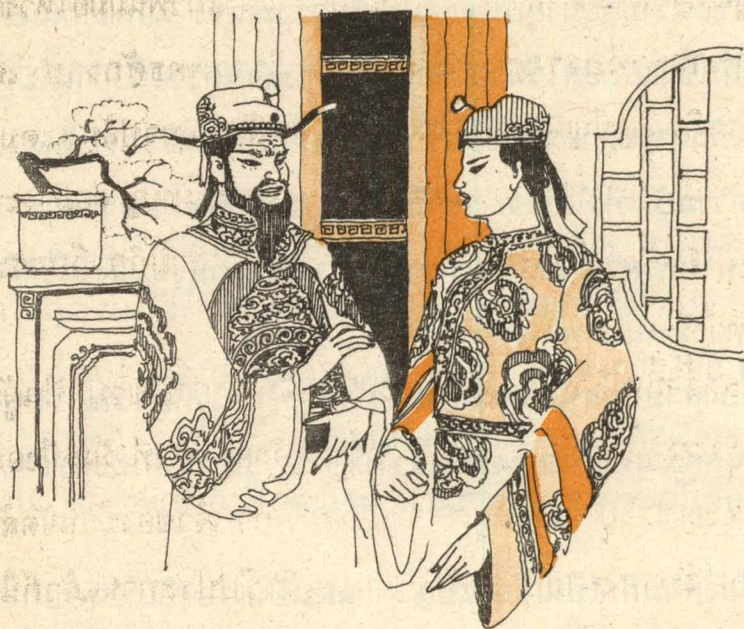

บางตอนใช้ข้อความอุปมาอุปไมยทำให้เห็นจริงเห็นจัง นอกจากนั้นยังแฝงความคิดที่ลึกซึ้งแยบยลไว้ด้วย ข้อความบางตอนดวงแก้วอ่านไม่เข้าใจ เพราะยากเกินความสามารถของเขาที่จะตีความได้ แต่ถึงกระนั้นดวงแก้วก็ยังได้รับความบันเทิงไม่น้อย เขานึกนิยมนุชาทวิที่สร้างสรรค์วรรณคดีอันทรงคุณค่ามหาศาล ไว้เป็นมรดกสำหรับลูกหลานรุ่นหลังให้ได้ศึกษาค้นคว้าความรู้ความเพลิดเพลิน

“เรื่องสามก๊กสนุกไหมดวงแก้ว” ครูทำหน้าที่บรรณารักษ์ถาม
 “สนุกค่ะ แต่บางตอนอ่านแล้วไม่เข้าใจ รู้สึกว่าตัวละครใช้คำพูดเข้าใจยาก”

“เรื่องสามก๊กเป็นเรื่องแปล และเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการทำสงครามด้วย คำพูดของตัวละครจึงมีหลายแบบ บางครั้งพูดเพื่อข่มขวัญคู่ต่อสู้ บางครั้งพูดเพื่อหยิ่งดูชั้นเชิง จึงอ่านเข้าใจยาก การทำสงครามในเรื่องสามก๊กนั้นใช้ทั้งกำลังรบ กำลังสติปัญญาต่อสู้กันทีเดียว ตอนไหนจะที่ดวงแก้วอ่านไม่เข้าใจ”

ดวงแก้วอีกอักขณอยู่นิดหนึ่ง จึงตอบว่า “ฉันกำลังอ่านตอนโจโฉแตกทัพเรือค่ะ ถึงตอนที่ขงเบ้งจะเข้าไปพบซุนกวนเพื่อเกลี้ยกล่อมให้ช่วยกันรบโจโฉ แต่ขงเบ้งถูกพวกที่ปรึกษาของซุนกวนรุมโต้คารมเสียก่อน ในบรรดาที่ปรึกษาของซุนกวนมีคนหนึ่งชื่อลกเจ็ก พอขงเบ้งพูดกับลกเจ็กก็กล่าวว่า “ท่านนี้หรือชื่อวาลกเจ็ก เมื่อยังเด็กลักส้มเขาเอาไปให้แก่มารดาหนึ่งลงเถิดเราจะเจอจาด้วย” ทำไมขงเบ้งจึงพูดถึงการกระทำของลกเจ็ก

เมื่อยังเป็นเด็กอยู่ละคะ แล้วต่อมาก็ไม่เห็นว่าการลักลัมของลกเจ็กจะมา
มีผลเกี่ยวข้องกับเรื่องนี้เลย”

ครูหั่วเราะเบา ๆ “นี่แหละคำพูดข่มขวัญละ ขงเบ้งพูดกับลกเจ็ก
อย่างนี้ เพื่อปรามให้ลกเจ็กรู้ว่า ลกเจ็กยังเด็กอยู่ แม้แต่เรื่องที่เขาเคยทำ
เมื่อยังเล็กขงเบ้งยังรู้เลย ฉะนั้นไม่บังควรที่ลกเจ็กจะมาประการมกับ
ผู้มีอาวุโสและคงแก่เรียนอย่างขงเบ้ง โดยที่ขงเบ้งไม่ต้องพูดตรง ๆ พูด
เป็นนัยแค่นี้ลกเจ็กก็ขยาดแล้ว”

“คำพูดนี้สำคัญมากนะคะ” ดวงแก้วเสริม

“จ๊ะ คำพูดสำคัญมาก ลกเจ็กเอง ก็เป็นคนพูดจาคมคายมาแต่เด็ก
ครูเคยอ่านเกร็ดเกี่ยวกับประวัติของลกเจ็ก”

“คุณครูจะกรุณาเล่าให้ฟังได้ไหมคะ” ดวงแก้วพนมมือไหว้ขอร้อง

ครูทำหน้าที่บรรณารักษ์จึงเล่าว่า “ราวพุทธศักราช ๗๑๑ ประเทศจีนเกิดยุคเข็ญจลาจล โจรโจกผ้าเหลืองเที่ยวปล้นสะดมเมืองน้อยใหญ่ หัวเมืองต่าง ๆ พากันแข็งเมือง ซึ่งความเป็นใหญ่ ต่อมาระหว่างปีพุทธศักราช ๗๖๓ ถึง ๘๐๒ ก็แตกแยกออกเป็นสามก๊ก เรียกระยะนี้ว่าสมัยสามก๊ก

กาลครั้งนั้นมีเด็กน้อยผู้หนึ่ง ชื่อ ลกเจ็ก อายุ ๖ ขวบ เป็นผู้มั่งคั่ง ปัญญาเฉียบแหลมและเพียบพร้อมด้วยความกตัญญูทเวที วันหนึ่งลกเจ็กติดตามอาชของเขาไปพบอ้วนสุด เจ้าเมืองกังเคา เจ้าของบ้านจัดสำเภาใส่ตะลุ่มออกมารับรองตามประเพณี เมื่อลกเจ็กได้รับประทานแล้วก็นึกถึงมารดา ใครจะให้นางได้รับประทานด้วย จึงถือโอกาสหยิบส้ม ๒ ผลใส่ซ่อนไว้ในแขนเสื้อเพื่อเอาไปฝากนาง

ถึงเวลากลับบ้านลกเจ็กเข้าไปดูกายลาอ้วนสุด บังเอิญส้มที่ซ่อนไว้หล่นลงบนพื้น อ้วนสุดเห็นก็ยิ้มแล้วพูดสัพยอกว่า “กุมารผู้มาแต่ตระกูลสูงเฮี้ย เธอเป็นอาคันตุกะที่อายุเยาว์ ไฉนจึงแอบลักส้มของข้าพเจ้า” ลกเจ็กก้มลงคำนับแล้วกล่าวว่า “มารดาของข้าพเจ้านิยมนรสส้มชนิดนี้ยิ่งนัก จึงตั้งใจจะเอาไปฝาก เมื่อมารดาได้รับประทานก็นับว่าท่านได้เลี้ยงแขกเพิ่มขึ้นอีกคนหนึ่ง” อ้วนสุดได้ฟังดังนั้นก็นิยมว่าเป็นผู้มีความกตัญญูทเวทีดียิ่งนัก ออกปากชมว่า “พูดจาคมคาย ต่อไปภายภาคหน้าจะได้เป็นขุนนางมีชื่อเสียงอย่างแน่แท้” ลกเจ็กก้มลงเก็บส้มแล้วลาตามอาชกลับบ้าน

มารดาของลกเจ็กเมื่อได้รับสั้มจากบุตร นางให้รู้สึกงุนงงแทนที่
จึงถามถึงการที่ได้สั้มนั้นมา เมื่อทราบเรื่องแล้วก็ให้โอวาทว่า “การที่
ระลึกถึงแม่นั้น นับว่าเป็นจิตที่งดงามก็จริงอยู่ แต่ถ้าประสงค์จะเอามาฝาก
ก็ควรขอเจ้าของเสียก่อน ตอนนี้ไปจะหยิบฉวยข้าวของของผู้ใด ต้องได้รับ
อนุญาตจากเจ้าของแล้วจึงค่อยถือเอา” โอวาทนี้ ลกเจ็กถือปฏิบัติอย่าง
เคร่งครัดจนชั่วชีวิต

กาลต่อมา เมื่อลกเจ็กเจริญวัย ศึกษาวิทยาการเชี่ยวชาญแล้ว
มารดาบอกว่า อันลักษณะของขุนกวนนั้นเป็นผู้มีบุญ ไม่ช้าคงได้เป็น
กษัตริย์ ให้ไปอาสาทำการอยู่ด้วย ลกเจ็กจึงฝากฝังมารดาให้ภริยาดูแล

ปรณิบัติ แล้วไปสมัครทำการกับขุนกวน ต่อมาไม่เข้าได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่ปรีการราชการ

“ครูกะ ลกเจ็กพูดคมคายอย่างไรคะ” ดวงแก้วถาม

“อ้าว! ก็ที่เขาบอกกับเจ้าของบ้านว่า เมื่อมารดาของเขาได้รับประทานส้ม ก็นับว่าเจ้าของบ้านได้เลี้ยงแขกเพิ่มขึ้นอีกคนหนึ่งไงล่ะ คือแทนที่จะเป็นเรื่องไม่ดีในการที่เขาหยิบส้มไป กลับพูดให้เป็นเรื่องดีที่เจ้าของบ้านจะได้มีโอกาสดูแลความเอื้อเฟื้อมากยิ่งขึ้น” ครูทำหน้าที่บรรณารักษ์อธิบาย ดวงแก้วหัวเราะ “ลกเจ็กนี่ขี้ตุ่แท้ ๆ นะคะ”

“โชคดีที่เจ้าของบ้านเป็นนักปราชญ์ เข้าใจความหมายของคำพูดของลกเจ็ก ถ้าเป็นคนที่ฟังแล้วไม่รู้จักคิด ก็อาจจะโกรธเคืองลกเจ็กก็ได้ คำพูดนั้นสำคัญ จะพูดกับใครต้องรู้จักพิจารณาให้ดีว่าจะใช้คำพูดอย่างไรจึงจะเหมาะสมและเป็นประโยชน์ ถ้าพูดไม่ถูกกาลเทศะและนิสัยใจคอของคนฟัง นอกจากจะไม่เกิดประโยชน์แล้วยังอาจจะทำให้เกิดความเสียหายหรือเดือดร้อนด้วย เหมือนอย่างเรื่องของเจ้าสายน้ำผึ้งกับนางสร้อยดอกหมาก”

“คุณครูมีเกร็ดเยอะดีจัง จะรบกวนมากไหมคะ ถ้าฉันจะขอความกรุณาให้เล่าเรื่องเจ้าสายน้ำผึ้งกับนางสร้อยดอกหมาก” ดวงแก้วพูดพร้อมกับแสดงท่าทางเกรงใจ ครูทำหน้าที่บรรณารักษ์ยิ้ม พลาสสันศีรษะ

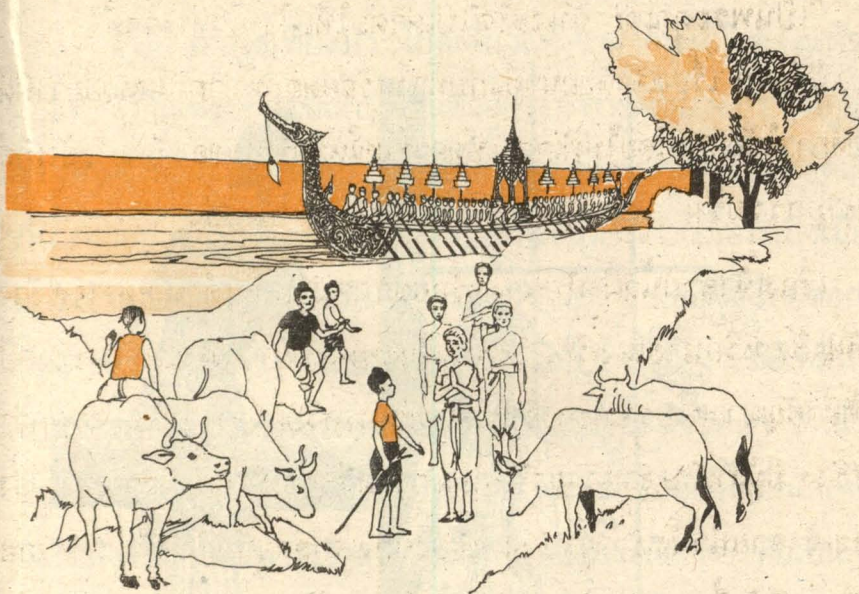
“ไม่รบกวนหรอก ตอนนี้ครูว่าง ยินดีเล่าให้เธอฟัง”

“เป็นพระคุณค่ะ ฉันจะได้ไปเล่าต่อให้เพื่อน ๆ ฟังด้วย”

“ดีมาก เรื่องเจ้าสายน้ำผึ้งกับนางสร้อยดอกหมากเป็นตัวอย่างที่ดีในเรื่องการใช้คำพูดโดยไม่พิเคราะห์ดูอารมณ์หรือจิตใจของผู้ฟัง แล้วเกิดโศกนาฏกรรมขึ้น” แล้วครูทำหน้าที่บรรณารักษ์ก็เล่าว่า

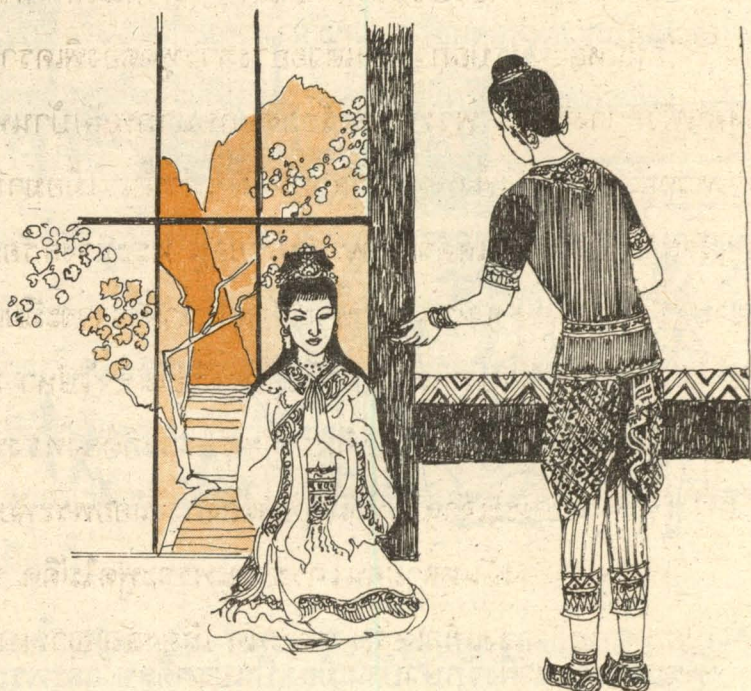
เรื่องเจ้าสายน้ำผึ้งกับนางสร้อยดอกหมากเป็นตำนานการสร้างวัดพนัญเชิง หรือบางแห่งเรียกวัดพระเจ้าแพงเชิงก็มี วัดพระนางเชิงก็มี เป็นวัดสำคัญมาแต่โบราณของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา แต่ไม่ปรากฏว่าใครสร้าง มีผู้สันนิษฐานว่าสร้างก่อนกรุงศรีอยุธยา และนิยายพื้นเมืองว่าพระเจ้าสายน้ำผึ้งเป็นผู้สร้าง เรื่องของเจ้าสายน้ำผึ้งกับนางสร้อยดอกหมากมีดังนี้

กาลครั้งหนึ่ง เมืองไทยกำลังว่างผู้ปกครองแผ่นดิน และไม่มีรัชทายาทที่จะสืบราชสมบัติต่อ ดังนั้นบรรดาสมณชีพราหมณ์จึงพร้อมกันกระทำพิธีเสี่ยงเรื่อสุวรรณหงส์เอกชัย บรรทุกเครื่องเบญจราชกกุธภัณฑ์ครบถ้วน เพื่อเสาะหาผู้มีบุญวาสนามาเป็นพระเจ้าแผ่นดิน เรื่อเล่นไปถึงสถานที่แห่งหนึ่ง ที่ริมฝั่งมีเด็กเลี้ยงโคกำลังชุมนุมเล่นกันอยู่ เรื่อสุวรรณหงส์หาได้เล่นต่อไปไม่ แม้ฝิพายจะพายเท่าไรก็ไม่เขยื้อน พราหมณ์เห็นเช่นนั้นก็สังหรณ์ใจ จึงเข้าไปในกลุ่มเด็กเลี้ยงโคนั้น เห็นเด็กคนหนึ่งท่าทางฉลาด พูดจาโต้ตอบฉะฉาน ชะรอยจะเป็นผู้มีบุญวาสนา จึงได้เชิญเด็กคนนั้นมาราชากิเชกเป็นพระเจ้าแผ่นดิน และถวายพระนามว่า พระเจ้าสายน้ำผึ้ง

พระเจ้าสายน้ำผึ้งรักษาบ้านเมืองเป็นปรกติสุข และพระองค์ก็ทรง
เจริญวัยเป็นหนุ่มใหญ่ อยู่มาครั้งหนึ่งพระองค์เสด็จประพาสเมืองจีนด้วย
เรือพระที่นั่งโดยลำพังพระองค์เอง การเดินทางเรียบร้อยจนชาวจีนเห็น
เป็นอัศจรรย์ จึงทูลพระเจ้ากรุงจีนว่า พระเจ้าแผ่นดินไทยองค์นี้มี
บุญญาธิการมาก พระเจ้ากรุงจีนทอดพระเนตรเห็นภินิหารก็ทรงโสมนัส
จึงอัญเชิญให้พระเจ้าสายน้ำผึ้งอภิเษกกับพระนางสร้อยดอกหมาก
พระธิดาของพระองค์

พระเจ้าสายน้ำผึ้งพาพระนางสร้อยดอกหมากเสด็จกลับมาเมือง
ไทย พอถึงปากน้ำพระองค์ก็รีบเสด็จเข้าพระนครก่อนแล้วจึงจัดขบวนแห่
ให้สมเกียรติไปรับพระนาง แต่พระเจ้าสายน้ำผึ้งทรงมีราชกิจยุ่งอยู่ ไม่ได้

เสด็จไปรับด้วย พระนางสร้อยดอกหมากทรงน้อยพระทัย ไม่ยอมเสด็จขึ้น
จากเรือ พระเจ้าสายน้ำผึ้งต้องเสด็จไปรับเอง เมื่อไปถึงก็ทรงกล่าวสัพยอก
ว่า “เมื่อไม่ยากขึ้นก็จงอยู่ที่นี้เถิด” พระนางสร้อยดอกหมากทรงน้อย
พระทัยเป็นทุนอยู่แล้ว เมื่อได้ฟังรับสั่งของพระเจ้าสายน้ำผึ้งเช่นนั้น
จึงทรงกลั่นใจตายด้วยความโศกเป็นที่ยิ่ง พระเจ้าสายน้ำผึ้งทรงเสีย
พระทัยมาก จึงโปรดเกล้าฯ ให้เชิญพระศพของพระนางขึ้นมาพระ-
ราชทานเพลิง และทรงสร้างวัดขึ้นเพื่อเป็นอนุสรณ์ ชื่อว่า “วัดพระ-
นางเชิญ” แล้วเพี้ยนเป็น “วัดพนัญเชิง” หรือ “วัดพระนางเชิง”

“โฮ! คำพูดเพียงประโยคเดียวแท้ ๆ ช่าคนได้” ดวงแก้วอุทาน

“นี่แหละที่ครูบอกว่าเป็นตัวอย่างการพูดต้องพิเคราะห์ดูอารมณ์ของคนฟังอย่างไรละ พระนางสร้อยดอกหมากพลัดบ้านพลัดเมืองมาก็ว่าเหวอยู่แล้ว หวังฟังพระเจ้าสายน้ำผึ้งเท่านั้น เมื่อมาถึงเมืองไทย พระเจ้าสายน้ำผึ้งก็รีบเสด็จเข้าพระนครก่อน พระนางสร้อยดอกหมากก็คงจะทรงคิดไปต่าง ๆ นานาว่า พระเจ้าสายน้ำผึ้งอาจจะมียศหรือนางสนมกำนัลในที่โปรดปราน พอมาถึงก็ต้องรีบเสด็จไปหา มีหน้าซ้ำจัด ขบวนแห่มารับก็ไม่เสด็จมารับเสียอีก พระนางก็ต้องทรงนอຍพระทัยยิ่งได้ฟังรับสั่งของพระเจ้าสายน้ำผึ้งก็ยิ่งต้องทรงนอຍพระทัยเป็นทวีคูณ”

“เพื่อน ๆ ของฉันหลายคนโกรธกันเพราะพูดไม่คิด พูดไม่นึกถึงคนฟังบ่อย ๆ ค่ะ” ดวงแก้วเสริม ขณะนั้น เสียงสัญญาณบอกเวลาเข้าเรียนดังขึ้น

“ฉันกราบขอพระคุณครูเป็นอย่างยิ่งค่ะ ที่กรุณาเล่าเรื่องสนุกมีทั้งความรู้และข้อคิดให้ฟัง” ดวงแก้วพนมมือไหว้

“ไม่เป็นไร ถ้าอยากฟังอีกก็มาหาครู จะเล่าให้ฟัง รีบไปเข้าเรียนเถอะ”

“ค่ะ วันหลังฉันจะชวนเพื่อน ๆ มาฟังครูเล่าเกร็ดสนุก ๆ ให้ฟังอีกค่ะ”

แบบฝึก

๑. การพูดเพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจถูกต้องนั้น จะต้องออกเสียงให้ถูกต้อง
ชัดเจนทุกพยางค์

ฝึกอ่านและสังเกต

๑.๑ คำที่ออกเสียงตัวสะกดพยางค์หน้าเป็น อะ กิ่งเสียง

อุปมา อุปไมย สัพยอก สกปรก

๑.๒ คำที่มีรูปคำคล้ายกัน แต่ออกเสียงต่างกัน

ปรกติ	อ่านว่า	ปรก-กะ-ติ
-------	---------	-----------

ปกติ	”	ปะ-กะ-ติ
------	---	----------

ภரியา	”	พะ-ริ-ยา
-------	---	----------

ภรรยา	”	พัน-ยา หรือ พัน-ระ-ยา
-------	---	-----------------------

มรรยาท	”	มัน-ยาต
--------	---	---------

मारयात	”	มา-ระ-ยาต
--------	---	-----------

๒. กลุ่มคำที่สร้างขึ้นให้มีความหมายลึกซึ้ง ต้องแปลหรือตีความหมาย
ให้ถูก อธิบายให้ชัดเจนจึงจะเข้าใจความหมายถูกต้องเรียกว่า
สำนวนภาษา

ฝึกอ่านและสังเกต

หยั่งดูชั้นเชิง หยั่ง - วัด คะเน กะ

ชั้นเชิง - ท้าที่ ความสามารถ

ความหมาย กระทำการเพื่อคะเนความสามารถ เช่น
 ตัวละครพูดเพื่อยังดูขี้ขลาด

คงแก่เรียน คง - มีอยู่
 แก่เรียน - เรียนมามาก เรียนมานาน

ความหมาย มีความรู้มาก เรียนมามาก เช่น
 ลกเจ๊กประการมกับผู้คงแก่เรียนอย่างขงเบ้ง

แตกทัพ แตก - กระจาย แยก
 ทัพ - กองทหาร

ความหมาย ทัพแตก พ่ายแพ้ทั้งกองทัพ เช่น
 โจโฉแตกทัพเรือ

ถือโอกาส ถือ - จับ ยึด ยึดเอา
 โอกาส - ที่ว่าง ช่อง ทาง เวลาที่เหมาะสม

ความหมาย ทำสิ่งที่ต้องการจะทำทันทีเมื่อมีโอกาส เช่น
 พอไม่มีใครมองเขาก็ถือโอกาสหยิบของนั้นมา

แข็งเมือง แข็ง - กล้า ไม่อ่อน
 เมือง - จังหวัด ประเทศ

ความหมาย แข็งข้อ กลับตั้งเป็นอิสระ ไม่ยอมเป็นเมืองขึ้น เช่น
 หัวเมืองต่าง ๆ พากันแข็งเมืองชิงความเป็นใหญ่

๓. คำพูดแสดงความหมายโดยนัย ใช้เพื่อให้รู้เรื่องดี เฉพาะคนที่มีส่วน
 เกี่ยวข้องเท่านั้น หรือไม่พูดถึงเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยตรงแต่ก็ทำให้
 ผู้ฟังเข้าใจได้

ฝึกอ่านและสังเกต

๑. ขงเบ้งพูดว่า “ท่านนี้หรือชื่อว่าลกเจ็ก เมื่อยังเด็กลักส้มเขา
เอาไปให้แก่มารดา...” เป็นคำพูดข่มขวัญแสดงเป็นนัยว่า
ตนคงแก่เรียนกว่าอย่ามาสู้คารม
๒. คำอื่น ๆ ที่ชอบพูดกันในชีวิตประจำวัน เช่น “ฉันทาน้ำร้อน
มาก่อน” หมายความว่า เกิดมาก่อน มีประสบการณ์มากกว่า
๔. สำนวนเปรียบเทียบทำให้ผู้ฟังเข้าใจความหมายลึกซึ้ง เข้าใจ
เรื่องได้แจ่มชัดขึ้น เพราะมักจะนำความเป็นจริง เหตุการณ์หรือ
เรื่องราวที่รู้กันทั่วไปมาอ้างอิงยกตัวอย่าง เรียกว่า อุปมา

ฝึกอ่านและสังเกต

๑. เหมือนลูกไก่อยู่ในกำมือ จะบีบก็ตายจะคลายก็รอด
๒. เหมือนหมูแม่ลงเม่ากำลังถลาร้อนเข้าสู่กองไฟอันร้อนแรง
ที่ไหนจะเหลือรอดกลับไป
๕. การพูดหรือเขียนเพื่อให้ผู้ฟังรับรู้หรือปฏิบัติตาม จะต้องเลือก
ใช้คำและประโยคให้เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล

ฝึกอ่านและสังเกต

๕.๑ คำสั่ง

ห้ามเดินลัดสนาม

อย่านำอาหารและเครื่องดื่มเข้าห้องสมุด

๕.๒ ขอร้อง

โปรดช่วยกันรักษาความสะอาด

“ครูกรุณาเล่าประวัติของลูกเจี๊ยบให้ฉันฟังได้ไหมคะ”
ดวงแก้วร้อง

๕.๓ สอน ตักเตือน และให้ข้อคิด

“การที่ระลึกถึงแม่นั้น นับว่าเป็นจิตที่งดงามก็จริงอยู่ แต่ ถ้าประสงค์จะเอามาฝาก ก็ควรขอเจ้าของเสียก่อน ต่อนี้ไป จะหยิบฉวยข้าวของของผู้ใด ต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าของ แล้วจึงค่อยถือเอา”

๕.๔ ขอโทษ

“ฉันขอโทษที่มารบกวนครูค่ะ” มานีพูด

“ฉันขอโทษนะที่แกล้งไม่ไปโดนเธอ ฉันไม่เจตนาเลย เสียใจจริง ๆ” ปิติพูด

๕.๕ ขอบคุณ ขอบใจ

“ฉันกราบขอบพระคุณครูเป็นอย่างยิ่งค่ะ” ดวงแก้วพูด

“ฉันขอบใจเพื่อนทุกคนที่ให้กำลังใจค่ะ” จันทรพูด

๖. การถาม ต้องเลือกใช้คำและใช้วิธีถามให้ถูกต้อง จึงจะได้คำตอบ ตรงตามที่ต้องการ และการตอบก็ต้องตอบให้ตรงกับที่ผู้ถาม ต้องการรู้

ฝึกอ่านและสังเกต

๖.๑ ใคร

ถาม ใครลักส้ม ลักส้มของใคร ลักส้มไปให้ใคร
(คำถามที่ต้องการคือชื่อคนที่แสดงกิริยา)

ตอบ ลกเจ็กลักส้ม ส้มของอ้วนสุด ลักส้มไปให้มารดา

๖.๒ อะไร

ถาม ลกเจ็กลักอะไร (ต้องการทราบคำนามที่เป็นสิ่งของ)

ตอบ ลกเจ็กลักส้ม

๖.๓ ที่ไหน

ถาม ลกเจ็กลักส้มที่ไหน (ต้องการทราบคำนามที่เป็นสถานที่)

ตอบ ลกเจ็กลักส้มที่บ้านของอ้วนสุด

ถาม ลักส้มไว้ที่ไหน (ต้องการทราบคำนามที่เป็นสถานที่)

ตอบ ลักส้มซ่อนไว้ในแขนเสื้อ

๖.๔ เมื่อไร

ถาม ลกเจ็กลักส้มเมื่อไร (ต้องการทราบเวลา)

ตอบ ลักส้มตั้งแต่ยังเป็นเด็ก

๖.๕ ทำไม

ถาม ใฉนจึงลักส้ม ทำไมจึงลักส้ม ลักส้มทำไม (ต้องการทราบเหตุผล)

ตอบ เพราะเอาส้มไปให้มารดา

เพราะความรักมารดา

เพราะความกตัญญู

เพราะ.....

๖.๖ อย่างไร

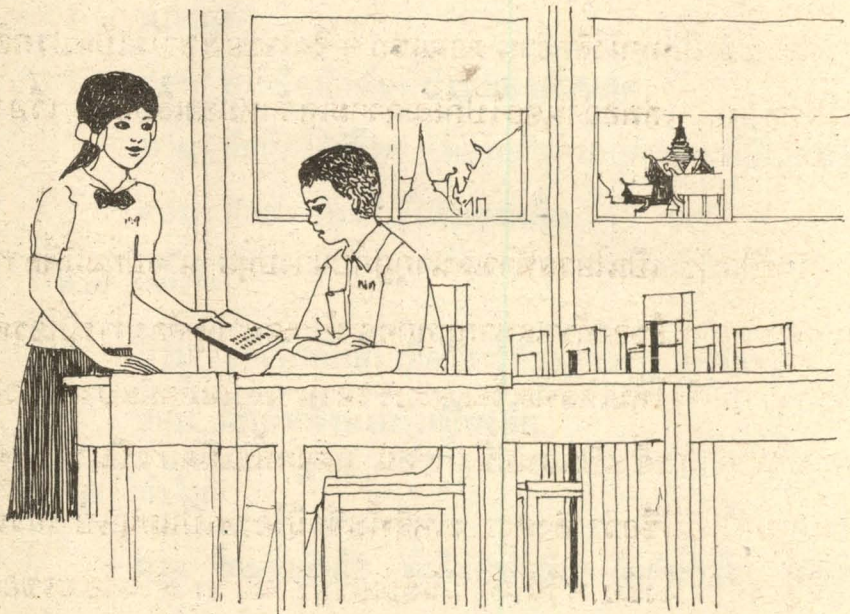
ถาม ลักอย่างไร (ต้องการทราบวิธีการ)

ตอบ ลักโดยเอาซ่อนไว้ในแขนเสื้อ

บทที่ ๑๐

สังข์ศิลป์ชัย

มานี้มาถึงโรงเรียนแต่เช้า เห็นนิพัทธ์เพื่อนนักเรียนชายนั่งหน้าเสาอยู่ที่โต๊ะในห้องเรียนเพียงคนเดียว มานี้รู้สึกเห็นใจเขามาก เพราะพ่อกับแม่ของนิพัทธ์หย่าร้างแยกกันอยู่หลายเดือนแล้ว นิพัทธ์อยู่กับแม่ ส่วนน้องสาวของเขาต้องไปอยู่กับพ่อที่ต่างจังหวัด ตั้งแต่พ่อกับแม่แยกกันนิพัทธ์ก็เหงาหงอย เรียนหนังสือเลวลง ครูประจำชั้นและเพื่อน ๆ คอยปลอบใจอยู่เสมอ

มานี้เปิดกระเป๋านหนังสือหยิบหนังสือเล่มเล็ก ๆ ออกมาเล่มหนึ่ง แล้วเดินไปหานิพัทธ์

“กินข้าวเช้าหรือยังจะนิพัทธ์”

นิพัทธ์หันมาพยักหน้า “กินแล้วจะ ชอบใจมานี้มาก”

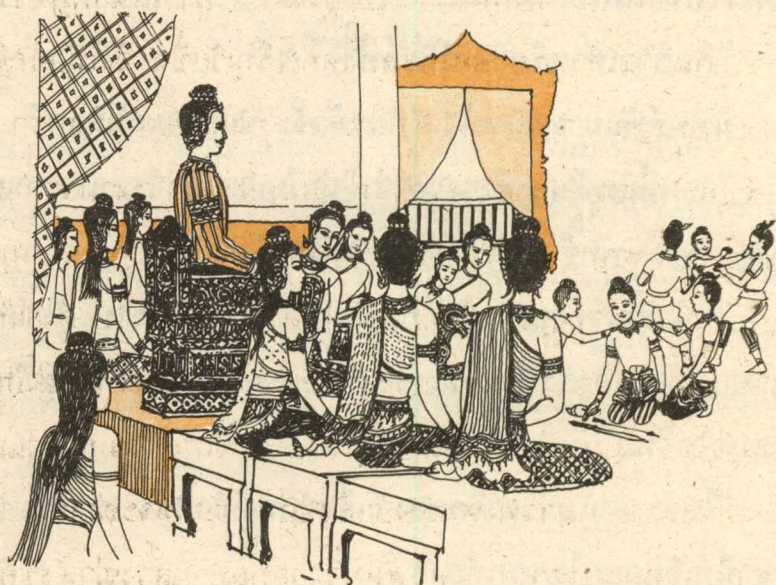
“ตอนนี้ยังเข้าอยู่ อีกนานกว่าโรงเรียนจะเข้า เธอลองอ่านหนังสือเล่มนี้ดูไหมจะนิพัทธ์ รับรองว่าสนุกจริง ๆ”

“หนังสือเรื่องอะไรจะ” นิพัทธ์เอื้อมมือมารับหนังสือแล้วพลิกดูหน้าปก “อ้อ เรื่องสังข์ศิลป์ชัย ชื่อแปลกดี ชอบใจมาก เธอขอยืมมาจากห้องสมุดใช่ไหม”

“ใช่จะ แต่ยังมีเวลาอีกสองวันจึงจะหมดกำหนด เธออ่านเถอะ” ว่าแล้วมานี้ก็เดินออกไปจากห้อง

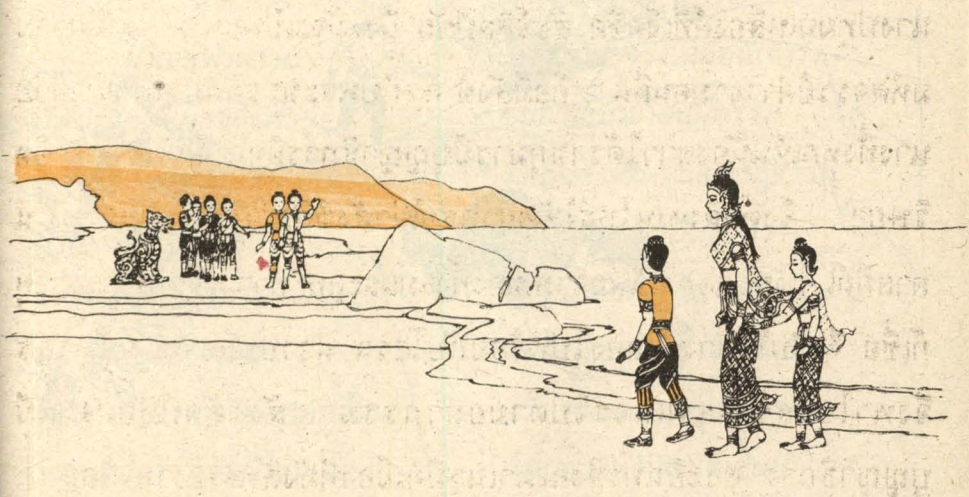
นิพัทธ์จึงเปิดหนังสืออ่าน ตอนแรก ๆ จิตใจของเขาไม่เป็นปรกติ จึงไม่รู้สึกสนุก แต่พออ่านต่อไปก็ลืมหองเลี้ยวหลงเสียสิ้น เรื่องสังข์ศิลป์ชัย มีดังนี้

สังข์ศิลป์ชัยเป็นโอรสท้าวเสนากุฎกับนางปทุม นางปทุมมีพี่สาวหกคน และเป็นมเหสีของท้าวเสนากุฎทุกคน ท้าวเสนากุฎต้องการมีโอรสเป็นรัชทายาท จึงให้มเหสีทั้งเจ็ดและบรรดานางสนมกำนัลบวงสรวงขอลูก นางไกรสรซึ่งเป็นสนมมีลูกก่อน แต่ลูกนั้นเกิดมาเป็นราชสีห์หาเป็นมนุษย์ไม่ มีชื่อว่า สิงหรา มเหสีทั้งเจ็ดมีโอรสเป็นมนุษย์ โอรสของมเหสีองค์ที่หนึ่งชื่อ ศรีสันต์ มีนิสัยเลวทรามมาก ส่วนโอรสของ

นางปทุมมเหสีองค์ที่เจ็ดชื่อ สังข์ศิลป์ชัย ถึงแม้จะเป็นมนุษย์ แต่มีความ
มหัศจรรย์ต่างจากคนอื่น ๆ คือมีสังข์ ครอบกับพระขรรค์เป็นคู่บุญมาด้วย
นางทั้งหกเห็นน้องสาวได้ราชกุมารมีบุญญาธิการผดกับลูกของตนก็คิด
ริษยา จึงคิดสินบนไพร่ให้พยากรณ์ว่าสังข์ศิลป์ชัยกับสิงหราเป็น
กาลกิณี ให้ขับออกไปเสียจากเมืองทั้งแม่และลูก ท้าวเสนากฎถูกแรงยุ
ก็เชื่อ จึงขับไล่นางทั้งสองไปพร้อมกับไอรส นางปทุมและนางไกรสร
จึงพาไอรสซัดเซพเนจรไปตามยถากรรม สังข์ศิลป์ชัยเป็นผู้มี
บุญญาธิการ พระอินทร์จึงลงมาเนรมิตเมืองที่มั่งคั่งสวยงามให้อยู่

ตั้งแต่ท้าวเสนากุญยังไม่ลืมเหสี มีน้องสาวอยู่คนหนึ่งชื่อนางเกสร
 สุมณฑา ถูกพระยาอภัยลักพาตัวไปเป็นมเหสี ท้าวเสนากุญโกรธมาก
 เก็บความตั้งแค้นไว้ในอก พอโอรสทั้งหกเจริญวัยขึ้น จึงให้ออกติดตาม
 หานางเกสรสุมณฑา กุมารทั้งหกมาพบสังข์ศิลป์ชัยกับสิงหรา จึงลวง
 ให้ไปช่วยพวกตนตามหาอา สังข์ศิลป์ชัยกับสิงหราจึงลamarดาทั้งสอง
 ไปกับกุมารทั้งหก การเดินทางไปเมืองยักษ์มีความลำบากมากเพราะ
 เต็มไปด้วยอันตราย กุมารทั้งหกกลัวอันตรายไม่กล้าไป สังข์ศิลป์ชัย
 จึงไปคนเดียว ให้กุมารทั้งหกคอยอยู่ที่ฝั่งทะเลโดยให้สิงหราอยู่เป็นเพื่อน
 สังข์ศิลป์ชัยดั้นด้นผจญภัยติดตามไปจนได้นางเกสรสุมณฑาและธิดา
 กลับมาที่ฝั่งทะเล กุมารทั้งหกริษยาสังข์ศิลป์ชัยคิดจะฆ่าเสีย วันหนึ่ง
 สิงหราออกไปหาอาหาร ศรีสันทจึงออกอุบายลวงฆ่าสังข์ศิลป์ชัย
 คำกลอนตอนนี้มีว่า

เมื่อนั้น

พาเที่ยวเลี้ยวเลียบเวียนวง
 หยิบศิลามาถึงลงไปดู
 ชะโงกตามลงไปใจทิกทิก
 จึ่งร้องเรียกพระสังข์ศิลป์ชัย
 ว่าพลางพริ้งพร้อมเข้าล้อมตัว
 ทำชีโวชีเว่ด้วยเล่ห์กล
 ตรงมือนั้นแน่นแฉฉาว
 ต่างเข้ายื่นเคียงเมียงเขม่น
 จึ่งผลักพระสังข์ศิลป์ชัย

ศรีสันต์ครั้นเห็นพระสังข์หลง
 พบเหวดังประสงค์จำนงนิก
 เอียงหูคอยฟังไม่ดังก็ก
 แลลึกเป็นหมอกมืดมัว
 มาดูเหวใหญ่มิใช่ชั่ว
 อย่างกลัวเลยพ็อยืนนี้แล้ว
 ลางคนหลอกลวงว่าดวมแก้ว
 เห็นแล้วหรือยังถอยหลังไย
 ครั้นเห็นวงงหลงไหล
 ตกลอยลงไปไหนนั่น

แล้วกุมารทั้งหกคนจึงพานางเกสรสมณทาและธิดาไปเฝ้าท้าว
 เสนาภุญ และทูลว่าพวกตนทั้งหกคนเป็นผู้ไปพาอามาได้ ท้าวเสนาภุญ
 ชื่นชมยินดีมาก แต่นางเกสรสมณทาทูลคัดค้านว่า

เมื่อนั้น

เออช่างกระไรไม่ไฉไลเลย
 นื่องจะขอลาหนีความหลัง
 ที่ชื่อนางปทุมนารี
 พระพี่รู้จักนางบ้างหรือไม่
 อันลูกนางปทุมแจ่มจันทร์
 อีกเจ้าสิงหราลูกไกรสร
 บอกว่าบิดาบัญชาใช้
 เจ้าชกวงศ์พงศ์พันธุ์ให้รู้จัก
 อันโอรสหมดแล้วหรือยังมี

ฟังเอยฟังความ

อันปทุมนั้นเมียของพี่ยา
 ลูกคลอดผิดคนทั้งแผ่นดิน
 อัจฉริยะไกรสรทาสีนั่น
 ไหร่เฒ่าเชื่อว่าอุปาทวีเมือง
 อ้อ อ้ายลูกอีปทุมมา
 แล้วถามโอรสเล่าตามเค้าเงื่อน
 พ่อหลับตาว่าเจ้าเฝ้าชมเชย

นางเกสรสมณทาก็ทูลเถียง
 เมื่อความจริงแท้เพียงอยู่เช่นนี้
 แต่ข้ายังไปอยู่ด้วยยักษ์
 กับไกรสรเทวีทั้งสองนั้น
 เขาว่าอรไทอยู่ไพร่สณฑ์
 นามนั้นชื่อว่าสังข์ศิลป์ชัย
 ทั้งสองทรงฤทธิ์รอนจะหาไหน
 ให้ไปรับเข้ามาธานี
 จึงแจ้งว่าหลานรักทั้งสองศรี
 พระพี่จงรำลึกตรึกตรา

เฝ้างามจะจริงเหมือนเจ้าว่า
 อยู่ด้วยกันมาจนมีครรภ์
 มือถือสังข์ศิลป์แลพระขรรค์
 ลูกมันชั่วจริงเป็นสิงหรา
 พี่แค้นเคืองขับไล่ไปเสียป่า
 มันไปรับขนิษฐาไม่รู้เลย
 จริงเหมือนอาว้าหรือลูกเอ๋ย
 ไม่บอกให้รู้เลยแต่เดิมที

ศรีสันท์ก็เถียงว่าไม่เป็นความจริง นางเกสรสุมณฑาแค้นเคืองมากจึงจะพาธิดาหนีไปอยู่กับนางปทุมและนางไกรสร ท้าวเสนากุฎจึงต้องพาไปเพื่อพิสูจน์ความจริงด้วย

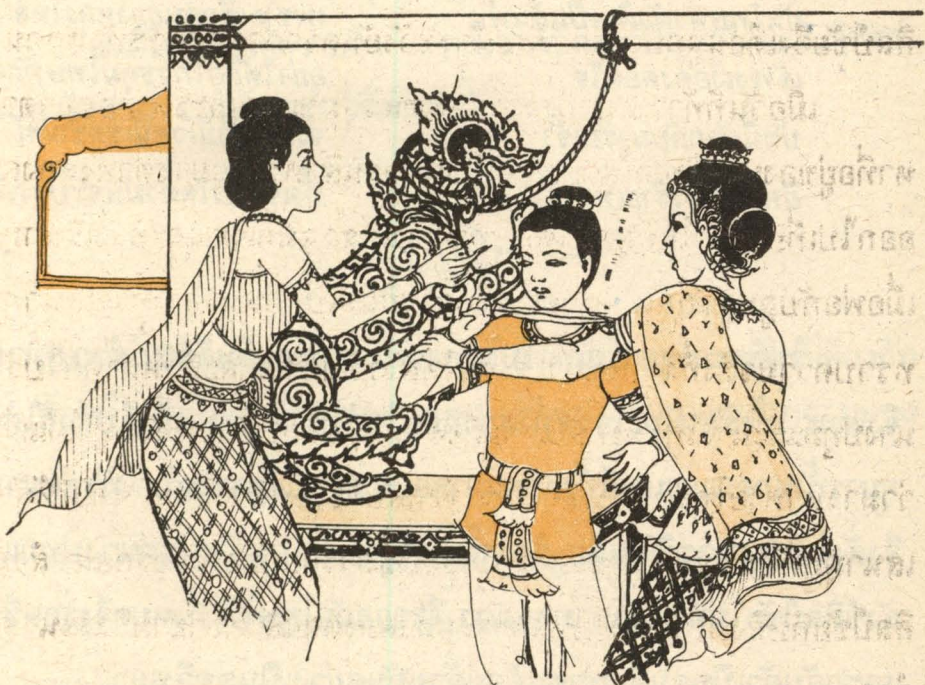
กล่าวถึงสังข์ศิลป์ชัย เมื่อตกลงไปในเหวแล้ว สิงหราชกลับจากหาอาหารมาไม่พบก็เที่ยวตามหา เมื่อไม่พบจึงกลับไปยังบ้านเมือง และเล่าเรื่องที่เกิดขึ้นให้มารดาทั้งสองคนฟัง นางปทุมและนางไกรสรเสียใจมากถึงแก่สิ้นสติสมประดี พอฟื้นขึ้นมาเห็นสังข์ศรีและพระขรรค์ยังอยู่ จึงคิดว่าสังข์ศิลป์ชัยคงไม่เป็นอันตราย เหตุการณ์ก็เป็นไปตามที่ทั้งสองนางคาดคิดไว้ พระอินทร์ลงมาช่วยสังข์ศิลป์ชัยขึ้นมาจากเหวและพาไปส่งถึงเมือง มารดาทั้งสองคนพอทราบเรื่องราวต่าง ๆ จากสังข์ศิลป์ชัยจึงเตือนลูกทั้งสองให้ระมัดระวังอันตรายจากกุมารทั้งหกคน

เมื่อวันที่ท้าวเสนากุฎกับนางเกสรสุมณฑาและธิดาออกมาตามหาที่อยู่ของนางปทุมนั้น สังข์ศิลป์ชัยก็ชวนสิงหราชมารดาทั้งสองคนออกไปเที่ยวป่า ในที่สุดก็ได้พบกับนางเกสรสุมณฑาและท้าวเสนากุฎ เมื่อพอกับลูกรู้จักกัน ทุกคนก็มีความยินดีเป็นอันมาก ท้าวเสนากุฎทราบความจริงทั้งหมดแล้ว จึงขอให้สังข์ศิลป์ชัยและสิงหราชไปรับนางปทุมและนางไกรสรกลับบ้านเมือง แต่สังข์ศิลป์ชัยและสิงหราชไม่แน่ใจว่ามารดาหายไกรธพระบิดาแล้ว จึงกลับไปดูลาดเลาก่อน โดยให้ท้าวเสนากุฎกับนางเกสรสุมณฑาพร้อมทั้งธิดารออยู่นอกเมืองก่อน สังข์ศิลป์ชัยกับสิงหราชกลับไปหามารดาทั้งสองคนแล้วพยายามวิงวอน ดังคำกลอนกล่าวว่า

“ถ้าแม่พระพ่อมา้องอน
จะมีนตึงซึ่งโกรธกันทำไม
ไม่คิดสงสารข้ากำพร้าพ่อ
ลูกทุกซัร่อนนอนละเมอไม่เว้นวัน
นิจจาเอ๋ยแต่กำเนิดเกิดมา
ลูกไม่แกล้งว่าสาระแน

มารดรจะดีด้วยหรือไม่
ลูกยาจะใครให้ตีกันละเด็กคน
มีแต่หัวร่อเย้ยหยัน
เห็นจะอาสัญเสียเที่ยงแท้
มิได้เห็นบิดาว่าหนุ่มแก่
พระแม่ทั้งสองจงตรองดู”

นางปทุมกับนางไกรสรโกรธเคืองเป็นอันมาก ยืนยันว่าเป็น
ตายร้ายดื้ออย่างไรก็จะไม่ขอคืนดีกับท้าวเสนากุลอย่างแน่นอน สังขศิลป์ชัย
กับสิงหราชณปัญญามีรู้ที่จะทำอะไรจึงใช้วิธีสุดท้าย

ว่าพลางทางชักพระขรรค์แก้ว จะเชือดคอเสียแล้วให้ลับชื่อ
 สิงหราชว่าเชือกที่ผูกมือ จะเป็นขึ้นบนชื่อผูกคอตาย

ทั้งสองนางตกใจ

ว่าพลางนางยุคพระขรรค์ไว้ สังข์ศิลป์ชัยทำว่าอย่าจู้จี้
 นางกลัวลูกตายวายชีวิ จึงว่าแม่จะดีด้วยบิดา

สังข์ศิลป์ชัยกับสิงหราชใจ รีบกลับออกไปเชิญพระบิดาเข้ามาในเมือง
 ท้าวเสนากุญจึงอ้อนวอนขอคืนดีกับนางทั้งสอง

อนิจจาเจ้าปทุมของผัวเอ๋ย	มาเชื่อนเฉยผืนหลังนั่งนิ่ง
เมื่อตะกี้พี่แปลกเจ้าจริงจริง	ด้วยงามยิ่งกว่าเก่าเป็นเท่าไร
อันโทษตัวผัวผิดเป็นล้นพ้น	เพราะเชื่อคนยุยงหลงไหล
เจ้าจงเวียดงดอดใจ	อย่าได้ถือโกรธคุมโทษทัณฑ์
บัดนี้ผัวกลับมารับเจ้า	จงคืนเข้าในเวศน์เขตขัณฑ์
อีคนชั่วตัวร้ายเหล่านั้น	ทั้งเจ็ดชั่วโคตรมันจะบรรลัย

ในที่สุดเหตุการณ์ก็แจ่มใส นางทั้งสองยอมคืนดีด้วย ท้าวเสนากุญ
 จึงพานางทั้งสี่คนและโอรสทั้งสองกลับไปยังบ้านเมือง เมื่อไปถึงก็ให้นา
 กุมารทั้งหกคนและมเหสีทั้งหกคนมาสอบสวนจนได้ความจริง ท้าวเสนากุญ
 จึงสั่งให้ประหารชีวิตเสีย รวมทั้งโหรผู้รับสินบนด้วย แต่นางปทุมและ
 สังข์ศิลป์ชัยไม่คิดพยาบาทจองเวร จึงขอร้องโทษให้ ทั้งหมดจึงรอดชีวิต
 และกลับตัวเป็นคนดี ทุกคนก็อยู่ด้วยกันอย่างเป็นสุขสืบมา

วันนั้นนิพัทธ์เรียนหนังสือด้วยจิตใจที่ผ่องแผ้ว เขาเรียนหนังสือ
รู้เรื่องดีกว่าทุก ๆ วัน พอว่างเขาก็ครุ่นคิดหาวิธีที่แยบยลจะให้พ่อกับแม่
คืนดีกัน น้องสาวของเขาที่ไปอยู่กับพ่อเขียนจดหมายมาเล่าให้เขาฟังว่า
พ่อยังคิดถึงแม่อยู่เสมอและยังไม่ได้คิดจะแต่งงานใหม่ นิพัทธ์เองก็สังเกตเห็น
ว่าแม่อังยังรักอาลัยและคิดถึงพ่ออยู่เช่นกัน แต่ต่างคนต่างมีทฐิ

พ่อเลิกเรียนนิพัทธ์เอาหนังสือไปคืนให้มานี้ “ขอบใจมากนะจะ
มานี้ เรื่องสังข์ศิลป์ชัยสนุกมาก” มานี้ยิ้ม “สนุกมากหรือจะ”

“จะ แล้วฉันขอบใจมานี้เป็นพิเศษอีกด้วยที่ทำให้ฉันได้ความคิด
อะไรดี ๆ หลายอย่าง ก่อนนี้ฉันคิดอะไรไม่ออกเลย รู้สึกอัดอั้นตันใจไป
เสียทุกอย่าง ได้แต่กลุ้มอกกลุ้มใจอยู่คนเดียว”

“ฉันดีใจที่เธอได้ความคิด หวังว่าเธอคงแก้ปัญหาได้นะจะนิพัทธ์
ฉันเอาใจช่วย ขอให้เธอทำได้สำเร็จ”

แบบฝึก

๑. ถ้าบางคำมีความหมายอย่างเดียวกัน บางคำมีความหมายใกล้เคียงกัน
ต้องเลือกใช้ให้ถูกต้องตามความหมาย เหมาะกับกาลเทศะและบุคคล

ฝึกอ่านและสังเกต

ตาย - ถึงแก่กรรม มรณภาพ อาสัญ สวรรคต ลับชื่อ ฯลฯ

กิน - รับประทาน ฉัน เสวย

พูดไม่จริง - พูดปด พูดเท็จ พูดหลอกลวง โกหก

- ทนาย - เดา คาคะเน ทำนายพยากรณ์
 โกรธ - ชัดเคื่อง โมโห เคียดแค้น
 เลว - ชั่ว ต่ำช้า ไม่ดี ทราม อุบาทว์

๒. คำบางคำที่นำมาใช้ในบทร้อยกรอง บางครั้งต้องการให้เสียงไพเราะ
 มีเสียงสัมผัส มีพยางค์ครบตามบังคับ อาจแปลความหมายหรือไม่
 แปลก็ได้

ฝึกอ่านและสังเกต

- ยา - ใช้ต่อท้ายคำในคำราชาศัพท์ เช่นพระเจ้าลูกยาเธอ...
 พระเจ้าน้องยาเธอ... หมายถึง เจ้านายที่เป็นชาย
 - มักใช้ต่อท้ายในคำประพันธ์ว่า พี่ยา น้องยา ลูกยา ทำให้ฟัง
 ไพเราะ เช่น

- จะมื่นดั่งซึ่งโกรธกันทำไม ลูกยาจะใครให้ดีกว่ากัน
 อา - ปกติหมายถึงน้องของพ่อ แต่เมื่อใช้ต่อท้ายคำในคำประพันธ์
 มีความหมายเป็นเชิงรำพึงหรือวิตกในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง
 ดีแล้วแก้วแม่อา

นา - เสียรู้เร่งดำรง	ความสัจย์ ไฉน
นอ - ขุนศึกจอมทกล้าว	ประเทศ ไทยนอ
แล - ล้วนแต่สุจริตไฟ-	บุญเลิศ เหลือแล
แฮ - ทัพอะแซหฺนุกี้	มารอน รานแฮ
เอย - อายุท่านจอมเดช	แม่ทัพ พม่าเอย

๓. การใช้คำพ้องเสียงต้องพิจารณาเลือกความหมายให้ตรงกับเรื่องราวที่ต้องการ

ฝึกอ่านและสังเกต

- นาค - หมายถึงสัตว์ในนิยาย เป็นงู มีหงอน
- นาก - สัตว์สี่เท้าชนิดหนึ่ง เทียบหาปลากินในน้ำ
- ตันโพธิ์ - ต้นไม้ที่พระพุทธเจ้าได้ประทับภายใต้แล้วได้ตรัสรู้
- ตันโพ - ต้นไม้ชนิดหนึ่ง มีลักษณะเดียวกับตันโพธิ์
- ขัณฑ์ - เขตแดน
- ขรรค์ - มีด

๔. การใช้คำซ้ำ บางครั้งไม่ใช่บ่อยมาก แต่เขียนคำนั้นซ้ำอีก

ฝึกอ่านและสังเกต

๔.๑ ในร้อยกรองไม่ใช่บ่อยมาก

เมื่อตะกัฟี่แปลกเจ้าจริงจริง

ตรงมือนั้นแน่นแลแววแวว

ชะโงกตามลงไปใจทึกทึก

๔.๒ นานา เป็นคำเดียวกัน จะใช้บ่อยมากไม่ได้ เช่น

ต่าง ๆ นานา ต้นไม้นานาพันธุ์ ฯลฯ

๔.๓ การเขียนคำซ้ำเพื่อเน้นความรู้สึก ไม่ต้องใช้ไม้ยมก

ใช้ไม้ยมก

ไม่ใช้ไม้ยมก

– ใจเต้นตึก ๆ (อ่านติดกัน) – ใจเต้นตึก...ตึก

– เจ้านิลเดินดั่งกုပ်กับ ๆ – เจ้านิลเดินดั่ง...กုပ်กับ...กုပ်กับ

– เสียงน้ำตกดังซ่า ๆ – เสียงน้ำตกดังซ่า...ซ่า

๕. การผูกประโยคให้ได้ความชัดเจน ต้องใช้คำมาต่อโยงคำหรือกลุ่มคำให้ต่อเนื่องสัมพันธ์กัน ทำให้รู้ว่าคำที่ตามมาข้างหลังนั้นเกี่ยวข้องกับคำข้างหน้า คำชนิดนี้เรียกว่า คำต่อหรือคำบุพบท

ฝึกอ่านและสังเกต

๕.๑ แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำกับคำ

วีระอยู่กับลุง

เขาให้เงินแก่ลูก

ฉันรักมานี่ เขาดีต่อฉัน

ฉันถวายภัตตาหารแด่พระภิกษุ

๕.๒ แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำและกลุ่มคำในประโยค

โอรสของมเหสีองค์ที่หนึ่ง

นิพัทธ์ลืมหอมเศร้าหมองตั้งแต่อ่านเรื่องสังข์ศิลป์ชัย

นางปทุมและนางไกรสรเสียใจมากถึงแก่สิ้นสติสมประดี

ขุนดาบผู้เกรียงไกรแห่งลุ่มน้ำน่าน

หนังสืออ่านนอกเวลา

หนังสือส่วนนี้เป็นส่วนที่ให้นักเรียนอ่านนอกเวลาเรียน นักเรียนจะใช้เวลาว่างตอนใดอ่านก็ได้ จะอ่านจบในคราวเดียวหรืออ่านหลายครั้งจึงจบก็ได้ เมื่ออ่านจบแล้วให้ทำกิจกรรมท้ายเรื่องด้วย

การให้นักเรียนอ่านหนังสือนอกเวลานี้ก็เพื่อให้ได้อ่านเรื่องที่สนุกสนานเพิ่มเติมจากหนังสือเรียน นักเรียนจะได้มีความรู้กว้างขวางยิ่งขึ้นกว่าเดิม และฝึกฝนตนเองให้สนใจอ่านหนังสืออยู่เสมอ แม้เมื่อการศึกษาเล่าเรียนในโรงเรียนเสร็จสิ้นไปแล้วก็จะได้มีนิสัยรักการอ่านติดตัวอยู่ เพราะการอ่านทำให้มีความรู้ ความคิด มีความเฉลียวฉลาดทันต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ทำให้ตนเองมีความเจริญก้าวหน้าขึ้นตามลำดับ นักเรียนจึงต้องฝึกฝนตนเองให้รักการอ่านจนติดเป็นนิสัย

บทละครพูดคำกลอน

เรื่อง

พระร่วง

องก์ที่ ๒ ตอนที่ ๑ และตอนที่ ๒

บทนำเรื่อง

บทละครพูดคำกลอนเรื่องพระร่วงนี้ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ทรงพระราชนิพนธ์ขึ้นใหม่เพื่อให้สมาชิกเสือป่าและผู้ที่ไม่เคยฝึกหัดรำละครแบบเก่าเล่นได้ เพราะบทพระราชนิพนธ์ที่เคยทรงไว้ก่อนนั้น เป็นบทสำหรับการเล่นละครรำแบบเก่า

บทละครพูดเรื่องพระร่วงนี้เป็นบทพระราชนิพนธ์ที่กล่าวถึงความเฉลียวฉลาดและความสามารถของพระร่วง พ่อเมืองเมืองละโว้ (เมืองลพบุรีในปัจจุบัน) จนภายหลังได้เป็นกษัตริย์ครองกรุงสุโขทัย และมีกษัตริย์สืบพระวงศ์เป็นลำดับมาจนเปลี่ยนราชธานีเป็นกรุงศรีอยุธยาและกรุงรัตนโกสินทร์อยู่ทุกวันนี้

เพื่อให้นักเรียนอ่านบทละครพูดคำกลอนเรื่องพระร่วงเข้าใจได้ชัดเจน นักเรียนควรได้ทราบความเป็นมาของเรื่องพระร่วงตามตำนานและการสันนิษฐานทางโบราณคดีด้วยดังนี้

เมื่อประมาณ พ.ศ. ๑๓๘๐ แผ่นดินที่เป็นประเทศไทย

ปัจจุบันนี้นั้น ตอนใต้เป็นอาณาเขตของขอม เมืองละโว้เป็นเมืองส่วย
ขึ้นต่อประเทศขอม ในเมืองละโว้มีทะเลสาบแห่งหนึ่ง น้ำจืดใสบริสุทธิ์
พวกพราหมณ์ขนานนามว่าทะเลชุบศร ตามลัทธิในศาสนาพราหมณ์
ถือกันว่า เมื่อพระนารายณ์อวตารลงมาเป็นพระรามนั้น หากจะแผลงศร
ผลาญศัตรูเมื่อใด จะชุบคมพระแสงศรในห้วงน้ำที่ใกล้เสียก่อนแล้วจึง
แผลง บรรดาห้วงน้ำที่พระรามได้ชุบพระแสงศรต่อมาจึงเป็นที่ศักดิ์สิทธิ์
ทุก ๆ แห่ง และทะเลชุบศรแห่งนี้ก็เป็นแห่งหนึ่งที่อ้างว่าเป็นห้วงน้ำอันศักดิ์สิทธิ์
เมื่อน้ำในห้วงน้ำเหล่านี้ถือว่าศักดิ์สิทธิ์เป็นสิริมงคลดังกล่าว พระเจ้า
แผ่นดินขอมจึงได้ทรงกำหนดให้พ่อเมืองละโว้ตักน้ำทะเลชุบศรส่งไปยัง
พระนครธม นครหลวงราชธานีของประเทศขอม เพื่อใช้ในราชพิธี
สำคัญต่าง ๆ โดยมีพระราชกำหนดบังคับไว้ให้ส่งน้ำมาถวาย ๓ ปี
ต่อ ๑ ครั้ง ถ้าไม่ส่งก็แสดงว่าไม่ยอมอ่อนน้อมต่อพระราชอำนาจ จะต้อง
ทำการปราบปรามและเอาโทษฐานกบฏ

หมายเหตุ

เสือป่า หมายถึงผู้ช่วยพลรบ ซึ่งฝึกหัดการสอดแนมเพื่อช่วยเหลือ
กองทหาร รัชกาลที่ ๖ เป็นผู้ทรงจัดตั้งกองเสือป่าขึ้น

ความโดยย่อ องค์ที่หนึ่ง

เมื่อพระร่วงได้ครองเมืองละโว้เป็นพ่อเมืองสืบต่อจากบิดาแล้ว
ในระยะนั้นเป็นปีที่ดินฟ้าอากาศแห้งแล้ง พืชพรรณธัญญาหารฝิดเคือง

ชาวเมืองละโว้ได้รับความเดือดร้อนมาก บังเอิญประจวบกับปีนั้นเป็นปีครบกำหนดต้องส่งส่วยน้ำให้แก่ขอม พระร่วงจึงมีความวิตกกังวลมาก ในขณะที่พระร่วงกำลังนั่งคิดรำพึงอยู่นั้น หลวงเมืองได้เข้ามาบอกข่าวว่า นักคຸ້ມมาทวงส่วยน้ำแล้ว พระร่วงจึงสั่งให้จัดการต้อนรับเลี้ยงดูนักคຸ້ມ นายทหารขอมและไพร่พลอย่างเต็มที่ แม้นักคຸ້ມจะทักท้วงไม่ให้เลี้ยง เพราะเห็นว่าบ้านเมืองแห้งแล้ง พระร่วงไม่ยินยอม บอกกับนักคຸ້ມว่า “เป็นธรรมเนียมไทยแท้แต่โบราณ ใครมาถึงเรือนชานต้องต้อนรับ” หลังจากนั้นพระร่วงได้เจรจาเรื่องส่งส่วยน้ำ ในขั้นต้นของดส่งน้ำในปีนั้น นักคຸ້ມไม่ตกลง พระร่วงจึงขอร้องให้ทหารขอมขนน้ำไปเองโดยที่ชาวไทยไม่ต้องขนไปให้อย่างเคย นักคຸ້มพูดจาบ่ายเบี่ยงโดยอ้างว่าคุมพลมาเพียง ๑๐ เล่มเกวียน แต่น้ำที่เมืองละโว้จะส่งไปนั้นมีจำนวนถึง ๒๐ เล่มเกวียน พระร่วงต่อรองขอให้ขนไปให้โดยจะพยายามบรรจุน้ำจำนวน ๒๐ เล่มเกวียนเต็มอัตรา ให้พอใน ๑๐ เล่มเกวียน นักคຸ້มประมาทว่า พระร่วงคงทำไม่ได้ จึงยอมรับขนไปให้ พระร่วงจึงได้ประชุมพวกกรมการเมืองเพื่อบอกอุปบายให้ทราบ และให้จัดคนเป็นหมู่เป็นพวกเข้าป่าตัดไม้ไผ่ให้ได้จำนวนมาก นำมาสานเป็นรูปชะลอมขนาดกระบุงตาถี่เหมือนกระจาด แล้วเอาชันยา เรียกว่ากะละอม ภาชนะใหม่นี้ใช้ใส่น้ำแทนตุ้ม ถึงจะวางซ้อนกันเป็นจำนวนมากก็ไม่แตก และสามารถขนน้ำตามต้องการลงใน ๑๐ เล่มเกวียน พระร่วงคิดว่านักคຸ້มคงไม่เสียเวลา และจะต้องยอมขนไปแน่นอน

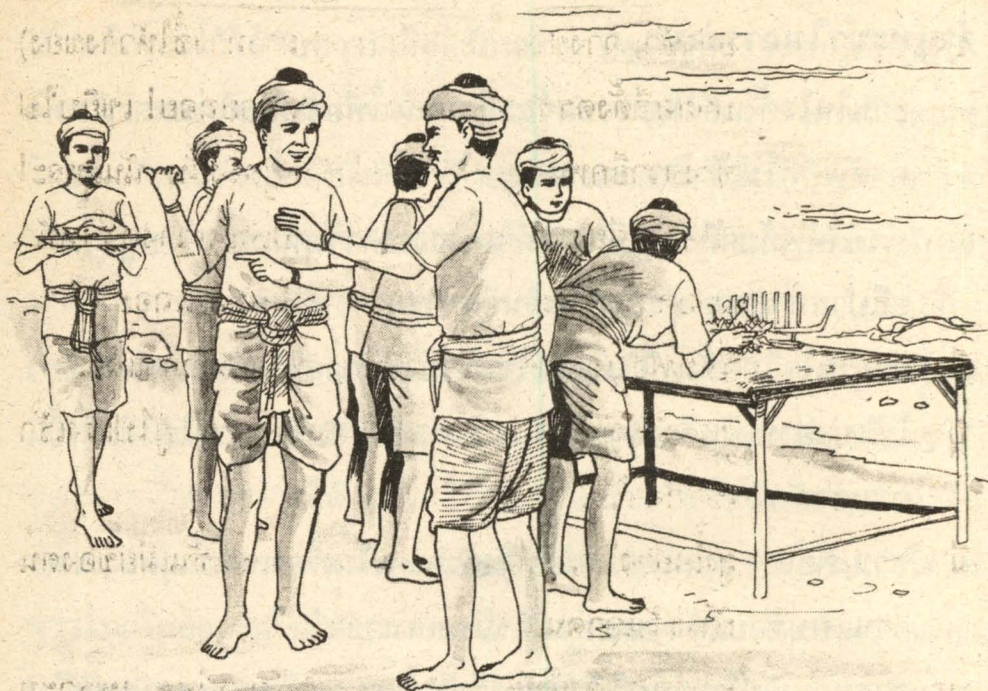
คำแนะนำในการอ่าน

๑. อ่านในใจตั้งแต่ต้นจนจบครั้งหนึ่งก่อน เพื่อจับใจความและสังเกตคำศัพท์ที่ไม่เข้าใจความหมาย
๒. นำคำศัพท์มาศึกษาเพื่อหาคำอ่านและความหมาย โดยดูจากคำอธิบายท้ายบท หรือจากพจนานุกรม
๓. อ่านในใจอีกครั้งหนึ่งเพื่อจับใจความ หากอ่านไม่จบในคราวเดียว ให้แบ่งอ่านเป็นตอน ๆ พยายามอ่านและจับใจความให้ได้เร็วขึ้นตามลำดับ
๔. ชวนเพื่อน ๆ อ่านโดยสมมติเป็นตัวละครในเรื่องเหมือนแสดงละคร อ่านแบบร้อยแก้ว และอ่านทำนองเสนาะ
๕. ควรหาหนังสืออ่านกวีนิพนธ์ เรื่อง พระร่วง พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ ๖ ของกระทรวงศึกษาธิการ อ่านเพื่อจะได้ทราบเรื่องละเอียด แล้วนักเรียนจะได้รับความสนุกสนานมาก

องค์ที่ ๒

ตอนที่ ๑

ฉาก ริมฝั่งทะเลชুবศร มีแคร่อันหนึ่งสำหรับตั้งเครื่องสังเวทเวทดา; มีเสื่อลาดบนแคร่เสร็จแล้ว.
(เมื่อเปิดม่าน, นายมีกำลังกำกับไพร่ให้จัดที่แคร่)

มี

เฮ้ย! ไว ๆ เข้าเถิดพวกเราทั้งหลาย, ประเดี๋ยวเจ้านาย
ก็จะเสด็จมา; อย่าชักช้า ปูเสื่อเข้าสิ.

ไพร่คน ๑

ปูแล้ว.

มี

นี่นายบุญยังไม่มาหรือ?

ไพร่

มาโน้นแล้ว

มี

เดินช้าร่าวกกับเป็นขุนนางผู้ใหญ่! (ตะโกน) บุญ! ไว ๆ,
จวนเวลาแล้ว.

(นายบุญออก, นำไพร่ผู้ยกหัวหมุ, เป็ด, ไก่, และ
บายศรี.)

- บุญ อย่าช้า, วางของลงตามที. (พูดพลางทางชี้ให้วางของ)
 บายศรีตั้งตรงกลาง. ข้างโน้นสิ, อ้ายถ้อย! เขยิบไป
 ข้างขวาอีกหน่อย-เออ! ดีละ! หัวหมูตรงนั้น-นั่นแหละ!
 เปิดไก่เคียง บายศรี-ราวรูปเทียนวางตรงหน้า
 บายศรี-ดีละ, พวกสุไปนั่งพักเสียก่อนเถอะ
- มี นี่แน่พ่อบุญทำไมจึงมาล่า่นัก; จนจวนเวลาแล้ว.
- บุญ พวกผู้หญิงเขาเย็บบายศรีพื้งจะแล้ว; ฎไปเร่งเร้า
 เขาก็ดำให้.
- มี สุน้อย่างไร, หญิงจึงพอใจล่า่นัก; จนชั้นเมียของตน
 ก็ไม่เว้นล่าตน.
- บุญ สูดอย่าเฝ้าเสียให้ยากเลย; วันนี้ไม่โกรธใคร, เพราะฎ
 ปลื้มใจเต็มประดา, ที่เห็นพ่อเจ้าหน้าตาชื่นมื่น; ตั้งแต่
 ตื่นก็ยิ้มแฉ่งราวกับแสงอรุณ.
- มี จริงอยู่เมื่อเจ้าขุนมูลนายท่านสบายใจ, เราผู้เป็นไพร่
 ก็พลอยสบาย.
- บุญ ช้านานมาแล้วไม่ได้เห็นพ่อเจ้าเบิกบานปานเวลานี้
 ท่านกำชับสั่งว่าการพิธีให้จัดเต็มที่ เช่นแต่ก่อนกาล;
 หมู เปิด ไก่ สุราบาน, ท่านกำชับว่าอย่าให้ขาดแคลน.
 เวลานี้หรือก็แค้นแค้นเต็มประดา, ฎต้องเที่ยววิ่งหา
 เสียเจียนจะตาย.

มี จริงสิ! พวกขอมผู้เป็นนายมานั่งกินนอนกิน, จนหมู
 บัญ เปิดไก่อแทบจะหมดสิ้นเมืองละโว้. มันกินจุ อักโข-
 รารกับผีทะเล! ไม่ว่าอะไรกินได้ทั้งเพ, ส่งเข้าไปให้
 ก็ไม่เหลือหลอ; เลี้ยงเท่าไรมันก็ไม่พอ, ขอเดิมอีก
 ร่าไป. ครั้นจะไม่จัดหาให้, มันอดอยาก, ก็จะลากเอา
 ลูกเต้าของเราไปหักคอกินเสียเท่านั้น, เพราะมันคล้าย
 อสุระยักษ์มากกว่าคนเรา!

มี เออก็เครื่องสังเวทเหล่านี้เอามารอดได้อย่างไร, ใน
 บัญ ทหารขอมไม่ย้อแย่งเสียกลางทาง.

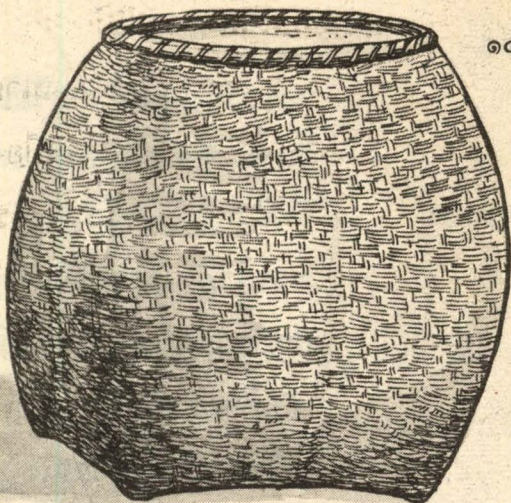
มี (หัวเราะ) ญัตต้องใช้อุบายอำพรางหลอกมัน, ว่าของ
 บัญ เหล่านั้นญจะเอาไปให้นักคัม; พวกทหารขอมที่กลุ้มรุม
 กำลังจะยื้อเครื่องสังเวท, ก็เลยต่างคนต่างหลีกเลียงไป.

มี เจ้าประคุณขอให้พ่อเจ้าไทยได้สมความปรารถนา,
 บัญ จะได้รอดพ้นจากอ้ายพวกยักษ์ไปทีหนึ่ง.

มี สูอย่าพูดอิงให้มากไป! ญเข้าใจว่ามีพวกอ้ายขอม
 บัญ ปลอมตัวตามญมา; แต่ว่าไม่เป็นไร, ในที่นี้, มันทำไม
 เราไม่ได้ดอ, เป็นแต่จะเก็บความไปบอกอ้ายตัวนาย,
 ก็อาจจะให้ร้ายแก่ตัวเรา.

มี ว่าแต่ชะลอมของพ่อเจ้านั้นจะเป็นอันใส่น้ำไม่รั่วหรือ
 บัญ ฉันใด?

มี ญเข้าใจว่าคงใส่อยุ, ดูเขาเอาขันยาแน่นหนาดีไม่มีรูรั่ว

ไหล. นึก ๆ ก็น่าประหลาดใจ ที่มีได้มีใครเคยคิดทำ
ของเช่นนี้ขึ้นได้, เคยใช้ก็แต่กะโหลกกะลาสำหรับตักน้ำ
น้อย ๆ, หรือถ้าจะเก็บน้ำไว้ใช้สอยก็ใส่ตุ่มและโอ่ง
ดินเผา. แต่ชะลอมของพ่อเจ้าทั้งเบาทิ้งजूน้ำ.

เมื่อทำขึ้นพวกขอมมันว่ากระไร?

มันมีใครจะได้เห็นได้หน เพราะพวกเรต่างกันต่าง
แบ่งรับเอาไปลอกทำในเรือนในซาน.

แต่ถึงพวกอ้ายมารจะเห็นก็คงไม่รู้ว่าเป็นของอะไร.

จริงอยู่, เพราะเป็นของใหม่ไม่เคยมีมาแต่ก่อนเก่า.

นั่นแน่พ่อเจ้าท่านมาแล้วละ, ประเดี๋ยวคงจะได้ดูกัน.

(หลวงวิ่งออก)

พ่อเจ้าจะถึง ณ บัดนี้;

การพิธีเตรียมเสร็จหรือไหน?

ได้เตรียมเสร็จพร้อมพรังดังสั่งไว้, ไม่บกพร่องสิ่งใด.

เรียบร้อยดี!

พระร่วง

(พระร่วงออก, พร้อมด้วยหลวงเมืองและกรรมการ
อื่น ๆ, กับมีพลเมืองหาบกะละออมที่ทำใหม่ตามมาด้วย.)
วันนี้วันดีเป็นศรีวัน,

พระสุริยันเรืองรองผ่องศรี;

ประกอบฤกษ์งามยามดี,

เห็นที่จะสมจินดา.

ดูก่อนกรรมการน้อยใหญ่,

อีกทวยไทยละโว้ทั่วหน้า,

จงพร้อมกันบำบวงเทวา

ขออานุภาพช่วยด้วยไมตรี.

หลวงเมือง

เหล่าข้าภักดีมีจิตพร้อม,
 นอบน้อมทวาทูกราตี;
 ขอให้ช่วยอวยชัยในวันนี้,
 เพื่อกิจพิธีเสร็จด้วยพลัน.

(พระร่วงขึ้นนั่งบนแคร่และจุดธูปเทียน, และผู้อื่นก็นั่ง
 ประนมมือ.)

พระร่วง

ข้าขอเคารพนบไหว้
 พระไตรสรณะยึดมั่น,
 สามรัตนะคุณอนันต์
 จงช่วยคุ้มกันสรรพภัย,
 อนึ่งไหว้ทวาทูราฤทธิ์,
 สิงสถิตวิมานน้อยใหญ่;
 พระจักรีมีฤทธิ์เกรียงไกร,
 ปรมศวร์เป็นใหญ่และพรหมา;
 เสือเมืองทรงเมืองเรืองศักดิ์,
 หล็กเมืองอาร์ักษ์เมืองข้า,
 อีกท้าวจตุโลกपालา
 ผู้รักษาสีทศกัณฐิรอน.
 ตูข้ามุ่งจิตคิดให้
 ทวยไทยเป็นสุขสมเอย,
 เป็นไทยได้สมนามกร,

พันร่อน, พันปวงอันตราย
 ตูข้านี้มีความคิด,
 ขอให้สัมฤทธิ์สมหมาย;
 ขอเทพศักดิ์สิทธิ์ฤทธิ์ขจร
 ให้ข้าทั้งหลายสมคิด.
 ยามเอาชะลอมเหล่านี้
 จ้างตักวาริจงอยู่ติด,
 อย่ารั่วไหลไปแม้แต่สักนิด;
 เทพช่วยประสิทธิ์สมปอง.

(พิณพาทย์บรรเลงเพลงสาธุการ; พวกกรรมการกำกับ
ให้ไพร่ตักน้ำ.)

หลวงเมือง

เป็นอย่างไ?

หลวงนา

ใช้ได้ดีทั้งหมด,
น้ำไม่รั่วจนสักหยด!

หลวงวัง

เต็มทั้งผอง!

นายบุญ

ชะลอมตักน้ำได้?

นายมี

เปี่ยมทั้งกอง!

หลวงเมือง

พวกเราทั้งผองควรยินดี!

นายเราท่านมีบุญมาก,
กล่าวอะไรสมปากอย่างเต็มที.

หลวงวัง

เราควรนิยมชมबारมี!

หลวงนา

บัดนี้จึงให้!

พลเมือง

ชโย, ชัย!

พระร่วง

ดูราประชาชาวละโว้,
บุญมากอีกไซห้าน้อยไม่;
กุศลเกษมเปรมใจ
เห็นชาวไทยบุญมีโชคดีครัน.
ทหารขอมต้องยอมตามกุ,
ขนน้ำสู่निเวศน์เขตขัณฑ์;

ได้ลั่นวาจาามาเช่นนั้น,

ถ้าแม่บิดเบี่ยงกันก็ต้องอาย.

หลวงเมือง

ถ้ามิยอมต้องพร้อมกันบังคับ!

หลวงวัง

ต้องเอายับเอายับนิบหาย!

หลวงนา

มันบังอาจประมาทเจ้านาย,

แม้เสียดภัยต้องวายชีวัน!

พระร่วง

มาเถิดอย่าช้า, พวกกันไป

ที่ในบุรีขมิ้มมัน;

แม้ขอมมิยอมตามคำมัน,

ก็จะได้เห็นกันในวันนี้! (พากันโห่ร้องเข้าโรง.)

ตอนที่ ๒

ฉาก

ลานหน้าคุ้มพระร่วง, เมืองละโว้.

(เสียงชาวละโว้โห่กันมาไกล ๆ; นักคุ้มออก.)

นักคุ้ม

เอะ! นี่วันนี้เป็นไฉน

ชาวไทยส่งเสียงอึงมี?

สังเกตกิริยาท่าที่

หมู่นี้ดูกระหยิ่มกันอย่างไร.

เฮ้ย, ไฟร!

(ทหารขอมคน ๑ ออกมา)

รีบไปดูนักแก้ว,

เขากลับมาแล้วหรือไหน? (ทหารเข้าโรง.)

ชาวละโว้ดูกระหึ่มอยู่ไซ้,

น่าจะมีอะไรเป็นมันคง.

(นักแก้วออกมา.)

ข้าเพิ่งกลับมา.

นักแก้ว

นักคุ่ม

เออ, ว่ากระไร?

นักแก้ว

ข้าได้สืบความตามประสงค์,

ปลอมแปลงตนไปดั่งใจ,

คงได้ความมาอย่างน่ารู้.

นักคุ่ม

นักแก้ว

เออ, จงเล่าเรื่อง.

พ่อเมืองนี้

มีผู้นิยมมากอยู่;

เขาลือว่าชื่อดังตราฐ,

อีกกว่าเป็นผู้เรื่องฤทธิ์.

ชาวละโว้จงรักภักดี,

จนกล่าวว่ามิวจาสิทธิ;

จะบัญชาว่าไรได้เป็นนิตย์,

คนทำตามจิตทุกเมื่อไป.

บัดนี้เขาคิดसानชะลอม

พรั่งพร้อมมากมายหาน้อยไม่,

เขานำชะลอมนี้ไป

ตักน้ำมาได้ตั้งจินดา.

เขาจะเอาชะลอมน้ำนั้น ๆ

มาบรรทุกเกี่ยวนพลัน-

นักคุ่ม

อย่าพูดบ้า!

เอาชะลอมตักน้ำผิดตำรา;

น้ำเรื่องอะไรมาเล่าสู่กัน?

ชาวละโว้ไอ้อดหังการ,

ไฉนท่านเชื่อได้อย่างไรนั้น?

จงตรองดู-

นักแก้ว

ข้ารู้มาเช่นนั้น,
ก็มาเล่าสู่กันเพื่อทราบไว้;
แต่ว่าผู้ใดดูได้รู้เห็น
กล่าวว่า เป็นความจริงไม่สงสัย
ชะลอมของพ่อเมืองที่ทำใหม่
ขังน้ำอยู่ได้เป็นแน่นอน.

นักคุ่ม

เมื่อยังไม่เห็นชัดถนัดตา,
ดูข้าสงสัยไม่เชื่อก่อน.

นักแก้ว

ถ้าแม้จริงเหมือนว่า-

นักคุ่ม

อย่าทุกขร้อน;
จะยอกรกราบงามสักสามลา!
จะชมซ้ำด้วยคำอันอ่อนหวาน,
ว่าตัวท่านช่างสืบเป็นนักหนา;
แต่ถ้าไม่จริงเหมือนเล่ามา
จะให้ข้าทำอย่างไร?

นักแก้ว

ตามใจนาย!
ข้าเล่าความให้ตามที่เสาะหา,
ได้ความมากลับเป็นโทษ?

นักคุ่ม

อย่าโกรธง่าย!

นักแก้ว

พระร่วงนี้มีปัญญา, อย่าดูดาบ,
ประมาณเขาง่าย ๆ จะเสียที.

นักคุ่ม

ข้าก็เป็นทหารรู้การอยู่,
จะดูถูกศัตรูไม่ควรที;
แต่จะเอาชะลอมดักวารี
ได้จริงก็มีแต่เทวัญ.

ถึงพระร่วงจะมีฤทธิ์รุทร,
ก็เป็นเพียงมนุษย์เป็นแม่นมั่น,
จะวิเศษปานใด?

นักแก้ว

ไม่ช้าพลัน

ก็จะได้เห็นกันอย่างแน่ใจ.

(ชี้) โนนแน่ฟ่อเมืองเรืองยศ

จรรจดมาสู่เรือนใหญ่,

กับพวกพลเมืองชาวไทย

หาบอะไรกันมา? ข้าบอกแล้ว

จ่าเขาเก่ง.

นักคุ่ม

เฟ่ง ๆ ดูของนั้น,

ออกอัศจรรย์นะนักแก้ว.

อะไรหือ?

นักแก้ว

คือชะลอมที่กล่าวแล้ว!

ดูเถิด, หาบเป็นแถว.

นักคุ้ม

พิกุลนั้ก!

ถ้ามีวาริเต็มอยู่ไ้ไร,
เหตุไฉนดูหาบมิไ้ไรหนั้ก.
จำจะรอขอดูเสียสักพัก
ไ้ประจักษ์จริงแท้แกไ้.

(พระร่วงและหลวงเมืองออก, กับมีคนหาบกะละออม
มาด้วย ๒-๓ คน.)

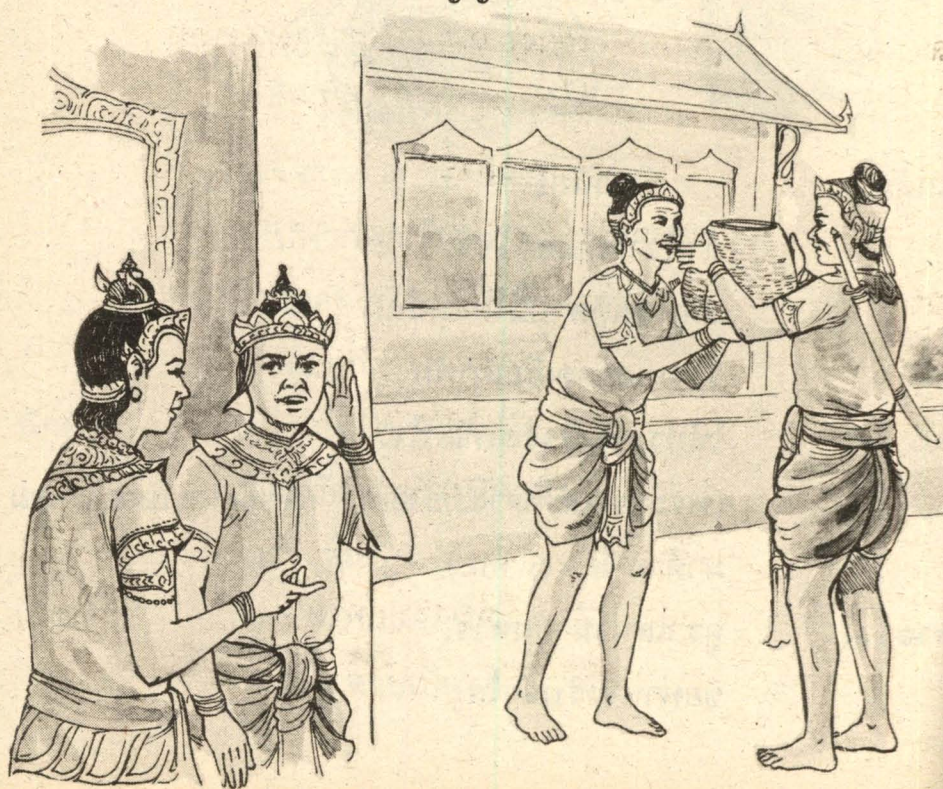
พระร่วง

ดูราเสนานายทหาร,
ขอท่านจงรับน้ำใส

นักคุ้ม

พระร่วง

ซึ่งชาวพาราตักมาให้,
 จากทะเลสาบใหญ่ตามตำรา.
 อันภาชนะที่ใส่,
 คือสิ่งอันใด? แปลกนักหนา.
 นี่ชะลอมซึ่งชาวประชา
 สานขึ้นใส่ธาราในครานี้,
 เพื่อให้เป็นภาชนะเบา,
 จะได้เอาบรรทุกเต็มที
 ในเกวียนสิบเล่มของเสนี,
 ตามมีวาจาสัญญากัน.

นักคຸ້ມ ขอดุสัກใบ.

พระร่วง ได้สืบทาน!

กรรมการ, จงยกชะลอมนั้น
ให้เสีย.

นักคุ้ม ท่านนี่ฉลาดจริง!

ของนี้อัศจรรย์เหลือใจ! (พิจารณาดูชะลอม.)

นักแก้ว (พูดกับนักคุ้ม) ชะลอมसानใส่น้ำอยู่เต็มแป้,
แน่แท้ไม่มีที่รั่วไหล!

นักคຸ້ມ (พูดกับนักแก้ว) พ่อเมืองคนนี้จะกระไร;
 ปัญญาไวช่างตรริทำ! (พิจารณาชะลอมต่อไปอีก.)

หลวงเมือง (พูดกับพระร่วง) ตูเถิดเจ้าข้า, เสนาขอม
 ตื่นชะลอมนักหนา, แสน่น้ำข้า,
 ตามองไม่พอน้อยยังข้า
 เอามือค้ำ!

หลวงวัง น่าขันเป็นพันไป!

พระร่วง (พูดกับนักคู้ม) พวกเราดักน้ำมาแล้วนี่
จริงตามวาที่แล้วหรือไม่?

จะบรรทุกเกวียนสิบเล่มไชร์

คงไม่ยากปานใดละคราวนี้.

ว่าอย่างไร? จะให้บรรทุกหรือ?

นักคุ่ม

พิกลหือ! อันชะลอมทั้งหลายนี้,
จะใส่ใส่น้ำไปเช่นนี้
จะไม่มีรั่วบ้างหรืออย่างไร?

พระร่วง

ไม่รั่วแน่, ถึงแม้จะซึมบ้าง
ก็ไม่หมดกลางทาง, อย่าสงสัย.

นักคุ่ม

ถ้าจะนั้นก็จงลองให้
บรรรทุกที่ในเกวียนพลัน.

พระร่วง

หลวงเมือง, จงจัดชนชะลอม
พรั่งพร้อมบรรรทุกในเกวียนนั้น.

นักคุ่ม

นักแก้ว, ไปกำกับจับพลัน.

หลวงเมือง

เชิญมาด้วยกันอย่ารอช้า.
(หลวงเมืองกับนักแก้วเข้าโรง.)

พระร่วง

ตัวเราต้องขอขอบคุณ,
ที่ท่านการุญเราหนักหนา
ด้วยว่าแต่ไหนแต่ไรมา
เคยต้องขนธรราไปส่งเอง.
ครานี้พวกท่านจะขนแทน,
เราแสนยินดี!

นักคุ่ม

ท่านนี้เก่ง
กว่าพ่อเมืองไทยในเมื่อเพรง,
ไม่ยำเียงย่นย่อต่อโพบภัย.

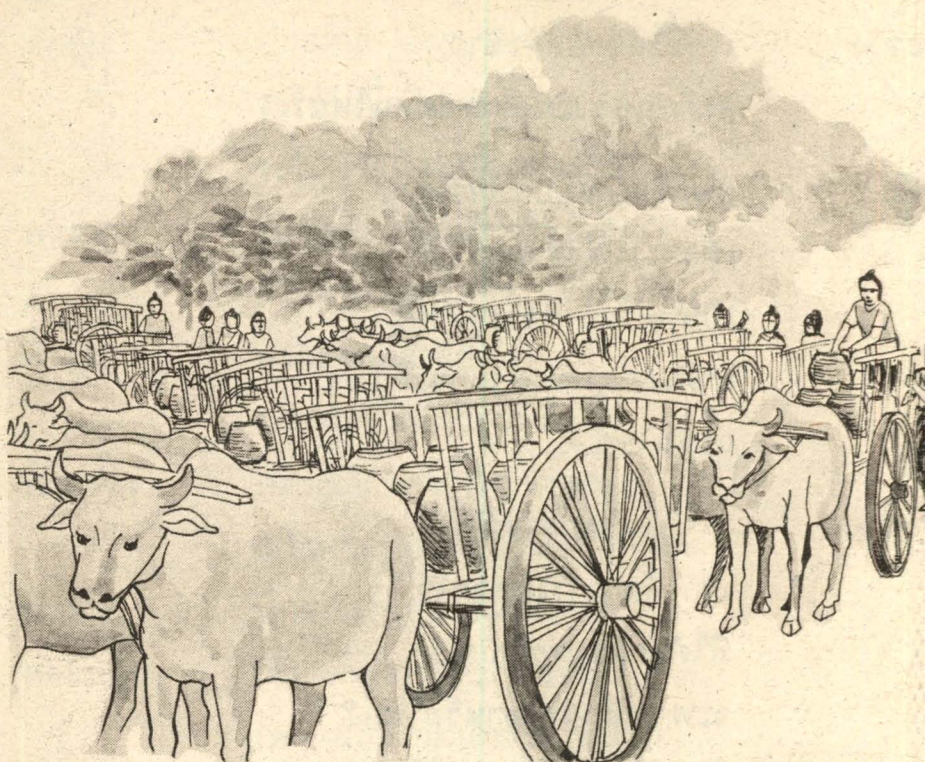
พระร่วง เรามีได้ทำผิดคิดร้าย,
 จะต้องเกรงอันตรายแต่ไหน?

นักคุ่ม อันที่คิดบิดเบี่ยงเสียงวินัย,
 เพื่อจะไม่ส่งส่วยคราวนี้
 เป็นพยานว่าคิดจะแข็งขึ้น
 ฝ่าฝืนอาณูภาพพระทรงศีรย์;
 ฉะนั้นไซ้-

พระร่วง ฉันใดกล่าวดังนี้?
 เราได้หาวิธีมาตามใจ,
 มิได้มีทานทัตขัดบัญชา.
 จะพาลเลิกสัญญาหรือไฉน?
 ถ้าจะคืบวาจาสัญญาไว้,
 ก็ขอให้รู้ตรง ๆ จงว่ามา
(หลวงเมืองกับนักแก้วกลับออกมา; หลวงวัง, หลวงนา
 มาด้วย.)

หลวงเมือง อันน้ำบรรทุกแล้วพร้อม,
 ทุกชะลอมพร้อมพรั่งเหมือนดังว่า
 พอเต็มสิบเล่มนั้นเทียวหนา. (ถามนักแก้ว)
 ถูกหรือไม่เสนา?

นักแก้ว ถูกเช่นนั้น.

นักคุ่ม

(พูดรำพึง) ตัวกูครานี้เสียที่พลาด,
เพราะประมาทพระร่วง, ทรวงแทบลั่น!

เสียใจ, เสียรู้อดสูครัน;
แต่ได้ลั่นวาก็จำใจ.

จะคืนคำก็เสียเกียรติยศ,
ผิดพจน์ชาวไทยจะติได้.

(พูดกับพระร่วง) ดูก่อนพระร่วงปญญาไว,
เรารับขนน้ำไปตามสัญญา.

(นักคุ่มกับนักแก้วเข้าโรง)

หลวงเมือง พวกขอมครานี้เสียที่เรา!
 โกรธไม่เบา.

หลวงวัง บ่นกราราวกับบ้า!

หลวงคลัง ไพร่ขอมดูชะลอมกันทั่วหน้า,
 จนพวกนายโกรธมากมาย.

พระร่วง จริงอยู่เช่นว่า, ณ ครานี้;
 เราได้เปรียบเต็มทีสมมุ่งหมาย;
 แต่อย่าประมาทชาติขอมร้าย,
 เจ็บอายคงคิดมาแก้แค้น.
 ต่อนี้ไปชาวไทยจำจะต้อง
 คิดป้องกันเมืองที่หวงแหน,
 หาไม่ขอมจะกระหน่ำย่าแดน
 และทำความคับแค้นทั่วไป.

 ละไว้จำเป็นจะต้องคิด
 หาสัมพันธมิตรเมืองใหญ่
 จำเราจะส่งทูตไป
 ชักชวนสุโขทัยเป็นไมตรี.
 ท่านทั้งหลายจะเห็นประการใด?

หลวงเมือง ชาวไทยต้องเตรียม!

หลวงวัง อย่างเต็มที่!

หลวงนา ควรเริ่มรวมธัญญาสาส์
 แต่บัดนี้ขึ้นยุ่งเรื่อย ๆ ไป.

พระร่วง

ถูกแล้ว. จำต้องหาเสบียง
ไว้ให้พอเพียง, เป็นข้อใหญ่.

แต่บัดนี้เราควรจะรีบไป
ส่งทหารขอมให้ถูกตำรา.

แล้วจึงค่อยกลับมาประชุม,
ชุมนุมกันเพื่อปรึกษา

กิจการงานร่างสารา

ลักษณะถึงกรุงสุโขทัย.

(พระร่วงและกรมการพากันเข้าโรง.)

อธิบายคำยาก

ไพร่	พลเมืองสามัญ ชาวเมือง
บายศรี	ภาชนะประดิษฐ์ด้วยใบตองอย่างงดงาม ใส่เครื่องสังเวทในพิธีทำขวัญ
สุ	สรรพนามบุรุษที่สอง เป็นคำที่ผู้ใหญ่หรือ ผู้มีอำนาจใช้เรียกผู้น้อย
สุราบาน	การดื่มเหล้า น้ำเหล้า
มาร	ในที่นี้หมายถึง เขมร
อสุระยักษ์	ยักษ์ในที่นี้ หมายถึง เขมร
เครื่องสังเวท	เครื่องบวงสรวง เครื่องเซ่นสรวงเทวดา ตามพิธีของศาสนาพราหมณ์ หรือตามลัทธิ นับถือผีของคนสมัยโบราณ
ชั้น	ย่างไม้สำหรับย่างเรือ
สุริยัน	พระอาทิตย์
บ่าบวง	บนบาน เซ่นสรวง บูชา
ราศี	แหล่งที่อยู่ของเทวดาบนท้องฟ้า
พระไตรสรณะ	ที่พึ่งทั้งสาม คือ พระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์
รัตนะ	แก้ว
เทवासुरาฤทธิ์	เทวดาผู้มีฤทธิ์เข้มแข็ง

วิมาน	ที่อยู่ของเทวดา
พระจักรี	ผู้มีจักร พระนารายณ์
ปรเมศวร์	พระอิสวร
พรหมา	พระพรหม
เสือเมือง	เทวดารักษาเมือง ถือกันว่าเป็นเชื้อกษัตริย์ มาแต่โบราณ
ทรงเมือง	เทวดาที่คุ้มครองเมือง
หลักเมือง	เทวดาซึ่งสิงอยู่หลักเมือง
อารักษ์	เทวดาที่คอยป้องกันรักษา
ท้าวจตุโลกปาตา	เทวดาผู้รักษาโลกประจำทิศทั้ง ๔
ดู	ตัว ฉัน เรา ข้า
ขจาย	กระจาย
ฉันท	ภาค ตอน ส่วน เขตแดน
แม้เสียสัตย์ต้องวายชีวัน	ถ้านักคุ่มไม่ปฏิบัติตามที่ตกลงไว้ก็ต้องตาย (จากคติพจน์ของเสือป่า “เสียชีพออย่าเสีย สัตย์”)
ตราขู	เครื่องขังที่มีที่ขัง ๒ ข้าง
สามลา	สามหน สามครั้ง
กร	มือ
เทวัญ	ชาวสวรรค์ หมู่เทวดา
ฤทธิรุทร	มีฤทธิ์มาก

ธारा	หยาดน้ำ
เพรง	ก่อน เก่า
วินัย	ระเบียบแบบแผนและข้อบังคับ
พจน์	คำพูด ถ้อยคำ
สัมพันธมิตร	เพื่อนที่มีความผูกพันกัน
ัญญาสาดี	ข้าวเปลือก
สาราลักขณา	หนังสือ จดหมาย

กิจกรรม

๑. หาคำยากที่นักเรียนยังไม่ทราบความหมายแล้วเปิดพจนานุกรมดูคำอธิบาย
๒. ช่วยกันอภิปรายเพื่อตอบคำถามต่อไปนี้
 - ๑) การที่ทะเลอ้อมดักน้ำแล้วไม่รู้ว่าเป็นเพราะความมีจากันน้ำ
ศักดิ์สิทธิ์ของพระร่วงใช่หรือไม่ เพราะเหตุใด
 - ๒) ทำไมในตอนแรกนักคัมภีร์ไม่เชื่อเรื่องที่นักแก้วเล่าเกี่ยวกับชะลอม
ดักน้ำแล้วไม่รู้
 - ๓) นักคัมภีร์เต็มใจที่จะขนน้ำแทนพระร่วงหรือไม่ เพราะเหตุใด
 - ๔) ทำไมพระร่วงจึงคิดที่จะทำสัมพันธไมตรีกับกรุงสุโขทัย
๓. ช่วยกันคิดสำนวนเปรียบเทียบ ดังตัวอย่าง

ยืมแสงรากับแสงอรุณ กินจรรากับผีทะเล

หน้าบานเป็นจานเชิง

ดำเป็นตอตะโก

อ้วนเป็นหมูตอน

สวยเหมือนนางฟ้า

ขาวเหมือนสำลี

ฯลฯ

ช่วยกันอภิปรายความหมาย และลองเขียนเป็นประโยคที่สมบูรณ์

๔. นึกถึงประเพณีของท้องถิ่นของนักเรียนเองที่มีการบูชาเช่นสรวง และช่วยกันอภิปรายถึงประโยชน์ที่จะได้จากพิธีกรรมนั้น ๆ
๕. ชาวไทยเราใช้ใบตองและดอกไม้ในการประดิษฐ์ของสวย ๆ งาม ๆ หลายอย่าง นอกจากบายศรีแล้ว ยังมีอะไรอีกที่ใช้ดอกไม้และใบตอง มาประดิษฐ์ทำเป็นของใช้
๖. หาคำที่ขึ้นต้นด้วย “เสีย...” ในบทละครพูดคำกลอนเรื่องพระร่วง องค์กรที่ ๒ ตอนที่ ๑ ตอนที่ ๒ เช่น เสียใจ เสียสัตย์ ฯลฯ ให้หมดทุกคำ แล้วนำมาแต่งประโยค ๕ ประโยค
๗. เขียนเรื่องย่อบทละครพูดคำกลอนเรื่องพระร่วงตอนที่อ่าน
๘. เขียนเล่าถึงอุปนิสัยของ พระร่วง และนักคุ้ม
๙. เขียนแสดงความคิดเห็น เรื่องพระร่วงคิดทำกะละอมดักน้ำ
๑๐. อ่านบทเจรจาโต้ตอบกันระหว่าง “บุญ” กับ “มี” กับเพื่อน แล้วสังเกตว่าบทเจรจาท่อนนี้ไม่ใช่ร้อยกรอง แต่เป็นร้อยแก้วที่มีสัมผัส

ระบำดอกฝิ่น

บทนำเรื่อง

บทละครเรื่องนี้ได้ก่อกำเนิดขึ้นในยุคนั้น นักเรียนโรงเรียน
สาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เป็นผู้เขียนเรื่อง
ส่งเข้าประกวดและได้รับรางวัลที่ ๑ ของคณะกรรมการจัดการ
ประกวดบทละครต่อต้านยาเสพติด บทละครเรื่องนี้แสดงให้เห็นถึง
ความสามารถของนักเรียนหญิงคนหนึ่ง ในด้านการประพันธ์บท
ละครสมัยใหม่ ใช้ภาษาสำนวนอ่านเข้าใจและได้ความหมายที่ดี อันจะเป็น
ตัวอย่างให้นักเรียนผู้อ่านอื่น ๆ ได้ลองหัดเขียนบ้าง เนื้อเรื่องบทละคร
เรื่องนี้เกี่ยวกับปัญหาเสพติด โดยเฉพาะยาเสพติดที่มาจากฝิ่นในรูป
ของมอร์ฟินและเฮโรอีน หรือที่เรียกกันว่าผงขาว ซึ่งเป็นตัวการสำคัญ
ที่ทำให้เยาวชนไทยจำนวนมากตกเป็นทาสของมัน

ปัญหาเสพติดนี้กลายเป็นปัญหาสำคัญที่จะเป็นภัยเงียบหรือ
ภัยมืด ทำลายประเทศไทยให้ย่อยยับพินาศไปได้ นักเรียนทุกคนจึงควร
มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องนี้เพื่อจะได้ระมัดระวังอันตรายหรือพิษภัยอัน
ร้ายกาจของมัน เพราะทำอันตรายแก่สุขภาพ ผู้เสพติดสิ่งนี้จะมีความรู้สึก
ครึ่งหลับครึ่งตื่น สับสนหมดทุกอย่างแม้แต่ตัวเอง สมองและสุขภาพจะเสื่อม
โทรมลง เมื่อเสพติดนานเข้าจะเกิดอาการต้องการยาอย่างรุนแรง เมื่อ
ไม่อาจหามาได้จะมีอาการทรมานทรมาย ขาดความยั้งคิดและทำทุกอย่าง

เพื่อให้ได้ยามา แม้จะต้องทำสิ่งผิดกฎหมาย ก่อคดีอาชญากรรม เช่น การลักเล็กขโมยน้อย การจี้ปล้น การฆ่าทารุณ เป็นต้น นอกจากนี้เมื่อร่างกายเสื่อมโทรมลงมากในที่สุดก็เป็นอันตรายถึงแก่ชีวิตได้

ฝิ่น เป็นพืชที่ปลูกในเทือกเขาหรือที่สูง ชอบอากาศหนาว ต้องการการดูแลอย่างใกล้ชิด ปลูกยาก เมื่อต้นเจริญเติบโตจนผลิดอกและออกผล ในระยะเวลาพอสมควรแล้วจึงจะกรีดยางได้ ยางฝิ่นเรียกว่า ฝิ่นดิบ นำไปเคี้ยวก็จะได้ฝิ่นออกมา เมื่อนำไปสกัดจะกลายเป็นมอร์ฟินและเฮโรอีน ซึ่งมีฤทธิ์ร้ายแรงตามลำดับ ฝิ่นที่สกัดแล้วนี้ทางการแพทย์นำไปใช้ในการรักษาโรคได้ นับว่าฝิ่นมีทั้งคุณและโทษ แต่ถ้าผู้ใช้ไม่ถูกต้องฝิ่นก็เป็นสิ่งอันตราย ทำร้ายผู้ใช้ได้ตั้งเรื่องในบทละครเรื่องนี้ นับว่าฝิ่นมีทั้งคุณและโทษ

คำแนะนำในการอ่าน

๑. อ่านในใจหนึ่งครั้งเพื่อจับใจความสำคัญของเรื่อง เพื่อจะตอบคำถามว่า เป็นเรื่องอะไร เกิดที่ไหน ระหว่างใคร ทำสิ่งใด ทำอย่างไร เพราะอะไร หรือเพื่อจะสรุปเรื่องสั้น ๆ ได้ว่าใครสนิทกับใคร เรื่องอะไร เกี่ยวโยงไปถึงใคร เพราะอะไรจึงเกิดเหตุการณ์ขึ้น
๒. อ่านในใจอย่างละเอียดอีกครั้งหนึ่ง ในการอ่านครั้งนี้จะต้องสังเกตว่า
 - ๑) ผู้เขียนเขียนเรื่องในลักษณะอะไร
 - ๒) ผู้เขียนใช้คำ ประโยคและสำนวนภาษาอย่างไร อ่านเข้าใจง่ายหรือต้องให้คิดจึงจะเข้าใจ แสดงความรู้สึกได้ดีหรือไม่

- ๓) ผู้เขียนต้องการบอกสิ่งใดแก่ผู้อ่าน นักเรียนเข้าใจทันทีขณะอ่านหรือต้องคิดอีกทีหนึ่งหลังจากอ่านจบ
- ๔) รายละเอียดต่าง ๆ ที่ประกอบเป็นไปได้ไหม และมีส่วนช่วยให้ นักเรียนพบสิ่งที่ผู้เขียนต้องการบอกหรือไม่

๓. อ่านจบแล้วทำกิจกรรมท้ายเรื่อง

ระบำดอกฝิ่น

ฉากที่ ๑ เป็นทุ่งฝิ่น

ผู้แสดง

๑. ฝิ่นแต่งตัวสีขาวและแดงประมาณ ๒๐ คน
๒. ลมแต่งตัวสีขาวใช้ผ้ามันพลีว เวลาแสดงใช้พัดลมเป่าให้พลีว เวลาขึ้นเวทีใช้ไฟส่อง

ฉากที่ ๒ เป็นกระท่อม

ผู้แสดง

๑. ลมแต่งชุดเดิม
๒. พ่อเฒ่าชาวเขา

ฉากที่ ๓ เป็นทุ่งฝิ่น

ผู้แสดง

๑. ฝิ่นแต่งตัวสีขาวและสีแดงประมาณ ๒๐ คน
๒. ลมแต่งตัวสีขาวใช้ผ้ามันพลีว เวลาแสดงใช้พัดลมเป่าให้พลีว เวลาแสดงใช้ไฟส่อง

เริ่มเรื่อง

ฉากที่ ๑ ในทุ่งฝิ่น

ลม

“ทำไมเธอช่างใจร้ายนักล่ะ แม่ดอกฝิ่น”

ดอกฝิ่นสีแดง

“ทำไมเธอจึงว่าพวกฉันใจร้ายเล่าจ๊ะ”

ลม

“ก็เมื่อวานฉันเห็นคนตายเพราะพวกเธอละ”

ดอกฝิ่นสีแดง

“เอ๊ะ ทำไมเป็นอย่างนั้นล่ะ พวกเราไม่เคยคิดร้ายใครเลยนี่จ๊ะ” “ว่าไง พวกเราไปทำอะไรหรือ จึงทำให้คนถึงกับตาย” หันไปพูดกับดอกฝิ่นด้วยกัน

ดอกผีนีขาว

ลม

“เปล่านี้ ไม่มีใครไปทำอะไรพวกคนเลย”

“เธออาจไม่ทราบ เพราะพวกเธอไม่ได้ทำให้พวกคน
ตายในทันที”

ดอกผีนี

ลม

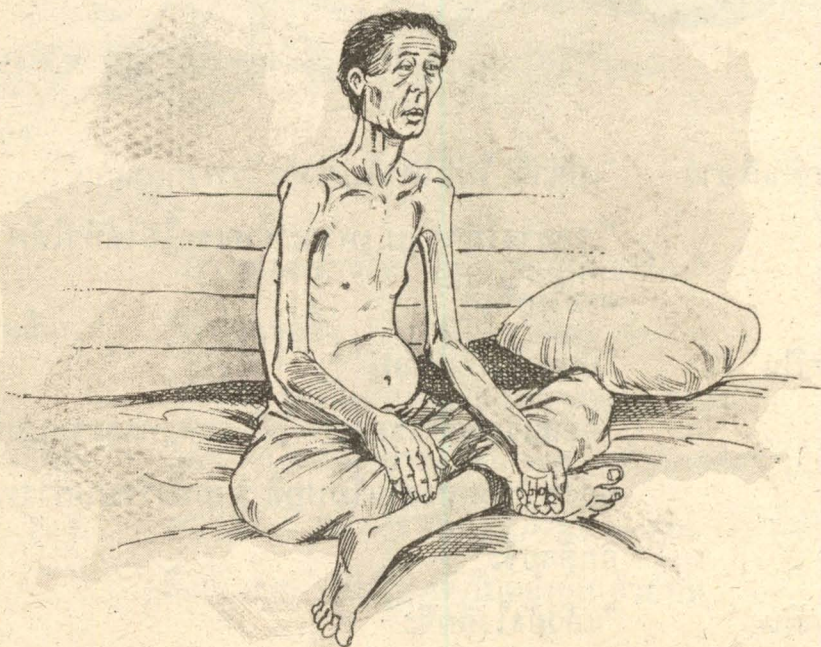
“มันยังโง่กันจะลม”

“ตอนแรกพวกเธอจะทำให้ประสาทและระบบสมอง
ของพวกคนทำงานไม่ปกติ รวมทั้งระบบการหายใจ
อีกด้วยจะ”

ดอกผีนี

“แล้วยังโง่อีกจะ”

- ลม “ต่อมาร่างกายของพวกคนก็จะทรุดโทรม และในที่สุดก็จะตาย”
- ดอกฝิ่น “แล้วพวกเราไปทำอย่างไรจึงทำให้พวกคนเป็นอย่างนั้น”
- ลม “พวกคนเขาเก็บผลฝิ่นไปใช้รับประทานหรือชงน้ำดื่ม นะซี ไม่น่าเชื่อเลย”
- ดอกฝิ่น “คนเขาไม่รู้หรือว่ามันจะมีโทษกับเขา ช่างโง่จริง”
- ลม “เขารู้ซิ เขาฉลาดมากเชียวละ”
- ดอกฝิ่น “เขาฉลาด เขารู้ แล้วทำไมจึงทำเล่า”
- ลม “เขาฉลาดซี เขานำผลฝิ่นมาสกัดเป็นมอร์ฟินและยังนำมอร์ฟินมาสกัดเป็นเฮโรอินได้อีกด้วย”

ดอกฝิ่น

“จะสกัดทำไมให้มันยุ่งยาก”

ลม

“ก็เฮโรอีน มีฤทธิ์แรงกว่าฝิ่น ๓๐ - ๘๐ เท่า”

ดอกฝิ่น

“ก็ยิ่งร้ายขึ้นไปอีกนะซิ”

ลม

“ใช่”

ดอกฝิ่น

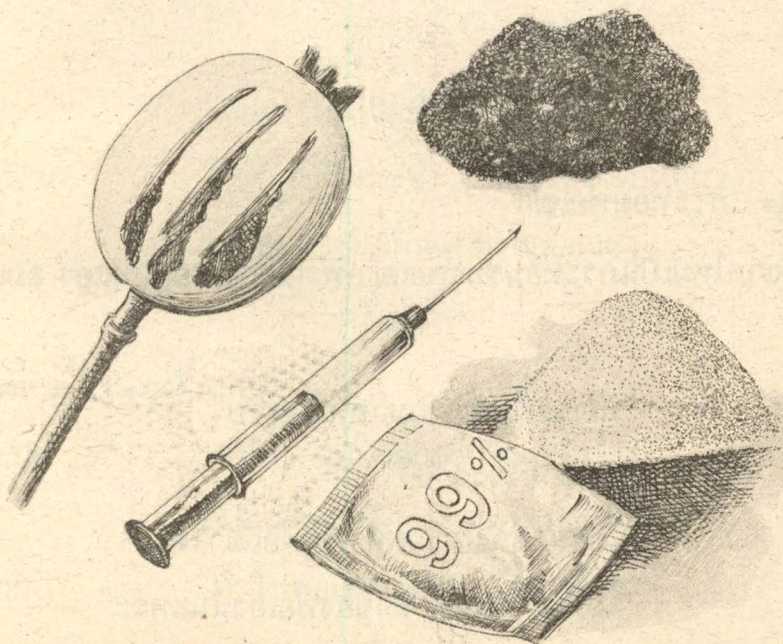
“อ้อ แล้วทำไมเขาจึงเสพเข้าไปล่ะ”

ลม

“พอสกัดเป็นมอร์ฟินและเฮโรอีนแล้ว เขาก็ทำเป็นเม็ด
เป็นผง แล้วล่อหลอกให้คนเสพ พอติดแล้วก็ต้องนำ
เงินมาซื้อ คราวนี้คนขายก็รวยไปเลย”

ดอกฝิ่น

“ทำไมเขาไม่นึกถึงคนอื่นเลยนะ พวกคนนี้แย่งชิง นำ
สงสารคนที่จะต้องตายเพราะพวกเรา”

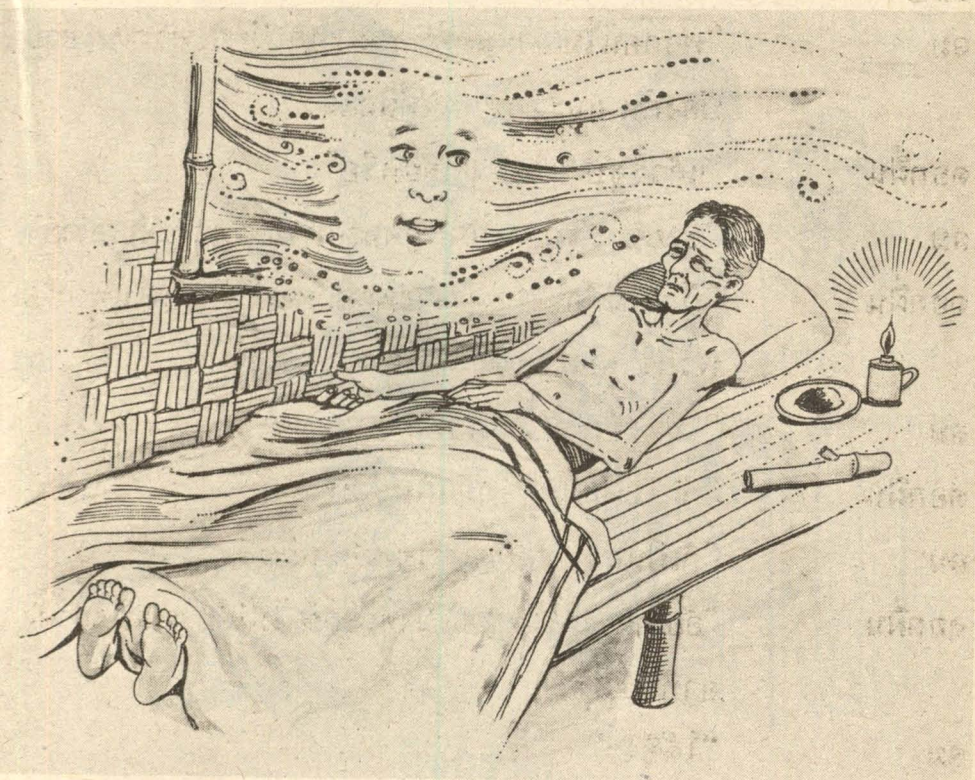

- ลม “พวกคนไม่เลวหมดทุกคนหรอก มีบางพวกเขาช่วย
ป้องกัน และรักษาคนที่ติดแล้ว”
- ดอกผีน “แล้วรัฐบาลไม่ช่วยเลยหรือ”
- ลม “ช่วยซิ รัฐบาลออกกฎหมายห้ามเสพและจำหน่าย”
- ดอกผีน “ก็คงไม่มีคนตายเพราะพวกเราแล้ว” หันไปพูดกับ
พวกตัวเองด้วยความดีใจ
- ลม “ไม่หรอก ยังมีคนลักลอบเสพและจำหน่ายอยู่”
- ดอกผีน “ทำไมเขาไม่ร่วมมือกับรัฐบาลนะ”
- ลม “ก็เป็นความเห็นแก่ตัวของเขานะซิ”
- ดอกผีน “อ้อ ลม ช่วยไปดูพ่อเฒ่าหน่อยซิ ไม่ได้มาดูพวกเราตั้ง
อาทิตย์แล้ว”
- ลม “ได้ซิจะ”

ปิดฉาก

ฉากที่ ๒ กระต่อมพ่อเฒ่า

- ฉากใหม่เป็นกระต่อมของพ่อเฒ่า พ่อเฒ่านอนอยู่บนแคร่ ลมเข้า
มา
- ลม “พ่อเฒ่าไม่สบายมากหรือครับ”
- พ่อเฒ่า “พ่อกำลังจะตาย”
- ลม “ใครนะช่างใจร้ายทำกับพ่อเฒ่าได้”
- พ่อเฒ่า “ไม่มีใครหรอก ตัวของพ่อเองนั่นแหละ”

ลม “พ่อเฒ่าไปทำอะไรมาจ๊ะ”
 พ่อเฒ่า “ก็พ่อสูบฝิ่นนะซี พ่อจึงต้องเป็นอย่างนี้ ช่วย
 ไปบอกลาดอกฝิ่นแทนพ่อด้วยนะ”
 ปิตฉาก

ฉากที่ ๓ ในทุ่งฝิ่น
 ดอกฝิ่น “ว่าไงจะลม พ่อเฒ่าเป็นอะไรไป”
 ลม “พ่อเฒ่าตายเสียแล้ว ฝากมาบอกลาด้วย”
 ดอกฝิ่น “ทำไมพ่อเฒ่าจึงตาย หือ...ทำไม”

ลม

“พ่อเฒ่าสูบฝิ่น”

ดอกฝิ่น

“ทำไมพวกเราถึงได้เลวร้ายเช่นนี้ แม่แก่ผู้ปลุกเรามา”

ลม

“ไม่ใช่ความผิดของพวกเธอหรอก มันอยู่ที่คนนำไปใช้ต่างหากละว่าจะนำไปใช้ในทางที่ถูกหรือผิด”

ดอกฝิ่น

“ไม่จริงหรอก ฉันเป็นตัวเลวร้ายไม่มีประโยชน์เลย”

ลม

“มีสิ ทางกรมแพทย์นำพวกเธอมาใช้ในการรักษาโรคได้ด้วย มันอยู่ที่คนนำไปใช้ต่างหาก”

- ดอกฝิ่น “คงจะจริง แต่ฉันไม่อยากให้ตัวฉันทำให้ใครเป็นอะไรไปเพราะฉันเลย”
- ลม “ฉันก็พยายามเตือนแล้ว แต่ไม่มีใครฟังฉันเลย”
- ดอกฝิ่น “ไว้ถ้ามีคนมาเก็บฉัน ฉันจะเล่าให้เขาฟังถึงความร้ายกาจของตัวฉัน”
- ลม “คงไม่มีประโยชน์หรอก ไม่มีใครเขาฟังเธอหรอก ฉันว่าทางที่ดีเรามาช่วยกันเอาใจช่วยพวกคนที่ต่อต้านยาเสพติดดีกว่า”

ปิดฉาก

กิจกรรม

๑. ให้ตอบใช่หรือไม่ใช่ ถ้าตอบไม่ใช่ให้บอกข้อความที่ถูกต้อง
 - ๑) เรื่องนี้เขียนเป็นบทละคร
 - ๒) ตัวละครในเรื่องมี ดอกฝิ่น สายลม และผู้เฒ่า
 - ๓) เรื่องทั้งหมดเกิดในตัวเมือง
 - ๔) ฉากแรกมีตัวละครเพียง ๒ ตัว คือ ดอกฝิ่นสีแดง ๑ ดอกและสายลม
 - ๕) ดอกฝิ่นและสายลมสนทนากันเกี่ยวกับโทษและอันตรายของฝิ่น

- ๖) ผีนทำร้ายมนุษย์ด้วยการทำลายประสาทและสมอง จนในที่สุดต้องเสียชีวิต
- ๗) ผินให้ประโยชน์แก่มนุษย์ด้วย
- ๘) ผินนำมาสกัดเป็นมอร์ฟินและเฮโรอินได้
- ๙) มีกฎหมายห้ามเสพและจำหน่ายยาเสพติดติดแล้ว จึงไม่มีคนตายเพราะยาเสพติดอีก
- ๑๐) พ่อเฒ่าเจ็บป่วยได้หนึ่งอาทิตย์แล้ว
- ๑๑) ผู้ทำร้ายพ่อเฒ่าให้ตาย คือ ดอกผินซึ่งพ่อเฒ่ารักมาก
- ๑๒) ผินเป็นสิ่งที่เลวร้ายไม่มีประโยชน์อันใด

๒. ลองทำกิจกรรมเหล่านี้ (พูดหรือเขียน)

๒.๑ คำที่พิมพ์ด้วยตัวหนาคืออะไร

- ๑) “ก็เมื่อวานฉันเห็นคนตายเพราะพวกเธอละ”
- ๒) “**พวกเรา**ไม่เคยคิดร้ายใครเลยนี่จ๊ะ”
- ๓) “อ้อ แล้วทำไม**เขา**จึงเสพเข้าไปล่ะ”
- ๔) “ก็เป็นความเห็นแก่ตัวของ**เขา**นะซิ”
- ๕) “**พ่อ**กำลังจะตาย”

๒.๒ อธิบายความหมายของข้อความที่พิมพ์ด้วยตัวหนา

- ๑) ทำไม**เธอ**อย่าง**ใจร้าย**นักล่ะ แม่ดอกผิน
- ๒) แล้ว**พวกเรา**ไปทำอย่างไรจึง**ทำให้**พวกคนเป็นอย่างนั้น

- ๓) ก็เฮโรอีนมีฤทธิ์แรงกว่าฝิ่น ๓๐ - ๔๐ เท่า
- ๔) ทำไมเขาไม่ร่วมมือกับรัฐบาลนะ
- ๕) ก็พ่อสูบฝิ่นนะซี พ่อจึงต้องเป็นอย่างนี้
ช่วยไปบอกลาดอกฝิ่นแทนพ่อด้วยนะ
- ๖) มันอยู่ที่คนนำไปใช้ต่างหากละ
- ๗) คงจะจริง แต่ฉันไม่อยากให้ตัวฉันทำให้ใครเป็นอะไร
ไปเพราะฉันเลย
- ๘) ฉันว่าทางที่ดี เรามาช่วยกันเอาใจช่วยพวกคนที่
ต่อต้านยาเสพติดดีกว่า

๒.๓ ใช้ข้อความเหล่านี้แต่งประโยค

- ๑) เอ๊ะ ทำไมเป็นอย่างนั้นล่ะ
- ๒) ไม่น่าเชื่อเลย
- ๓) ช่างโง่จริง
- ๔) พวกคนนี่แย่จัง
- ๕) ว่าไงจ๊ะ

๒.๔ ใช้คำต่อไปนี้แต่งเรื่อง ความยาว ๑ ย่อหน้า

จึง ก็ เพราะ เมื่อวานนี้ ทันที ตอนแรก ต่อมา
ในที่สุด แล้ว คราวนี้

๓. แบ่งกลุ่มแล้วทำกิจกรรมต่อไปนี้

- ๓.๑ อภิปรายถึงโทษของยาเสพติดและวิธีป้องกันตัวไม่ให้ติดยา
เสพติด

- ๓.๒ อ่านออกเสียงบทละครเรื่องนี้ โดยใส่น้ำเสียงและอารมณ์
เหมือนเล่นละคร
- ๓.๓ สมมติตัวละครและเล่นละครเรื่องนี้
- ๓.๔ แต่งบทละครสั้น ๆ เรื่องอะไรก็ได้

“ไอ้ตุน”

บทนำเรื่อง

“ไอ้ตุน” เป็นเรื่องสั้นที่อ่านเข้าใจง่าย ผู้เขียนเรื่องนี้คือ รัชนิ ศรีไพรวรรณ ได้เขียนลงในหนังสือวันเด็กเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๓ และในหนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่อง รวมเรื่องชื่นใจ ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ถึงแม้ว่าจะเป็นเวลาหลายปีมาแล้ว แต่ก็เป็นเรื่องจริงที่เกิดขึ้นได้เสมอ เป็นเรื่องของความรักระหว่างเด็กชายคนหนึ่งกับสุนัขของเขา สุนัขเป็นสัตว์เลี้ยงที่ซื่อสัตย์ รักเจ้าของยิ่งกว่าอะไรทั้งหมด ซ้ำยังเป็นเพื่อนที่ดีที่สุดของมนุษย์ด้วย ดังนั้นเมื่อเด็กชายผู้นั้นต้องสูญเสียเพื่อนที่รักไปเช่นนี้ ความรู้สึกของเขาจึงไม่แตกต่างจากบทพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวที่ทรงไว้เมื่อ “ยาเหล” สุนัขของพระองค์ถูกฆ่าตาย

“อนุสาวรีย์นี้เตือนจิต	ให้กุศตรำพึงถึงสหาย
ไอ้อาลัยใจจู่อยู่ไม่วาย	กุเจิบคล้ายศรสักปักอูรา
ยากที่ใครเขาจะเห็นหัวอกกู	เพราะเขาดูเพื่อนเห็นแต่เป็นหมา
เขาดูแต่เปลือกนอกแห่งกายา	ไม่เห็นลึกกริถราถึงดวงใจ
เพื่อนเป็นมิตรชิดกูอยู่เป็นนิตย์	จะหามิตรเหมือนเจ้าที่ไหนได้
ทุกทิวาราตรีไม่มีไกล	กูไปไหนเจ้าเคยเป็นเพื่อนทาง...”

ในเรื่องนี้ผู้อ่านจะเห็นความรักความผูกพันระหว่างคนกับสัตว์เลี้ยง ความรู้สึกผิดและการให้อภัย อันเป็นรากฐานของการสร้าง

มิตรภาพระหว่างเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ผู้อ่านจะรู้สึกซาบซึ้งในความรัก
ระหว่างเด็กชายคนหนึ่งกับสุนัขของเขาคือ ไอ้ตุ่น เขามิได้รู้สึกว่าไอ้ตุ่น
เป็นเพียงสุนัขเท่านั้น แต่มันยังเป็นเพื่อนที่ดีที่สุดของเขาด้วย ดังนั้น
ผู้อ่านจะเห็นว่าเขารู้สึกโกรธแค้น และเศร้าเสียใจมากเมื่อต้องเสีย
ไอ้ตุ่นไป และในตอนสุดท้ายผู้อ่านก็จะประทับใจในมิตรภาพของเด็กชาย
สองคนที่เกิดขึ้นได้เพราะ “ไอ้ตุ่น”

คำแนะนำในการอ่าน

๑. อ่านในใจเพื่อจับใจความสำคัญของเรื่อง และเพื่อให้เกิดความซาบซึ้ง
ในเนื้อเรื่อง
๒. อ่านในใจอีกครั้งเพื่อ
 - ๑) หาข้อคิดที่ได้จากเรื่อง
 - ๒) หาคำยาก และสำนวนภาษาที่ทำให้เกิดความซาบซึ้ง
๓. ทำกิจกรรมท้ายบท

ไอ้ตุ่น

“โครม....เอ็ง”

รถนั่งคันยาวสีสวยเหมือนสีของท้องฟ้าไร้เมฆในตอนบ่ายคันนั้น
พุ่งทะยานต่อไปบนถนนอันราบเรียบดูประหนึ่งมิได้สนใจต่อเสียงที่เกิด
ขึ้นนั้นเลย

หมาพันธุ์ไทยสีนวลที่ถูกชนนอนแน่นิ่ง ตายสนิท

และในเสี้ยววินาทีที่เสียงมรณะดังขึ้นนั้น ทัด ก็วิ่งขึ้นมาถึงผิว
ถนน เขาเขม่นมองและจดจำหมายเลขของรถคันงามด้วยความคั่งแค้น
และอาฆาต เฟ่งมองเหมือนจะจำไว้ทุกลักษณะ จนรถคันนั้นลับหายไป
บนเส้นทางอันคดโค้ง

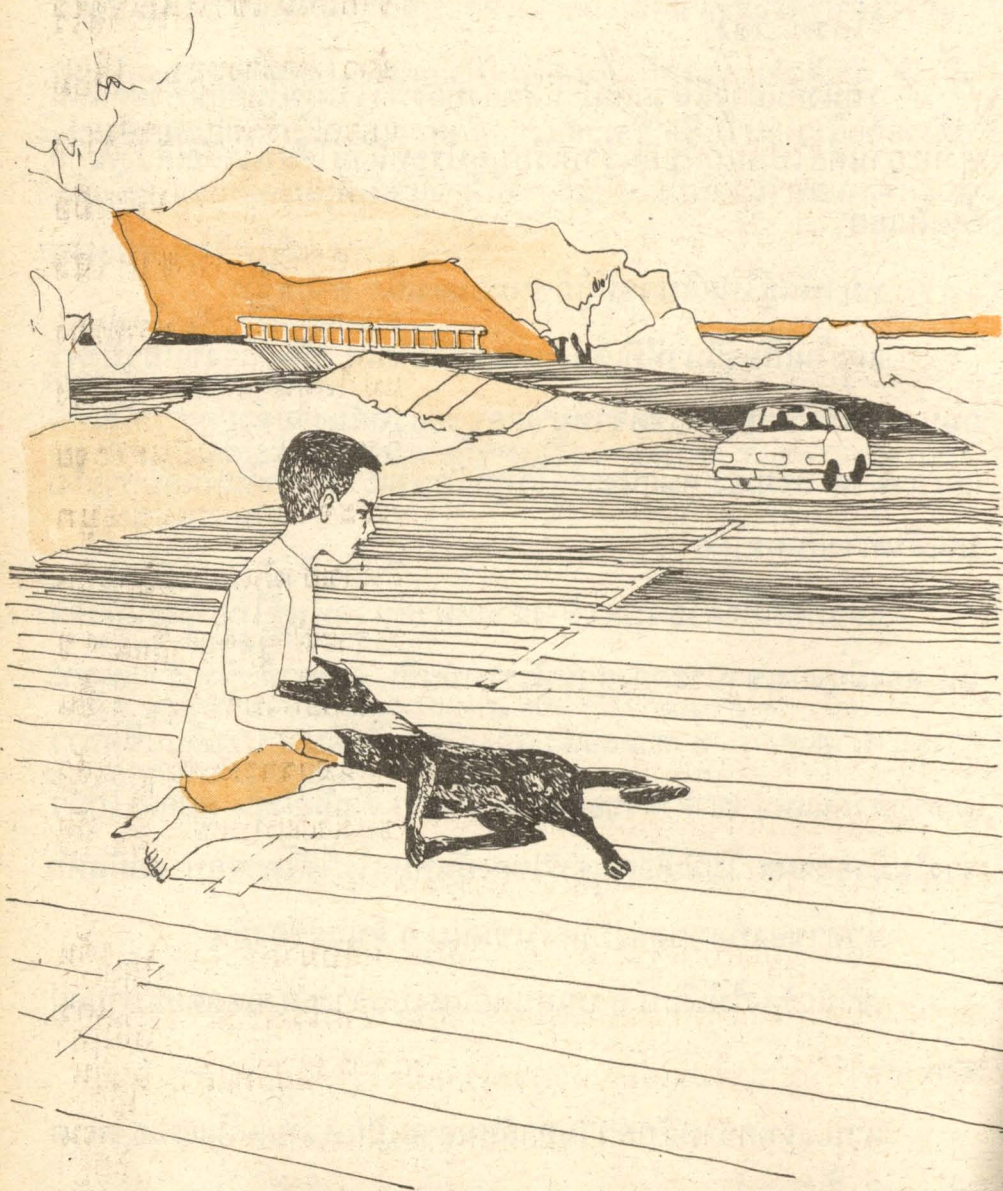
แล้วทัดก็ทิ้งตัวฮวบลงข้างร่างหมาสีนวลพันธุ์ไทยที่นอนนิ่งตัว
นั้น สองมือของเขาประคองส่วนหัวของมันขึ้น ดวงตาที่แข็งกร้าวเพราะ
ความอาฆาตแดงก่ำ น้ำตาคลอเต็มสองเบ้าตา ริมฝีปากบางเฉียบซีดขาว
เม้มเข้าหากันแน่น เขาดึงตัวของมันขึ้นพาดตัก ตัวมันยังอุ่น ลูบคลำไปทั่ว
ร่างไม่มีรอยแผล ไม่มีเลือด แต่หัวของมันหมุนไปได้โดยรอบ คอมันหัก

น้ำตาของทัดหยดลงบนเส้นขนนุ่ม ๆ สีนวลของมัน

เขานั่งร้องไห้เงียบ ๆ บนถนนอันสงบกลางแสงแดดตอนบ่ายอยู่

นาน

นาน...จนความรักความอาลัยกลายเป็นความแค้นและอาฆาต
รุนแรงยิ่งขึ้น

หัดลุกขึ้นอุ้มมันเดินลง
จากถนน เข้าไปในเขตไร่
ข้าวโพดข้างทาง เสียม
และตะกร้าของเขายังวาง
อยู่ที่เดิม ดูเหมือนเมื่อ
สักครู่นี้เองที่เขามานั่ง
ตายหญ้าที่ไร่ข้าวโพดของ
แม่ ไอ้ตุ่น หมาของเขายัง
วิ่งซุกซน ขุดดินกระจุย
กระจายอยู่ใกล้ ๆ จมูก
สีดำของมันมอมเปื้อนดิน
เพราะเฝ้าสูดดมกลิ่นต่าง ๆ

ตามดินที่มันขุดขึ้นมา ชั่วพริบตาเดียวที่มันวิ่งถลันออกไปจากไร่ วิ่งขึ้น
ถนนก็พอดีกับรถคันนั้น...ฮีม...รถคันนั้น มันแล่นมาราวกับพายุ แล้ว
หัดก็ได้ยินเสียงอันน่าสยดสยองที่ทำให้หัวใจของเขาแทบหยุดเต้น หัด
จำเสียงนั้นได้ไม่ลืมและจำรถคันนั้นได้ติดตา

ไอ้ตุ่น...ไม่มีวันกลับมาหาเขา ไม่มีวันกลับมากระโดดโลดเต้น
เลียหน้าเลียตาหัดแสดงความดีใจเมื่อหัดกลับมาจากโรงเรียน ไม่มีใคร
วิ่งตามหัดไปทั่วไร่ ไม่มีเสียงเห่ากระโชกเฝ้าไร่ให้แม่อีกแล้ว...ไอ้ตุ่น

หัดหยิบเสียมที่ใช้ตายหญ้าเมื่อสักครู่ ขุดดินจนเป็นหลุมลึก ลึกจน
ถึงเอวของเขา ดึงไอ้ตุ่นลงในหลุม จับหน้ามันเงยขึ้นอีกครั้งหนึ่ง ตาสีดำรับ

กับจมูกของมันปิดสนิท ปิดสนิทตลอดไปไม่มีวันลืมขึ้นมามองเขาอย่าง
รักใคร่อีกแล้ว น้ำตาของตัดซีมออกมาอีก เขาวางมันลง จัดให้มันนอนท่า
ที่มันชอบนอนที่สุด มองเป็นครั้งสุดท้ายแล้วจึงกลบดิน

ตลอดเวลาที่ตัดจะหมั่นมองขึ้นไปบนถนนตรงโค้งที่รถคันนั้นวิ่งหาย
ไป หูก็คอยเงี่ยฟังเสียงเครื่องยนต์ แต่ทุกสิ่งทุกอย่างก็เงียบสงบ ไม่มีรถคันใด
ผ่านอีกเลย เมื่อเขากลบดินเรียบร้อย ทัดก็ถือเสียมเดินกลับขึ้นไปบน
ถนน นั่งลงตรงขอบถนนแล้วคอย....

แม่มาตามเขาเมื่อตะวันลับฟ้า

ทัดนั่งชันเข่าทั้งสองข้าง วางกางเล็ก ๆ บนเข่า มือกำเสียมไว้นแน่น

“ทัด มานั่งทำอะไรลูก” แม่ถามพลางเดินเข้ามาใกล้ ก็มองมองดู
เขา “แม่คอยลูกอยู่จนค่ำ ทำไมไม่กลับบ้านจะ ลูกนั่งคอยใคร”

ทัดร้องไห้โฮ “แม่จำ ไ้ตอนตายแล้วแม่ รถชนมันตาย”

แม่ยืนนิ่งอึ้งอยู่นาน จึงพูดเบา ๆ ว่า “ถึงคราวของมันลูกเอ๋ย ลูกฝัง
มันแล้วไซ้ไหม”

“จ๊ะ แม่ ผมฝังมันไว้ในไรของเรา”

“แล้วลูกคอยใคร” แม่ถามทั้ง ๆ ที่ดูเหมือนแม่ก็รู้ว่าทัดคอย
อะไร ทัดนิ่ง “คำมิตแล้วลูก...กลับบ้าน ไปกินข้าวกันเถิด แม่หิว”

หัตถ์ลุกขึ้นออกเดินนำหน้าแม่กลับบ้าน

เขากลับเข้ามาไม่ลง

“แม่จะหาให้หัตถ์ใหม่สัก ๒ ตัว ดีไหม หมาบ้านติดปรุผนังตกลูก
เมื่ออาทิตย์ที่แล้ว” หัตถ์ไม่ตอบ “ลูกอย่าไปพยายามหาเอาเลย คิดเสียว่า
‘ไอ้ตุ๋นมันถึงคราว’”

“แม่จำ...ครูสอนผมว่า คนกับหมาก็เป็นสิ่งมีชีวิตและรักชีวิต
เหมือนกัน เขาชนมันแล้ว ทำไมเขาจึงไม่หยุดดูมันบ้างล่ะแม่”

“เขาอาจจะรีบร้อนก็ได้ล่ะลูก”

ดวงตาทั้งคู่ของหัตถ์วาวขึ้นด้วยความรู้สึกชิงชังเหยียดหยาม

“ผมว่า มันเห็นชีวิตของคนอื่นไม่สำคัญมากกว่า ยิ่งเป็นหมามันยิ่ง
ไม่สนใจเลย คนอย่างนี้หัตถ์อยากให้มันเกิดเป็นหมา แล้วให้ถูกรถชนเหมือน
‘ไอ้ตุ๋น’”

“แม่อีกรักและเสียสละไอ้ตุ๋นไม่น้อยกว่าหัตถ์”

“ผมขออนุญาตแม่ จับไอ้คนชั่วรตคันนี้ได้ไหมแม่”

“อะไรกันหัตถ์ ทำไมลูกพูดอย่างนั้น จะไปจับเขาได้อย่างไร ลูก
เอ๊ย แม่ขอเสียทีเถอะ อย่าเอาเอาตจองเวรเลย เรื่องเล็กจะเป็นเรื่องใหญ่ไป
เปล่า ๆ”

“ถ้าเช่นนั้นผมคงไม่มีความสุขไปตลอดชาติ ผมรับรองว่าจะไม่ทำ
อะไรให้แม่เดือดร้อน ผมจะถามเขาว่า ถ้าเขาเป็นเจ้าของหมา เขาจะเสียใจ
ไหม เท่านั้นเองแหละแม่”

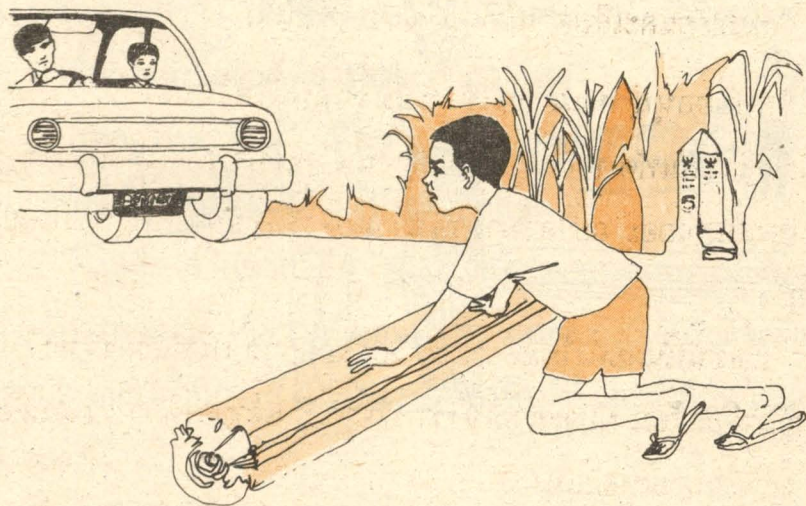
“เราจะหยุดรถให้ตัดถ้ามหรือลูก เขามีไปไหนต่อไหนแล้วหรือ
อย่าเลยตัด เรามีกันสองคนแม่ลูกเท่านี้ ทัดอย่าทำให้แม่ต้องเสียใจเลย”

ทัดไม่ตอบ เขานิ่งเงียบ จนถึงเวลานอน

ก่อนนอนเขาภาวนาว่า ขอให้เขาได้พบเจ้าของรถคันนั้น เพราะ
พรุ่งนี้เป็นวันเสาร์ เขาจะเผ้ารอคอยที่ถนนแต่เช้าจนเย็น ขอให้วิญญาณไอ้ตุ่น
ช่วยให้เขาแก้แค้นสำเร็จ

เช้าขึ้นตุ่นเหมือนแม่จะลืมเรื่องไอ้ตุ่น เพราะแม่กำชับให้เขากินข้าว
เช้าแล้วซักเสื้อผ้า ส่วนแม่เข้าไปทำงานในไร่เช่นเคย

ครั้งนี้เป็นครั้งแรกที่ทัดฝ่าฝืนคำสั่งของแม่ เขากลิ่งขอนไม้ขนาด
ใหญ่ขึ้นไปคอยอยู่บนถนน หัวใจดวงเล็ก ๆ ของเขาร่ำร้องให้รถคันนั้น
กลับมา

รถผ่านหน้าเขาไปมาหลายคัน แต่ไม่ใช่คันที่ตัดเผ้าคอย พอดะวันขึ้น
สูงถึงยอดไม้ รถคันยาวสีสวยก็แล่นเลี้ยวโค้งที่ตัดจับตามองเขมันอยู่
มันแล่นช้า ๆ

ช้า...จนตัดมองเห็นเงาคนที่นั่งมาในรถอย่างชัดเจน...ใกล้เข้ามา
...ยังไม่ทันที่เขาจะกลิ้งขอนไม้ใหญ่ขวางปะทะ รถคันงามก็จอดสนิท

ผู้ที่เปิดประตูลงมาอย่างรีบร้อนนั้น เป็นเด็กชายรุ่นราวคราว
เดียวกับเขา ใบหน้าใสสะอาดเหมือนรอยยิ้ม เขาสวมเสื้อฝ้ายราคา
แพง คงแพงเหมือนรถที่เขา นั่งมา

ตัดยื่นตะลึง สองตาเพ่งมองไม่กะพริบ

“เฮอไซ้ใหม่ที่เป็นเจ้าของหมาที่รถของเราชนเมื่อวานนี้”

เสียงนั้นนุ่มนวลเป็นมิตร น่าจะทำให้ใจอาฆาตของเขาคลายลง
แต่เขากลับตวาดสวนออกไป

“ไซ้สิ...หมาข้างถนนที่แกชนนั่นแหละ”

“ฉันเสียใจ”

“แกอย่ามาพูด แกเสียใจรี แกชนมันแล้ว รถแกก็แล่นหนีไป...”

ก่อนที่หนุ่มน้อยผู้ดีนั่งรถคันโก้จะตอบ ประตुरถด้านหน้าก็
เปิดออก คนขับวัยกลางคนก้าวลงมา

“คุณคิด มาขึ้นรถ...เด็กไม่มีมารยาทอย่างนั้น คุณอย่าไปขอโทษ
ให้เสียน้ำใจเลย ให้เขาตำคุณเล่นเปล่า ๆ”

เด็กชายหันไปตอบว่า “เขากำลังโกรธนี่ซู่ เขาก็ต้องพูดอย่างนี้
แหละ ชุกกลับขึ้นไปนั่งในรถเสียเถอะ เราจะเจรจากับเขาเอง”

“คุณจะไปชี้แจงอย่างไรเขาถึงจะเข้าใจ เด็กป่า ๆ อย่างนี้ เขาไม่มี
วันจะเชื่อหรอกว่า เมื่อคืนนี้คุณนอนไม่หลับ รบเร้าให้ผมพามาหา
เขา มาขึ้นรถเสียเถอะ เดี่ยวเขาจะทำร้ายคุณ”

“เหลวไหลจริงซู่” เด็กชายร้อง ละสายตาจากคนขับรถกลับ
มามองทัก ซึ่งบัดนี้ยืนนิ่งด้วยใบหน้าซีดสลด

“ฉันเสียใจ” เขาย้ำอีก “จะมาขอโทษเธอ ฉันเองก็มีหมาอยู่ตัว
หนึ่ง ฉันรักมันมาก เมื่อวานนี้ตอนที่รถชนหมาของเธอ ฉันแลเห็นเธอวิ่ง
มาหามัน ฉันยังนั่งนึกว่าถ้าฉันเป็นเธอฉันคงร้องไห้ และถ้ามีปืน ฉันคงยิงไป
ที่รถแน่ ๆ”

ทักยืนนิ่งงัน

“เมื่อวานนี้ เรารีบร้อนกันมาก คุณยาเจ็บหนัก บ้านเราอยู่ระยอง หมอที่ระยองแนะนำให้ส่งโรงพยาบาลที่กรุงเทพ คุณพ่อคุณแม่ของฉัน พาคุณยารับขึ้นรถให้ซุ๊บ ฉันติดรถมาด้วย เราตัดมาทางนี้ตรงแยกอยู่ตะกั่ว คุณพ่อบอกว่า ทางสายที่ผ่านฉะเชิงเทรานี้เพิ่งเปิดให้รถแล่น รถยังไม่มาก ถึงระยะทางจะไกลกว่าไปทางชลบุรี แต่รถก็แล่นสะดวกเพราะไม่ติด เราจึงบึ่งมา บึ่งจริง ๆ จนชนหมาเธอ แล้วเราก็ไม่มีเวลาลงมาแสดงความเสียใจกับเธอ เพราะเราห่วงคุณยากัน ฉันอยากจะมาแสดงความเสียใจกับเธอตั้งแต่เมื่อคืนนี้แล้ว”

หัวใจของทัดอ่อนนเปลิ้ย เขามองหน้าเด็กชายที่คนขับรถเรียก
“คุณคิด” ด้วยความอบอุ่นและเต็มตื่น

“เธอชื่ออะไร”

ทัดตอบทันที “ชื่อทัด นามสกุล พนาลี เรียนอยู่ชั้น ป. ๖ โรงเรียน
วัดเขา”

“โอ...อยู่ชั้นเดียวกัน ฉันชื่อมรุต...”

“เอ๊ะ เมื่อกี้ฉันได้ยินว่าชื่อ คิด”

“นั่นชื่อเล่นของฉันดอก ฉันชื่อมรุต นามสกุล เกรียงไกร บ้านเธอ
อยู่แถวนี้หรือ ”

“ใช่...ผมอยู่กับแม่สองคน เราทำไร่ข้าวโพด”

“อ้าว...แล้วคุณพ่อล่ะ น้อง พี่...ไม่มีหรือ”

“ไม่...พ่อผมตายเมื่อผมเล็ก ๆ เราอยู่กันสองคน”

“ฉัน...เอ้อ...ผมจะไปเที่ยวที่บ้านทัดได้ไหม เดียวนี้เลย”

“ได้สิ...ได้ ไปสิ...แม่ผมคงดีใจที่ผมไม่ต้องทะเลาะกับเอ้อ มรุต”

เด็กชายนมรุต ตะโกนบอกคนขับรถก่อนจะวิ่งตามทัดไป “ซู
รอเราสักสองชั่วโมงนะ”

เมื่อวิ่งลงสู่ไร่เคียงคู่กัน มรุตถามว่า

“หมาของทัดชื่ออะไร”

“ชื่อไอ้ตุ๋น”

“ทัดจะเรียกผมว่าไอ้ตุ๋นก็ได้นะ เพราะผมจะเป็นเพื่อนกับทัดแทน
ไอ้ตุ๋น”

ทั้งคู่รู้สึกมีความสุขเหมือนวิ่งอยู่กับไ้ตุ่นของเขา เขาหัวเราะเบา ๆ
มรุตบอกว่า “ผมจะเอาลูกหมามาฝากตัดสักตัวเมื่อรับคุณย่ากลับ
บ้าน”

“ดี...ผมจะเรียกมันว่า ไ้ตุ่นอีก...เพราะมันทำให้ผมได้พบเพื่อน
ใหม่”

เด็กชายทั้งสองหัวเราะขึ้นพร้อมกัน พลังแรงผีเท้าไปสู่เรือนหลัง
น้อย ท่ามกลางทิวข้าวโพดอันเขียวชอุ่มที่กำลังเอนไหวตามแรงลม เหมือน
แสดงความยินดีกับมิตรภาพใหม่ที่เริ่มต้นจากความเข้าใจและการให้อภัย

คำที่ควรศึกษา

ตายสนิท

ตายแน่นอน

ผิวถนน

พื้นถนน

ชั่วพริบตา

ชั่วกะพริบตา ชั่วประเดี๋ยวเดียว

ถึงคราว

ถึงเวลา

ตกหลุม

ออกหลุม (ใช้กับสัตว์)

กิจกรรม

๑. ตอบคำถามเพื่อทดสอบความเข้าใจในการอ่าน

๑) ไ้ตุ่นตายเพราะอะไร

๒) ไ้ตุ่นตายเวลาใด

๓) จงอธิบายลักษณะของไ้ตุ่นตามความคิดที่ได้จากเรื่อง

๔) เหตุใดไ้ตุ่นจึงออกจากบ้านมาที่ถนน

๕) ทัดมีความรู้สึกอย่างไร เมื่อไ้ตุ่นตาย

๖) ทัดทำอะไรกับศพของไ้ตุ่น

๗) ทำไมทัดจึงยอมกลับบ้าน

๘) จงกล่าวถึงอาการเสียใจของทัดตั้งแต่ไ้ตุ่นตาย

๙) เหตุใดแม่ของทัดจึงพูดว่า “เรามีกันสองคนแม่ลูกเท่านั้น ทัดอย่าทำให้แม่ต้องเสียใจเลย”

- ๑๐) นักเรียนคิดว่าตัดกลิ้งขนไม้ขึ้นไปไว้บนถนนเพื่ออะไร
- ๑๑) เหตุใดมรุตจึงพูดดีกับตัดทั้ง ๆ ที่ตัดแสดงอาการโกรธแค้น
- ๑๒) เหตุใดมรุตจึงไม่กลับมาดูไต้ฝุ่นในทันทีที่เกิดเรื่อง
- ๑๓) เพราะเหตุใดตัดจึงหายโกรธมรุต
- ๑๔) เพราะอะไรมรุตจึงอยากให้ตัดเรียกเขาว่าไต้ฝุ่น
- ๑๕) มิตรภาพของเด็กชายทั้งสองเกิดขึ้นได้เพราะอะไร

๒. อธิบายสำนวนเปรียบเทียบกับต่อไปนี้

- ๑) รถนั่งคันยาวสีสวยเหมือนสีของท้องฟ้าไร้เมฆ
- ๒) รถคันนั้นมันแล่นมาราวกับพายุลูก
- ๓) ใบหน้าใสสะอาดเหมือนรอยยิ้ม
- ๔) ทิวข้าวโพดอันเขียวชอุ่มที่กำลังเอนไหวตามแรงลมเหมือนแสดงความยินดีกับมิตรภาพใหม่ที่เริ่มต้น

๓. แต่งประโยคที่เป็นสำนวนเปรียบเทียบกับ ประมาณ ๕ ประโยค

๔. อธิบายความหมายของข้อความต่อไปนี้

- ๑) ตายสนิท
- ๒) เสี่ยงมรณะ
- ๓) ทิ้งตัวฮวบ
- ๔) น้ำตาคลอเต็มสองเบ้าตา

- ๕) ข้าวพริบตาเดียว
- ๖) ถึงคราวของมัน
- ๗) ตกถูก
- ๘) หมาข้างถนน
- ๙) เด็กป่า ๆ อย่างนี้
- ๑๐) มองด้วยความอบอุ่นและเต็มตื่น

๕. เขียนเรื่องสั้น ๆ จากประสบการณ์ของนักเรียน ที่เกี่ยวกับความประทับใจในสัตว์เลี้ยง โดยสมมติตัวนักเรียนเองเป็นตัวละครในเรื่อง และมีตัวละครอื่นประกอบบ้างให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง ความยาวประมาณ ๓ - ๕ หน้ากระดาษ
๖. ถ้าเรื่องไอ้ตุ่นจบลงในตอนที่ตัดเผ้าคอยรถคันนั้นให้กลับมาให้นักเรียนเขียนเรื่องนี้ต่อให้จบตามที่นักเรียนต้องการ
๗. เขียนคำคล้องจองหรือบทร้อยกรองที่นักเรียนถนัดเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงของนักเรียน หรือเท่าที่นักเรียนเคยพบเห็น ความยาวไม่จำกัด

บัญชีคำประพันธ์

- บทที่ ๒ จากคำประพันธ์ของ นางรัชนี ศรีไพรวรรณ
- บทที่ ๕ จากฉบับหอสมุดแห่งชาติ
- บทที่ ๑๐ จากพระราชนิพนธ์เรื่อง "สังข์ศิลป์ชัย" ของรัชกาลที่ ๒

คำชี้แจงการใช้ประมวลคำศัพท์

๑. ครูไม่จำเป็นต้องอธิบายความหมายของคำทุกคำให้นักเรียนทราบ คำใดที่นักเรียนรู้ความหมายแล้วไม่ต้องอธิบาย

๒. ความหมายของคำที่ให้ไว้นี้ พยายามเลือกใช้คำอธิบายสั้น ๆ ง่าย ๆ ถ้านักเรียนยังไม่เข้าใจ ครูควรอธิบายเพิ่มเติมและยกตัวอย่างให้เห็นจนนักเรียนเข้าใจ

๓. ถ้าจะอธิบายความหมายของคำใดให้แก่นักเรียน ควรถามนักเรียนว่า นักเรียนคนใดรู้ความหมายของคำนั้น ๆ แล้ว ถ้ามีนักเรียนบางคนรู้ ก็ให้นักเรียนคนนั้นเป็นผู้อธิบายโดยครูคอยเพิ่มเติมให้

๔. คำบางคำนักเรียนอาจไม่เข้าใจความหมายที่ให้ไว้หรือที่ครูอธิบายเพิ่มเติม ควรหาของจริงหรือภาพ หรือวาดภาพให้นักเรียนดู

ประมวลคำศัพท์

ก

กมล	ใจ
กรวดน้ำ	แผ่ส่วนบุญให้ด้วยการหลั่งน้ำ
กระซิบกระซาบ	บอกหรือคุยกันเบา ๆ
กระเเย่กระแห่	ตะเกียกตะกายให้สูงขึ้น (เขียนว่า เขยื้อนเขย่ง ขะเเย่เขย่ง ก็มี)
กระอ้อมกระแอม	พุดเบา ๆ อยู่ในคอ ไม่ชัดเจน
กรู	วิ่งไปพร้อมกัน
กล่อมเกลี้ยง	พุดไม่ได้ใจความชัดเจน เคี้ยวไม่สะดวก แล้วรีบกลืน เคี้ยวไม่ถนัด
กอบปร (กอบ)	ประกอบด้วย
กังขา	สงสัย เคลือบแคลง
กาลเทศะ	เวลาและสถานที่
กำมะหยี่	ผ้าไหมชนิดหนึ่ง ขนนุ่ม มันข้างเดียว
กำยำ	ล่ำสัน แข็งแรง
กำหนดการ	รายการที่กำหนดไว้
กินเลี้ยง	กินอาหารร่วมกันในโอกาสต่าง ๆ
กึ่ง	ครึ่ง กลาง
เกริ่น	บอกล่วงหน้า ร้องนำ

เกินกำ

แกงจืด

แกงเลียง

แกน

แก้วกล้ำ

แก้วสารพัดนึก

ขนิษฐา

ข่มขวัญ

ขลัง

ขวัญใจ

ข้อคิด

ข้อมูล

จี๋ตุ๋

จื่อ

ขุนนาง

ล่วงเกิน ดูหมิ่น

แกงชนิดหนึ่ง รสไม่เผ็ด อย่างแกงจืด

แกงชนิดหนึ่ง ใส่ผักหลายอย่าง ใช้กุ้ง

หรือปลาไหลทำน้ำแกง รสไม่เผ็ด

ส่วนที่อยู่ตรงกลาง

เก่ง กล้า ว่องไว

แก้วที่ช่วยให้คนสิ่งใดได้ตามที่ต้องการ

บ

น้องสาว

ทำให้หมดกำลังใจ

ศักดิ์สิทธิ์ กำลัง แรง มีอำนาจ

สิ่งที่สำคัญประจำใจ

สิ่งที่บุคคลคิดได้จากเรื่องราวหรือ

เหตุการณ์ต่าง ๆ

ข้อเท็จจริงหรือตัวเลขที่รวบรวมได้เพื่อ

ใช้เป็นหลักฐาน

พูดทักท้วงเอา

ไม้ที่วางขวางเพื่อยึดปลายเสาใต้หลังคา

บ้าน

ข้าราชการระดับสูงในสมัยก่อน

เขมิง	เคร่ง ตึง แน่น แข็ง
แข็งเมือง	ไม่ยอมเป็นเมืองขึ้น ตั้งตนเป็นอิสระ
แขวง	ตำบล เขต แดน ส่วน ฝ่าย ข้าง
ค	
คงแก่เรียน	มีความรู้มาก
คบคิด	รวมคิดกันทำอย่างใดอย่างหนึ่งโดยไม่เปิดเผย
คมคาย	ไหวพริบดี เฉลียวฉลาด ปัญญาแหลม
ครรรภ์	ท้อง มีครรภ์ หมายถึงมีบุตรอยู่ในท้อง
ครุ่นคิด	คิดกังวลอยู่
ความทรงจำ	สิ่งที่จำได้
กางเขลียง	อาการหนักเกือบตาย
คำฐ (ชูคำ)	ช่วยให้คงอยู่หรือให้ดีขึ้น
ถึกถัก	มีกำลังขึ้น แข็งแรงขึ้น มากมาย
คู่บุญ	สิ่งที่เกิดมาเพื่อช่วยส่งเสริมให้ดียิ่งขึ้น
คู่	งอ
เครื่องเบญจราชกกุธภัณฑ์	เครื่องหมายที่แสดงความเป็นพระราชอาธิบดี ๕ อย่าง ได้แก่

๑. พระมหาพิชัยมงกุฏ

๒. พระแสงขรรค์ชัยศรี

เคลิ้ม

เคลือบแคลง

เกล้าเจื่อน

๓. ธารพระกร (ไม้เท้า)

๔. วาลวีชนี (พัดกับแส้จามรี)

๕. ฉลองพระบาท

เปลวไป ลืมสติ หลงไป จวนหลับ

ระแวง สงสัย

เรื่องราวที่เป็นมา ร่องรอย

ง

ง้องอน

ขอคืนดีด้วย

งามขึ้น

ผู้หญิงสวย

เจีย

เอียงหูฟังเพื่อให้ได้ยินชัดเจน

เจียดงด

อดกลั้น ยับยั้ง

เจื่อนงำ

สิ่งที่ซ่อนอยู่ สิ่งที่ไม่เปิดเผย สิ่งที่ไม่

ปิดบัง

โงกเงก

โง่เงาไปมา

จ

จรดพระนังคัลแรกนาขวัญ

พระราชพิธีเริ่มไถนา

จองเวร

ผูกใจเจ็บและอยากแก้แค้น

จังก้า	ยืนตั้งท่าแสดงความเอาจริงเอาจัง แข็งแรง
จาง	ลดไป น้อยไป
จ่านง	ตั้งใจ หวังไว้
จินตนาการ	ความคิดที่ปรากฏขึ้นในใจ
จิปาตะ	ทุกอย่าง ทั้งหมด ไม่เลือกกว่าเป็นอะไร
จู้จี้	เข้าซี่ รำไร ป่นจุจิก
เจนจัด	ชำนาญ รู้แจ้ง จำได้แม่น
เจิม	แต้มแป้งหอมลงบนสิ่งที่ต้องการให้มี ความเจริญ
แจกแจง	อธิบายอย่างละเอียด กระจายออก
ใจ	เข็ดด้ายหรือไหมที่ผูกกันไว้เป็นตอน ๆ เพื่อไม่ให้ยุ่ง

จ

ฉะฉาน	ชัดเจน แจ่มแจ้ง
เฉื่อยเฉะ	ช้าอืดอาด
โถมถาย	งดงาม หมายถึง ผู้หญิง

บ

ข้อฟ้า

ส่วนที่อยู่สูงสุดของโบสถ์ รูปเหมือน
หัวนาควัฒน์เบื้องบน

ชั้นเชิง

เล่นให้เลี่ยม อุบาย

ชายพก

ริมผ้านุ่งที่รวบขึ้นมาไขว้ไว้ข้างหน้า
อาจจะใช้ห่อสิ่งของได้ด้วย

ชាយา

เมีย

ชำนิชานาญ

เชี่ยวชาญ คล่องแคล่ว ว่องไว

ชี้ไว้ชี้ไว้

ชี้ปะปะ ให้ดูนั่นดูนี่

เชือด

ปาด แล่ ถู

เชือนเฉย

เฉยนิ่ง ละเลย ไม่เอาใจใส่ ทอดทิ้ง
ไม่เหลียวแล

เข้มนั่น

เบิกบาน สดใส อิ่มเอิบใจ

บ

ซ้อมใหญ่

การซ้อมครั้งสุดท้ายเหมือนการแสดง
จริง

ซักซ้อม

ทำความเข้าใจให้ตรงกัน

ซ่านซ่า

แผ่กระจายไปทั่ว

ชิมชาบ

เซ่น

ชิมเข้าไปทั่ว เอิบอาบเข้าไปทั่วถึง

บูชา สังเวท บวงสรวง

ค

ด้าง

ดัดแปลง

ดำน

ดิฉั่น

เดิมพัน

แมลงปีกแข็งชนิดหนึ่ง

แก้ไขเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสม

ที่สำหรับกักเพื่อตรวจตรา

คำแทนชื่อผู้พูดที่เป็นหญิง

ของสำหรับผู้ชนะในการพนัน

ค

ต้นจามจุรี

ตรวจตรา

ตรวจสอบ

ตระเตรียม

ตระเวน

ตราบ

ตริกตรา

ตะลุ่ม

ชื่อต้นไม้ชนิดหนึ่ง ดอกมีเกสรเป็นฝอย

บางแห่งเรียกว่าต้นก้ามปูหรือจันทา

ดูให้ละเอียด

ดูทบทวน

จัดไว้ให้พร้อม จัดแจงให้เสร็จ

เที่ยวไปทั่ว

จนถึง

คิด นึก

ภาชนะมีเชิงสำหรับใส่ของแทนถาดหรือพาน

๒๐๔

ตะลุย

ต่างจังหวัด

ตายใจ

ต่ำลึง

ติดใจ

ติดดินบน

ตีความ

เต็มเม็ดเต็มหน่วย

เต็มเหนี่ยว

เตร็ดเตร่

แต่ไหนแต่ไร

ไต่การม

ไต่ห่มบูชา

ถวัลย์

เถลิง

ไถ่กลบ

ไถ่ตะ

บุกเข้าไป ผ่าเข้าไป ไม่รั้งรอ

จังหวัดที่ไม่ใช่เมืองหลวง

เชื่อใจอย่างไม่สงสัย วางใจ

ไม่เถาชนิดหนึ่ง ใช้เป็นอาหาร

รู้สึกชอบมาก

ให้ทรัพย์หรือสิ่งของเพื่อให้ทำผิดต่อ

หน้าที่โดยมุ่งประโยชน์ของตน

แปลความหมาย

ครบถ้วน ไม่ขาดตกบกพร่อง

เต็มกำลัง

เที่ยวไปไม่อยู่เป็นที่

นานมาแล้วจนถึงปัจจุบัน

ใช้คำพูดได้เถียงอย่างมีไหวพริบ

ไต่ที่เป็นชุดสำหรับตั้งพระพุทธรูปและ

เครื่องบูชา

ถ

ครอง ทรง เจริญ

ขึ้น

ไถ่ดินกลบ

ไถ่ตะลุย

ท

ทรรศนะ	ความเห็น
ทะลุปรุโปร่ง	มองเห็นตลอด รู้เรื่องราวตลอด
ท่ายทอย	ส่วนท้ายสุดของกะโหลกศีรษะด้านหลัง
ทาสี	ทาสผู้หญิง
ทุกขเวทนา	ความรู้สึกลำบาก เจ็บปวดและ เดือดร้อน
ทุ่มเถียง	ต่อสู้ด้วยวาจา
ทุ้ม	เสียงไม่แหลม
เทคโนโลยี	การใช้เครื่องจักรกลแทนการใช้แรงคน
เทพี	เรียกหญิงที่ทำหน้าที่โปรยเมล็ดพืช ในพิธีแรกนาว่านางเทพี
เทวรูป	รูปเทวดาที่นับถือ
เทวี	นางกษัตริย์
เทียมทาน	เสมอ เท่า
โทมัส	เสียใจ ทุกข์ใจ
โทษทัณฑ์	การลงโทษ

น

นโยบาย	วิธีดำเนินการ แนวทางปฏิบัติ
นอนหลับทับสิทธิ์	ไม่ใช้สิทธิ์ที่ตนมีอยู่เมื่อถึงคราวที่ต้องใช้

น้อยหน้า

ไม่เทียมหน้าเขา ไม่เสมอเขา มีไม่เหมือน
คนอื่น

นางสนมกำนัล

ผู้หญิงที่มีหน้าที่รับใช้อยู่ในวัง

นามธรรม

สิ่งที่มองไม่เห็นด้วยตา แต่รู้ด้วยใจ

น้ำเสียง

เช่น ความรัก ความซื่อสัตย์

นิตย

เสียงสูงต่ำที่แสดงอารมณ์ คำพูด

เนิ่นนาน

เสมอ ๆ ยั่งยืน

โน้มน้าว

ซ้ำ นาน

เหนียว ดึง รั้ง

บ

บรรดาศักดิ์

ตำแหน่งของข้าราชการสมัยก่อน ซึ่ง
ได้รับพระราชทานจากพระเจ้าแผ่นดิน

บรรเลง

เช่น ขุน หลวง พระยา ฯลฯ

บังการ

ทำเพลงด้วยเครื่องดนตรี

บ้านเกิดเมืองนอน

สมควรอย่างยิ่ง

เข้าตา

ถิ่นที่เกิด

กระบอกตา

ป

ปฏิคม	ผู้ต้อนรับ ผู้รับแขก
ปม	สิ่งที่ซ่อนเร้น ข้อยุ่งยาก
ปมด้อย	รู้สึกว่าคุณต่ำต้อย ไม่เท่าเทียมคนอื่น
ปรองดอง	พร้อมเพรียงกัน สามัคคี
ประกาศนียบัตร	ใบแสดงคุณวุฒิ
ประการม	โต้เถียงกัน
ประท้วง	คัดค้าน ทักท้วง
ประทับแรม	อยู่ค้างคืน
ประปราย	ห่าง ๆ เล็กน้อย ไม่ทั่ว
ประสิทธิ์ประสาท	ทำให้เกิดความสำเร็จ
ประหาร	ฆ่า
ปราม	ห้ามไว้เพื่อให้เกรงกลัว
ปริญญา	ระดับความรู้ที่จบมหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัย
ปลัดกระทรวง	ตำแหน่งหัวหน้าสูงสุดของข้าราชการประจำ
ปลาบปลื้ม	ยินดีจนพูดไม่ออก
ปลายข้าว	ข้าวสารที่เม็ดแตกหรือแหลก
ปอง	ตั้งใจไว้ มุ่ง ต้องการ
ปากน้ำ	ช่องแม่น้ำที่ติดต่อกับทะเล

ผงะ

ผลาหาร (ผะ - ลา - หาน)

ผลาญ

ผ่องแผ้ว

ผักตบชวา

ผิดสังเกต

ผุยผง

ผู้น้อย

ผู้นำ

แผ่นป้ายโฆษณา

ชะงัก หยุดทันที

อาหารประเภทผลไม้

ทำลาย

สะอาด หมดจืด สบายใจ

พืชน้ำชนิดหนึ่งเป็นกอ ลอยอยู่บนผิวน้ำ

มีดอกเป็นช่อสีม่วง

ผิดปกติ

แหลกละเอียด

ผู้มีอายุอ่อน คนที่อยู่ได้บังคับบัญชา

ผู้เป็นหัวหน้า

แผ่นที่มีข้อความโฆษณา

ฝรั่งพันธุ์ยักษ์

ฝากฝัง

ผีพาย

ฝรั่งพันธุ์หนึ่งที่ให้ผลใหญ่

มอบหมายให้ช่วยดูแล

คนพายเรือ

พ

พงศ์พันธุ์	เชื้อสาย ญาติพี่น้อง
พงศาวดาร	เรื่องราวที่เป็นเหตุการณ์เกี่ยวกับชาติ หรือพระมหากษัตริย์
พยัญชนะ	ตัวหนังสือ ก - ฮ
พยากรณ์	ทาย ทำนาย
พรรณราย (พัน - นะ - ราย)	สีเลื่อมระยับ งามผุดผ่อง
พรหมสี่หน้า	ชื่อกระบวนท่าในการฟันดาบและ ชกมวย ชื่อกระบวนท่ารำ พระเจ้า ผู้สร้างโลกของศาสนาพราหมณ์
พระกระยาหาร	ของกิน (คำราชาศัพท์)
พระโค	วัว (คำราชาศัพท์)
พระธรรมเทศนา	การแสดงธรรม การเทศน์
พระนารายณ์	พระเป็นเจ้าที่สำคัญองค์หนึ่งของ พราหมณ์ พระวิษณุก็เรียก
พระมหากษัตริย์คุณ	ความกรุณาอันยิ่งใหญ่ของพระเจ้า แผ่นดิน
พระยกุลบาท	เท้าทั้งสอง (คำราชาศัพท์)
พระราชทานเพลิง	เผาศพโดยขอพระราชทานไฟจุดศพ

พระราชวังดุสิต

พระราชหฤทัย

พระแสงปฏิภัก

พระอินทร์

พระอิศวร

พรั่งพร้อม

พราหมณ์

พริกกับเกลือ

พสกนิกร (พะ - สก - นิ - กอน) ชาวเมือง พลเมือง

พะว้าพะวัง

พินาต

พิธีรีตอง

พุทธศาสนิกชน (พุต - ทะ -

สา - สะ - นิก - กะ - ชน)

ชื่อที่ประทับ (ที่อยู่) ของพระเจ้าอยู่หัว
องค์ปัจจุบัน

ใจ (คำราชาศัพท์)

อาวุธที่ฝังเหล็กแหลมตอนปลาย ไขแทง
สัตว์พาหนะ (คำราชาศัพท์)

เทวดาผู้เป็นใหญ่ในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์

พระเป็นเจ้าที่สำคัญองค์หนึ่งของ
พราหมณ์ บางทีเรียกว่าพระศิวะ

ครบทุกอย่าง

นักบวชในศาสนาพราหมณ์ ไ่ว้ผมมวย
หนุ่มงามงาม เป็นผู้ประกอบพิธี
พราหมณ์

เครื่องจิ้ม มีพริก เกลือและน้ำตาล
กับข้าวชนิดหนึ่ง มีมะพร้าวคั่วปนผสม
เกลือ

ห้วงหน้าห้วงหลัง ระวังหน้าระวังหลัง

ฆ่า กำจัด ทำลาย

งานพิธีที่ทำอย่างมีแบบแผนเป็นทางการ

ผู้นับถือศาสนาพุทธ

เพลงดาบ	กระบวนท่าในการฟันดาบ
เพลงมวย	กระบวนท่าในการชกมวย
เพลงมาร์ช (เพลง - ม้าด)	เพลงที่ใช้เดินแถว
เพ็ลย์	แมลงชนิดหนึ่งที่กัดกินต้นไม้ มีสีต่าง ๆ
เพิกเฉย	ไม่เอาใจใส่ ละเลย
เพ็ญ	เหมือน เสมอ เท่า มักใช้ในบทร้อยกรอง
	แทนคำว่า เพียง เป็นคำเปล่งออกมาเพื่อ
	ขอให้ได้ตั้งใจ
เพี้ยน	ผิดแปลกไป คลาดเคลื่อน
แพทย์หลวง	หมอที่ปฏิบัติงานตามโครงการของ
	พระเจ้าแผ่นดิน
ไพล่	เปลี่ยนไป ไชว

ฟ

ฟรี	ได้เปล่าโดยไม่ต้องเสียเงิน (มาจาก
	ภาษาอังกฤษ)
พันเพือ	ปะปนกัน ยุ่ง พัวพันกัน
พันฝอย	คู้ยเอาเรื่องที่สงบแล้วขึ้นมาพูดอีก

ภ

ภัตตาคาร	ร้านขายอาหารที่ใหญ่
----------	---------------------

ม

มณฑล

บริเวณ แคว้น

มติ

ข้อตกลงร่วมกัน

มโนภาพ

เกิดความคิดเป็นภาพขึ้นในใจ

ม้อย

เริ่มจะหลับ จวนหลับ

มั่งคั่ง

ร่ำรวย

มิหน้าซ้ำ

ไม่พอยัง . . . อีก

มีนตึง

เฉยเมยด้วยความไม่พอใจ

มุ่น

ขมวดให้เป็นปม บิดม้วนให้เป็นปม

เมียง

ค่อย ๆ เข้าไปใกล้

เมืองหน้าด่าน

เมืองที่ป้องกันเหตุและระวังชายแดน

แมลงเม่า

แมลงประเภทมดที่มีปีก

ไม่ชอบมาพากล

ไม่น่าไว้วางใจ ชวนให้สงสัย

ย

ยถากรรม

ตามแต่จะเป็นไป

ยืนหยัด

ตั้งมั่น

ยุ

สนับสนุนให้ทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

ยุยง

สนับสนุนให้ทำสิ่งที่ไม่ควร

ยุคเจริญ

คราวลำบาก

ยุค

จุด ดึงไว้

ร

รถจักรยานยนต์	รถสองล้อขับเคลื่อนด้วยเครื่องยนต์
รองประธาน	รองหัวหน้า
ระทม	ซ้ำใจ
ระนาว	แถว สาย ราว
ระอา	หมดกำลังใจ เบื่อหน่าย
รัชทายาท	ผู้จะสืบราชสมบัติ
ราชสีห์	สัตว์ในนิยาย คล้ายสิงโต ดุร้ายและ มีกำลังมาก
ราชาภิเษก	พระราชพิธีในการขึ้นสืบราชสมบัติ
รายการ	รายละเอียดที่เรียงตามลำดับ
รำรำ	รำกรีดกราย
รำลึก	นึกถึง
รูปธรรม (รูป - ปะ - ทำ)	สิ่งที่มีรูปให้มองเห็นได้
เรรวน	ไม่แน่ใจ
โรงเลื่อย	โรงงานเลื่อยไม้

ล

ล้วงลับ	ตายไปแล้ว พ้นไปแล้ว
ล่องลอย	ปล่องไปเรื่อย ๆ
ละเมอ	ทำโดยไม่รู้สีกตัว พุดในเวลาหลับ

๒๑๔

ลักษณะ

ฉบับชื่อ

ลูกเลี้ยง

ลูกอม

เลขอารบิก

ได้

สิ่งที่แสดงให้เห็นว่าต่างจากสิ่งอื่น
ตายไป

ลูกคนอื่นที่เอามาเลี้ยงเป็นลูกของตน
ลูกติดพ่อ

ขนมหวานประเภทลูกกวาด
ตัวเลขที่ใช้กันโดยทั่ว ๆ ไปในทุก
ประเทศ

เครื่องป้องกันอาวุธอย่างหนึ่ง มีรูป
ต่าง ๆ

ว

วรรณยุกต์

สิ่งแสดงระดับเสียงสูงต่ำของคำในภาษา
ไทย มี ๔ รูป คือ เอก โท ตรี จัตวา
(' ˊ ˊ ˊ)

วสันตฤดู

ฤดูฝน

(วะ - สัน - ตะ - รี - ฤ)

วัดหลวง

วัดที่อยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์

วันธรรมสวนะ

วันพระ

(วัน - ท่า - มะ - สะ - วะ - นะ)

วันพีชมงคล	วันทำพิธีเกี่ยวกับการทำนา
วางแผน	เตรียมการทำงานล่วงหน้า
วิเคราะห์	ตรึกตรอง ใคร่ครวญ
วิริยะอุตสาหะ	ความขยัน ความเพียร ความอดทน
วิสาสะ	ความคุ้นเคย สนิทสนม การถือว่า เป็นกันเอง
เวียนหัว	รู้สึกใจคอหวิว ๆ แลดูอะไรหมุนไปหมด

ศ

ศรี	ความดีงาม ความเจริญ
ศักดิ์สิทธิ์	มีอำนาจ ขลัง
ศาลาการเปรียญ	ศาลาวัดสำหรับพระสงฆ์แสดงธรรม
(สา - ลา - กาน - ปะ - เรียน)	
ศิลา	หิน
โศกนาฏกรรม	เหตุการณ์หรือเรื่องราวที่โศกเศร้า
(โสก - กะ - นาด - ตะ - กำ)	น่าสะเทือนใจ

ส

สมรู้ร่วมคิด	ร่วมคิดร่วมมือในทางไม่ดี
--------------	--------------------------

สมญา

ชื่อ

สมณชีพราหมณ์

พระภิกษุ นักบวช

(สะ - มะ - นะ - ชี - พราม)

สมมุติ (สม - มุด)

ตกลงกันว่า ยินยอมกันว่า

สมรภูมิ (สะ - หมอ - ระ - พุม) สนามรบ

สมุดบันทึก

สมุดสำหรับเขียนบันทึก

สวามี

สามี

สอดส่อง

ดูแลอย่างทั่วถึง

สอพลอ

คล้อยตามไปในทางเลวเพื่อให้ชอบ

สะพัด

เรื่อยไป

สะเออะ

ยื่นหน้าเข้าไปเมื่อเขาไม่ต้องการ

สักหลาด (สัก - กะ - หลาด)

ผ้าทำด้วยขนสัตว์

สังสรรค์

ร่วมกัน

สัตยาธิษฐาน

การตั้งความจริงใจ

(สัต - ตะ - ยา - ทิด - ถาน)

สัมปทาน (สำ - ปะ - ทาน)

มอบให้ อนุญาตให้ทำกิจการบางอย่าง
แต่เพียงผู้เดียว

สาธิต

ทำให้ดู แสดงเป็นตัวอย่าง แสดงให้
เห็นจริง

สารตรา

หนังสือสำคัญที่ดำเนินตามพระบรม
ราชโองการและประทับตรา

สาระ	เนื้อหา ความมีประโยชน์
สาระแน	ยุ่งไม่เข้าเรื่อง
สำแดง	ปรากฏให้เห็น
สำเนียง	เสียง น้ำเสียง
สิทธิพิเศษ	สิ่งที่ได้เกินกว่าที่ผู้อื่นได้
สิ้นเชิง	ทั้งหมด ทั้งสิ้น
สิริมงคล	ความสุข ความเจริญ
เสียหน้า	อับอายเพราะไม่เป็นไปตามที่พูด
เสียงแซด	เสียงคุยกันดังจนจับความไม่ได้
เสียงทวย	การกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดเพื่อทำนายโชค
ห	
หม่น	ไม่แจ่มใส
กำหนดการ	ระเบียบการที่บอกถึงขั้นตอนของงานที่จะต้องทำตามลำดับ
หมายมั่นปั้นมือ	มั่นใจว่าจะได้
หมายเลข	ตัวเลขตามที่กำหนด
หย่อน	ค่อย ๆ ไม่ตึง คลาย ทุเลา เบา น้อย
หย่าร้าง	เลิกเป็นสามีภรรยา กันตามกฎหมาย
หัวเมือง	เมืองอื่นนอกจากเมืองหลวง
หาเสียง	หาผู้สนับสนุน

ห่างเหิน

หายนะ (หาย - ยะ - นะ)

ห้าห้า

เหงาหงอย

แหย

แห่

ให้ปากคำ

ไหมพรม

ไม่สนิทสนมเหมือนเก่า

ความเสื่อม ความทรุดโทรม

เข้าพาดพันให้เป็นชั้นเล็กชั้นน้อย

ซบเซา ไม่กระปรี้กระเปร่า

หน้าซึ่งแสดงอาการยอมแพ้หรือเก้ออาย

ที่ตั้ง ที่อยู่

พูดชี้แจงเมื่อถูกสอบสวน

ด้ายทำด้วยขนสัตว์เป็นเส้นปุย ๆ

อ

อดรนทนไม่ได้

อธิบดี

อนาทร

อนุกรรมการ

อนุชน

อภัยโทษ (อะ - ไพ - ยะ - โทด) ไม่เอาโทษ ยกโทษให้

อภินิหาร

อภิสิทธิ์

อรไท

นั่งอยู่ไม่ได้ ทนไม่ได้

ผู้เป็นใหญ่ ผู้ปกครอง หัวหน้า

ไม่เอาใจใส่ ไม่เอื้อเฟื้อ ละเลย

คณะทำงานกลุ่มเล็ก

คนรุ่นหลัง

อำนาจบุญที่สร้างสมไว้ อำนาจแห่ง

ความดีที่ได้ทำไว้

ความสำเร็จเหนือผู้อื่น

นางผู้เป็นใหญ่

ออกหน้าออกตา

อัดอั้นตันใจ

อาคันตุกะ

อามิสสินจ้าง

อีกอัก

อุดมคติ

อุทร

อุบาทถก

อุบาทถก

อุปมาอุปไมย

เอกฉันท (เอก - กะ - ฉันท)

แอก

เปิดเผย

หนักใจ จนปัญญา

แขกที่มาหา ผู้มาหา

ให้เงินเป็นเครื่องล่อใจ

อาการที่พูดไม่ออก ติดกึกกักอยู่ในคอ

แบบอย่างที่เป็นเลิศ ลักษณะเป็นเลิศ

ท้อง

ชายผู้ที่เลื่อมใสในพระพุทธศาสนา

หญิงที่เลื่อมใสในพระพุทธศาสนา

ข้อความเปรียบเทียบ

มีความเห็นเป็นอย่างเดียวกันหมด

ไม้ที่วางขวางคอวัวหรือควายขณะ

เทียมควั

ฮ

อีกหาญ

กล้า ไม่กลัวตาย

คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ

ที่ วก ๒๖๗/๒๕๒๓

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหนังสือเรียนภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ แล้วนั้น เพื่อให้สื่อการเรียนต่าง ๆ สอดคล้องกับหลักสูตร และส่งเสริมกระบวนการเรียนการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมายตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร จึงแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ดังมีรายนามต่อไปนี้

คณะที่ปรึกษา

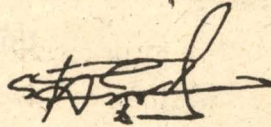
๑. นายสมาน แสงมลิ
๒. นายโกวิท วรพิพัฒน์
๓. คุณลาวัลย์ ถนองจันทร์
๔. คุณหญิงสมโรจน์ สวัสดิกุล ณ อยุธยา
๕. คุณหญิงเบญจา แสงมลิ
๖. นางฐะปะนีย์ นาครทรรพ
๗. นางกุหลาบ มัลลิกะมาส
๘. นางสาวช่อนกลิ่น พิเศษสกลกิจ

๙. นางกิตติวดี บุญเชื้อ
๑๐. นายวินัย เกษมเศรษฐ
๑๑. นางสาววณิ สุนทรเวช
๑๒. นายสวัสดิ์ สุวรรณอักษร
๑๓. นายศิริ ศิริบุตร
๑๔. นายสมพงษ์ พลະสุรย์

คณะปฏิบัติงาน

๑. นางรัชนี ศรีไพรวรรณ ประธานกรรมการ
๒. นายสุเจตน์ อิงคะสุวณิชย์
๓. นางประภา สุชีนัย
๔. นางสาวกาญจนา ศุกรสุยานนท์
๕. นางสาวสมชัย ยุติธรรม
๖. นางนิตยา จรุงผลฐิติ
๗. นางสาวจินตนา ใบกาชุย
๘. นางสาวพูนศรี อัมประไพ
๙. นางสุชาดา วัชวุฒิ กรรมการและเลขานุการ
๑๐. นางวันเพ็ญ สุทธากาศ กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๑. นางสาวปริญญา ฤทธิเจริญ กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ตั้ง ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๒๓

(นายรังสฤษฎ์ เชาวนศิริ)
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง อนุญาตให้ใช้หนังสือในโรงเรียน

ด้วยกรมวิชาการได้จัดทำหนังสือเรียนภาษาไทย เล่ม ๑ ชั้นประถมศึกษา
ปีที่ ๖ ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ ขึ้น กระทรวง
ศึกษาธิการได้พิจารณาแล้ว อนุญาตให้ใช้หนังสือนี้ในโรงเรียนได้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๒๕

สายนุท กิ่งทอง

(นายสายหยุด จำปาทอง)

รองปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทน

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

รายชื่อหนังสือเรียนสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ของ
กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งกำหนดให้ใช้ในโรงเรียน ตามคำสั่ง
กระทรวงศึกษาธิการ ที่ วก ๓๘/๒๕๓๑ ลงวันที่ ๑๘ มกราคม
๒๕๓๑ และจัดพิมพ์จำหน่ายโดยองค์การค้ำของคุรุสภา

๑. หนังสือเรียนภาษาไทย เล่ม ๑
๒. หนังสือเรียนภาษาไทย เล่ม ๒
๓. แบบฝึกหัดภาษาไทย
๔. หนังสือเรียนคณิตศาสตร์
๕. หนังสือเรียนสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
หมวดสุขภาพและจิต
๖. หนังสือเรียนสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
หมวดมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม
๗. หนังสือเรียนสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
หมวดบ้านเมืองของเราและประเทศเพื่อนบ้าน
๘. หนังสือเรียนสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
หมวดเศรษฐกิจและการทำมาหากิน
๙. หนังสือเรียน ENGLISH IS FUN BOOK 3
๑๐. หนังสือเรียน ENGLISH IS FUN BOOK 4
๑๑. แบบฝึกหัด ENGLISH IS FUN BOOK 3
๑๒. แบบฝึกหัด ENGLISH IS FUN BOOK 4

01126010014

พิมพ์ที่โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
นายพรหม แก้วกำเนิด ผู้พิมพ์และจัดพิมพ์

๓๓๐๐๐๖๕ (๑)